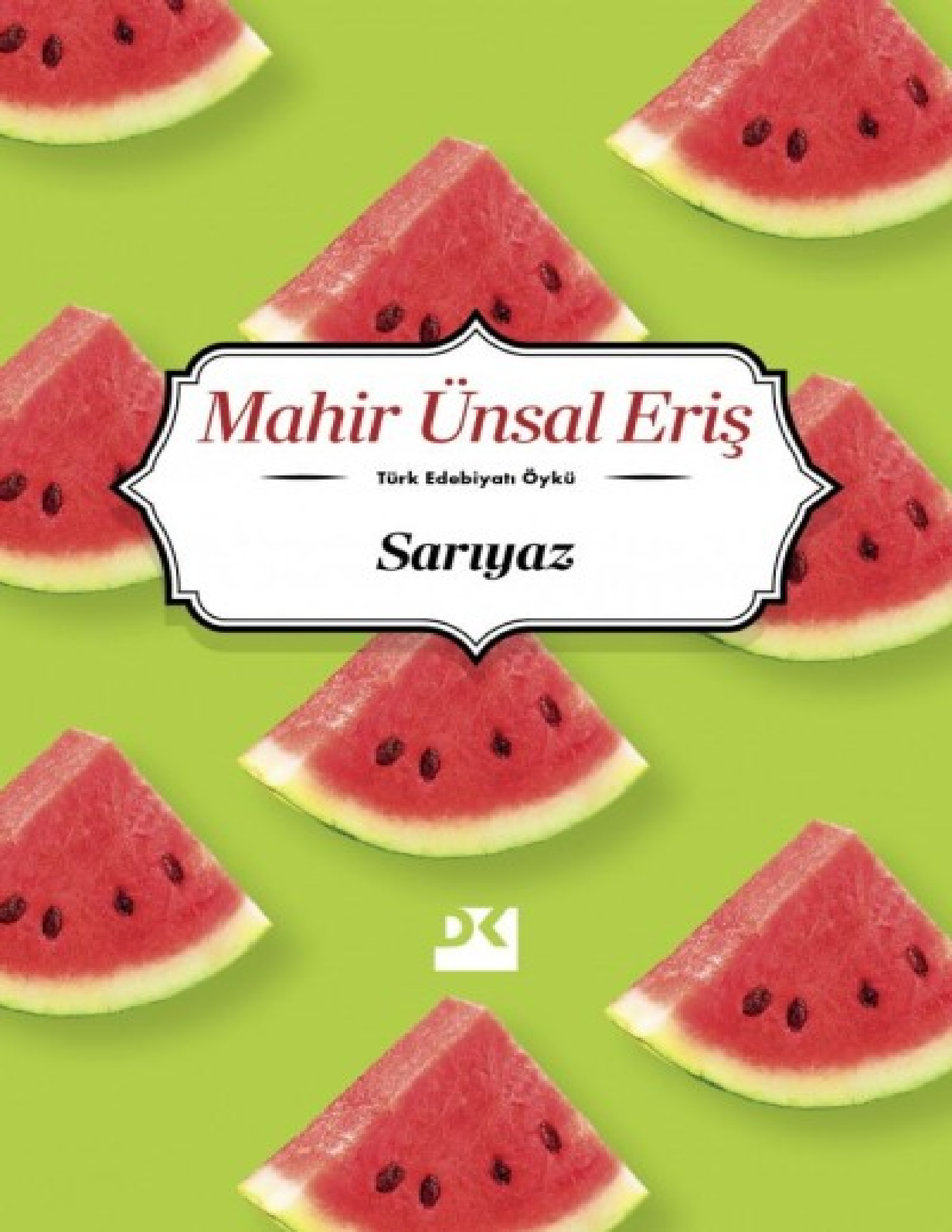

Mahir Ünsal Eriş
Türk Edebiyatı Öykü
Sarıyaz

Sarıyaz

1. Giriş
2. Sarıyaz
3. Şengül
4. Sarı
5. Beyefendi
6. Gül Özlem Gül
7. Ecevit Öpücük
8. Gece Nöbeti
9. Dedemin Turnası
10. Bilinçli tutsaklığını tekmele
11. Sevgi çağının sonu
12. Teşekkür

Bu eser, sesli kitap kaydından yazıya dönüştürülmüştür.

Sarıyaz

Yazar: Mahir Ünsal Eriş

Seslendiren: Murat Eken

Yayınevi: Doğan Kitap

ISBN: 9786256162426

Sarıyaz

Yazan Mahir Ünsal Eriş Seslendiren Murat Eken Mahir Ünsal Eriş 1980'de Çanakkale'de doğdu. Arkeoloji ve tarih okudu. Hayatını çeviriler yaparak ve yazarak sürdürüyor. Gençler birliklidir, söylenişi bile güzel.

Kitapları; Bangır Bangır Ferdi Çalıyor Evde (2012), Olduğu Kadar Güzeldik (2013), 60. Sait Faik Hikaye Armağanı, Dünya Bu Kadar (2015), Benim Adım Feridun (2016), Öbürküler (2017). Bu dünya neden? Ne güzel yangındı o yangın. Herkes yeniden yaşadı ve unuttu. Yaktığımız mutluluğu unutma.

Şengül

Deniz Poyraz'a. Şengül'ün beyaz kollarına ışıklar vururdu cevizin yaprakları arasından. O sabahları çiğ görmüş bahçelerinde kömür kovası doldururken, acele etmiş bir nisan güneşi ne yapar eder onu yakalamayı bilirdi. Odaları kömür ve tarhana, bahçeleri tavuk kümesi, kolları zambak kolonyası kokardı.

Beni kucağına aldı mı, ağlamaklı bir sevinçle dolardı içim. Gençti, çiğ damlaları gibiydi. Serçe parmakları kınalı, bilekleri naylon bilezikliydi. Üveydi. Sofra serer dayak yerdi, sofra kaldırır gene dayak yerdi. Süpürse tozuttun diye döverdi analığı, süpürmese eli boş diye.

Çok zaman saçına asılır, etine vuracaksa da morarıp çürümesin diye bez doladığı oklavasına davranırdı. Kendi sofrasına oturtmazdı analık, mutfakta yer sofrasında yedirirdi. Arada bir bitişik bahçeye bize geldiğinde babaannem onu alır, meşe külü ve defne yaprağı kokan saçlarını okşaya seve masaya oturtur, önüne sele zeytini, biber salçası, ceviz ve süt kaymağı çıkarırdı.

Şengül utana sıkıla süzülür, ekmeğin ucuyla küçük küçük atıştırıp cana geldikçe daha tatlı gülerdi. Babaannem eline su bardağıyla çay üstüne çay verir, biz Şengül'le karşılıklı yiyinirken o fısır fısır söylenir, sen bu

yetimlerin yüzüne bak ya Rabbim diye ahlanırdı. Annem fabrikaya gitti mi ben babaannemle Şengül'ün eline kalırdım.

Babaannem sabahları çardaktaki divanda oturup saçlarını açar, ağrık kınalı beliklerini çözüp taradıktan sonra yeniden bir güzel örer, sonra da elinde biriken solgun yumağı alıp kuzinesinin içinde yakardı. Ev saç kokardı. Atsana bahçeye kız anne demişti bir gün annem. Leş gibi kokuttun evin içini.

Olur mu be kızım dedi babaannem. Yukarı atsan ağaçlara takılır, kuşlar aldanır da alır yuva yapar, aşağı atsan karıncaların ayağına dolanır. Yazık günah. O saçlarını tarayıp örerken ben balkonun duvarına çenemi dayar, Şengül'ü seyrederim. Şengül çoktan uyanmış, elinde kovasıyla karşıki arsalıktan kül dökmekten geliyor olurdu.

Peşine de bahçeyi ıslayıp süpürürdü. Durmadan yapardı bunu. O bahçe tozu toprağı hiç olmamış gibi, tomarından yeni çekilmiş bomboş bir kağıt gibi tertemiz dururdu. Sonra analığının sütünü bahçede, ocağın üstündeki kara güğümde kaynatır, gider kahvaltıya uyandırırdı. Ekşi ekşi kuyruk yağı kokardı bahçeleri. Taze Rumeli sucuğu kokardı. Öğürürdüm.

Babam öldüğünden beri anneme senede iki sefer çocuk ayakkabısı, biri kışlık biri yazlık iki takım ceket pantolon vermeye başlamışlardı gübre fabrikasından. İşçi yardımı. Bir de hafta başına dört kutu sütle ay başına bir paket ak sabun. Dörtlü, beyaz, temizlik kokulu sabunlar. Ben sütü tel dolaptan aşırır, Şengül'e götürürdüm.

Şengül beni elimde süt kutusuyla görünce telaşla içeri doğru, analığına seslenir; Esma anne, çocuğun çişi gelmiş ben bir bahçe kapıya çıkartayım da sidirivereyim derdi. Çıkar komşunun damının arkasına dolanır, bir yarım kütüğün üstüne çökerdik. Bir koluyla beni sol dizine oturtur, öbürüyle de köşesini ısırarak yırttığı kutudan süt içmeye uğraşırdı.

Arada ağzını ayırıp kutuyu bana uzatır, içcen mi sen de diye sorar, ben başımı çevirince gülümser, sütünü içmeye devam ederdi lıkır lıkır. Ağzının kenarından süzülen sütün, zambak kolonyası ve ekşi terinin kokusu beni alıp sarmalar, içimi sanki bir tüy gıdıklardı. Sütünü bitirdikten sonra beni

sımsıkı gerdanına bastırır, yüzümü domur domur memeleri ve tazecik gerdanının beyazıyla sıvardı.

Analığı oturmalara, mukabelelere, mevlitlere giderdi öğleden sonra. Bazı perşembeler pazara çıkardı. Bir şey istemesin diye Şengül'ü götürmezdi. Biz Şengül'le onların çardağında oturur oyunlar oynardık. Yerden beş taş, beş de kiremit parçası alır, beş taş öğretirdi bana. Cevizin yaprağından düdük yaptırırdı. Öttürürdük kahkahalarla gülerek.

Bazen gözümü kapattırır, bil bakalım ne tutuyorum elimde diye sorar, bilmece bildirirdi. Bazı zaman şarkı söyleyeceği tutardı. Sözlerini anlamadığım üzgün şarkılar bilirdi. Onları boynunu eğe eğe söyler, söylerken de etekliğinin ya da divanın örtüsünü kıvrıştırırdı. Hicranlı, hasretli, ölmekli, ağlamaklı, dönmekli şarkılar.

Annem işten, onun analığı gezmekten gelene kadar beni eyler, hep güldürür, bana oyunlar icat ederdi. Bazen acıktın mı derdi. Acıksam da söylemezdim. Analığı sadece tarhana içmesine ve kuru ekmekle ayva reçeli yemesine izin verirdi çünkü. Onun yoksul tayınına ortak çıkmak istemezdim. Üzülürdüm açlığına. Kaç defa sofra artığı tavuk kemiklerini sıyırdığını gördüm bahçenin kuytusunda.

Sonra bir gün ortadan kayboldu Şengül. Ben öldü dedim. Gelmediği, görünmediğine göre ölmüş olması icap ederdi. Ölüme o kadar içerlemiyordum o yaşımdayken. Ölenlerin bir gün dönecekleri bir yere gittiklerini ama geride bıraktıklarına kırgınlıkları geçmediği için bir türlü dönmeye yanaşmadıklarını sanırdım. Babama öldü diye üzülmüyor, kızıyordum.

Şengül'ünse hem annesi yoktu hem babası. Hiç göremediği anasından başka babacığı da ölünce analığının başına kalmıştı koca yadigarı. Kıyıp sokağa koyamamıştı Şengül'ü analık. Elalem ne der sonra? Zaten gelinlik kız, üç vakte kadar bulur bir hayırlısını gider, o zamana kadar kalıversin. Ortalığında işi görülür.

Birdenbire yok olunca ben öldü dedim öyle. Analığı delirdi. Yaş yerlerde, taş yerlerde, kış yerlerde yata yata gebersin kancık dedi arkasından. Kaçtı orospu dedi. Elinden esirgemedim, kursağından esirgemedim kaçtı gitti

nankör köpek. Limanda tatbikat için demirlemiş NATO askerleri kamp kurmuştu. O gavurlar alıp götürmüş olmasın kızcağızı diye ağlandı babaannem.

Nedir bu başımıza gelen diye bacaklarını dövdü, saçını çekeledi. Babam öldüğünden beri evimize ocağımıza dadandı uğursuzluk diyordu babaannem. Biri öldü müydü felaket civardan ayrılmaz diye kahırlanıyordu. Azrail'in kılıcından kan yedi eve sıçrarmış deyip göğsünü yırtıyordu. Üç aylığından horozlar kestirdi, kan akıttı her türlü kaza bela defolsun diye, nafile.

Sanki babamın cenazesinin çıktığı yerde ucu bucağı bilinmez bir kara delik, dipsiz bir kuyu açılmıştı, her şeyimizi yuttukça daha da büyüyordu. Şimdi Şengül'lerin eve de bulaşmıştı karası. Bulunamıyordu Şengül. Evden burnunun ucunu çıkarmayan kız bir kısmet bulsun da peşine takılsın, inanılır şey değildi. Bir başına kaçtı gitti desen, onun da elle tutulur yanı yok.

Yolun başına çıksa bir otobüse becerip de binemez. Şuradan şehir merkezine kadar gidemez. Okuması yazması bile yok. Polisler, jandarmalar geldiler. Köşe bucak arandılar. Yetmedi konu komşu çıktı bakındı sağa sola, kulakları tüylü av köpeklerini de peşlerine takıp. Köpekler havladılar, havladılar, dilleri dışarıda koşturdular oradan oraya, yine de adamlar elleri boş döndüler evlerine.

Sır oldu kaldı, kuş oldu uçtu. Gün oldu geçti Şengül. Analığı yataklara düştü. Babaannem marazlara karıştı. Ağzında uçuklar, gözünde arpacıklar çıktı kahırdan. Annem de kimi geceler içli içli ağlıyordu döşeğinin kenarına oturup. Duyuyor, belli etmeden izliyordum. Şehirde de esip durdu bir zaman sesi soluğu, pırıltısı rüzgarı kaybolan kızın.

Felaket tellallığı tevatürle kol kola gidiyordu. Annem fabrikadan gelip yorgun argın karnını doyurmaya çalışırken anlatıyordu ufak ufak babaanneme. Ben duymayayım diye mırıl mırıl. Duyuyordum. İnsanların böbreklerini, ciğerlerini kesip çalan, ölüsünü de bir ağaç dibine bırakıp kaçıveren katiller varmış. Belki onlar kaçırmış diye anlatıyordu.

Ama hiçbir ağacın altında yoktu Şengül. Bursa'da bir pezevenge kaçmış diyeni de vardı. Analığın eziyetine dayanamadığından, Diyola'da trenin altına bırakmış kendini Aksakal yolunda. Kimse görmemiş bile. Tren gide gele paramparça etmiş yavruyu, dağlarda gezen köpekler, tilkiler yemiş cesedini. Eseri bile kalmamış diye söylüyordu kimisi.

Annem eve getiriyordu bu haberlerin hepsini, ben de evdeydim. Bir tek öldü diyordum. Ağzından yel alsın oğlum tövbe de, o nasıl laf diye paylıyorlardı. Babam gibi işte, Şengül'ün annesiyle babası gibi. Dedem gibi. Talikacı Musa Ağa gibi, Koca Hala gibi. Ölmüştü, gelmeyecekti. Bir insan onu seven insanlara kıyamıyor olsa niye gelmesin?

Gelmediğine göre sevmiyordu artık. Demek ki ölmüştü. Kimsenin gönlü, dili razı olmuyordu bunu demeye. Herkes bir kurtuluş, bir dönüş ümidinin cılız esintisiyle gönlünü serin tutmaya çalışıyordu. Dün akşam rüyasını gördüm gündüz niyetine diye kalkıyordu bazı sabahlar babaannem. Masmavi bir entari giymiş böyle, Veysel'in damın köşeden görünüveriyor kızcağızım.

Ama nasıl güzel, nasıl güleç. Kan dolmuş yanaklarına sanki. İnanıyorlardı döneceğine. Ben inanmıyordum. Ölenler dönmüyor. Bunu anlamamalarına, buna ikna olmama gayretlerine hayret ediyordum çocuk aklımla bile. Günlerim bomboş kalmıştı Şengül gidince. Sabah serininde babaannem saçlarını örüklerken ben Şengül'lerin çardağına bakıyordum.

Cevizin yaprağı arasından sızan ışığın divanın üstünde Şengül'ü arayışını izliyordum. Zambak kolonyası kokan kollarında bembeyaz sabah ışıklarının oynaştığı sabahlar, böyle böyle silindi gitti aklımdan günden güne. Biraz da ben istedim bunu belki. Öldüğünü bildiğim için, bunu çoktan anladığım için küsmüştüm ona. Babama küstüğüm gibi. Şengül de bana babamdan daha iyi biri gibi gelmiyordu artık.

Anneme zor oluyordu fabrikaya gidip gelmek artık. Servislerini kaldırmışlardı. Canı çıkıyordu sabahın kör vakti otobüslerde. Benim de okula yazılma zamanım gelmişti. Buradaki okul eternitten, eski bir şantiye binasıydı. Beş sınıf bir arada tek öğretmende okuyordu. Evi taşımaya karar verdi babaannem. Bu kızancık burada sersefil olmasın dedi.

Yere batsın cenabetliği de şu evin. Ak gün görmedik ocağında. O arada babamın mahkemesi bitmiş, fabrika kusurlu bulunmuştu. Tazminat namına üç kuruş bir şeyler tutuşturdular annemin eline. Şehre taşındık o parayla. Sütün yüzüne bakmaz oldum. Ne zaman kokusunu duysam öğürüyordum. Okulda dağıtıyorlardı bazen, öğretmen başımızda bekliyordu bitirene kadar.

Ağlana sızlana zar zor içiyordum. Bütün gün ağzıma geliyordu sonra, nefret ediyordum bundan. Şengül'ü hatırlattığından baş edemiyordum. Sonra yine unuttum onu. Dersler girdi, öğretmenler, arkadaşlar, defter kitaplar girdi aramıza. Daha az hatırlayıp daha çok unuttum zamanla. Aklıma geldiğinde cevizin yaprağından süzülen kıpırtılı aydınlığı ve zambak kokan bembeyaz kollarını, dipdiri gerdanını hatırladım.

Unuttukça büyüyordum. Alıştıkça büyüyor. Bir sabah sapsarı bir ışığa uyandık. Okul yeni kapanmıştı. Dışarı bile çıkmıyor, evde tatil kitabı çözüyordum. Babaannem kıyamete yordu üstümüze çöken bu sarı bulutu. İncecik bir toz evlerimizin içine doldu. Tülden bir örtü gibi güneşle aramıza girdi. Sarı, ucuz bir ışık, günün en aydınlık saatinde bile bir güz akşamüstünün üzgün solgunluğuna bürüdü tüm şehri.

Babaannem doksan dokuzluk tespihini aşındıra sıya okuyarak kıyamete hazırlanırken deprem geldi. Bir akşam, kısa süren ama yerin sıkıntılı homurtusuyla yüreğimizi ağzımıza getiren şiddetli bir deprem. Ben çok korktum. Annem, babaannem, ben bir arada yattık günlerce. Sularımız kesildi depremden sonra. Bütün şehir Kerbela'ya döndü.

Yaz sıcağında günlerce, gecelerce susuz kaldık. Depolar dolu ama evlere basılamıyor dediler. Arıza var dediler. Kızılca kıyamet ondan sonra koptu işte. Şehre su veren şebekenin tesislerinde, kapalı bir havuzun içinde etleri çoktan çözülüp dağılmış halde bulmuşlar onu. Bilmiş birileri. Birileri hatırlamış kaybolan genç kızı.

Analığını çağırmışlar morga. Elbisesinden tanımış analık. Bakılacak yüz, görülecek hal kalmayınca. Aylardır oradaymış diye söylemiş polisler. Belki de kaybolduğu günden beri. Şengül, herkesin günahına girdiği o gariban, aydınlık sulara karışmıştı çoktan. Su olmuş, kanımıza canımıza karışmıştı aylarca. Hastalıklar icat ettiler bu kadar zaman sonra olayı duyanlar.

Hastanelere hücum ettiler. Kustular, bayıldılar, ateşlendiler. Herkes bir genç kızın canını kana kana içmiş olmaktan duyduğu azabı bir hastalığa, gelip geçici bir üzüntüye değişti. Bir ben üzülmedim. Biliyordum gittiğini. Şimdi artık şu yaşımda bile hala bazen Şengül gibi koktuğumu duyarım terleyince. Yerin üstünde gördük bunu unutma. Herkes yeniden yaşadı ve unuttu.

Sarı

Şimdilerde o günleri ananlar hep sarı yaz diyorlar adına. Haziranın gevreyen toprak üstünde buram buram tüttüğü son demlerinde, topu topu on iki günlük bir zamandı oysa. Ama bütün bir mevsim, yıllar boyu hatırlanacak kadar yüklü geçmişti. Tarihe sarı yaz diye düşüldü o günler.

Her şey havanın lodosa dönmesiyle başladı. Rüzgar Afrika'dan aldığı sapsarı çöl kumunu yanına katıp körfeze doldu. Ortalık sarıya kesti. Her şey ama her şey öyle bir sarardı ki, sanki dünya sarı bir camın arkasına saklandı gibi oldu. Eski havaları bilen, kedi köpeğin havalara savrulduğu fırtınaları, talebelerin sokaklarda kayıkla taşındığı selleri, tekmil çeşit afatı hatırlayan ihtiyar takımı, biz böyle şey görmedik dediler.

Tekke Camii imamının, bu kıyametin küçük alametindendir ey cemaat-i müslimin diye vaaz ettiğini, müftüden azarı yiyince geri bastığını konuştular kahvelerde, dükkan önlerine atılmış sandalyelerde, fabrika bantlarında. Her şey sarıyla yeniden çizilmişti. Lodosun hayhuyunda ufalana ufalana incelerek gelmiş çöl kumu, her yeri tozdan hayali bir örtü gibi kaplamıştı.

Göğün bulutsuz sonsuzluğu, ucuz pazar işi plastik güneş gözlüklerinin ardından bakılıyormuş gibi kirli bir solgunluğa bürünmüştü. Belli belirsiz bir korku şehrin tüm sokaklarını dolaşıyor, pazar yerlerinde, altın günlerinde, garaj kahvelerinde, vardiya çıkışlarında, servis otobüslerinde ise hep şehri örten kirli sarı kubbe konuşuluyordu.

Bir felaket bekleniyordu. Ne de tatlıdır felaket beklemek. Çok gülündü mü başa bir iş gelecek diye endişe etmek ne serin, ne leziz bir korkudur. Çünkü insan neşeli bir pikniğin dönüşünde mahallede yangın görmeyi sever. Bir yandan evsiz kalan komşuları paylaşmaya uğraşırken, içten içe başına

gelmediğine sevinir öbür yandan. Kendi başına gelmeyen felaket ne güzeldir.

Can çekişen birini izlerken insan yaşadığı korkunç üzüntüyü büyütür büyüttükçe. Ölenin kendisi olmadığından duyduğu sevinç görünmesin diye. Başkasının helakı hayatta olmaya kıymet katar. Anlatılacak ömürlük bir tecrübe katar. Şükür katar. Böylece bütün şehir aniden beliren bu alelacele alametin ardından büyükçe bir felaket beklemeye koyuldu.

İnsanın karanlığı çağıran bir yanı vardır. Bu yan, başkasının felaketinden şükür çıkaran zalimliğin hemen komşusudur. Bir insan, iki insan, üç beş kişilik bir arkadaş grubu olduğunda bu karanlık ancak korkulu bir bekleyişin hayata bağlayan heyecanı olarak kalır. Ama bir şehir dolusu insan o karanlığı çağırıyorsa durmaz, gelir.

Geldi de. Akşamüstüydü. Karanlık, göğün sarı kubbesi altında Kapıdağ Yarımadası'nın üzerine çamurlu su gibi çirkin bir renk bırakarak çökmüştü. Televizyon çıkarılmış şen yaz balkonlarından yayılan çatal bıçak sesleriyle dolu sofralar güzel güzel kurulmuş, ortalık ferah bir karpuz kokusuna kesmişti. Ansızın yer gümbürdedi.

Birdenbire huysuzlanan bir atın debelenişini andırırcasına bir sarsıntı koptu. Camlar, mutfak dolapları, vitrinler, gümüşlükler, dolaplar, ranzalar birbirlerine çarpa çarpa şangırdadı. Dar sokaklara patlayan birkaç pencere camının ardından kadın çığlıkları, çocuk haykırışları duyuldu. Geçen ramazandan beri böyle deprem olmamıştı.

Hem bu ondan da fenaydı. Birden ve aşağıdan vurdu. Yer uğuldadı, binalar çaresizce yaylandı, kapı önlerinde uslu çocuklar gibi oturan arabalar oldukları yerde kıpırdanıp alarmlarıyla sokağı çınlattı. Belki on, belki on beş saniye sonra deprem durdu. Yerin homurtusu boğulmuş gibi kesiliverdi. Geldiği gibi birden gitti deprem.

Sokaklar çoktan evlerinden boşalan insanlarla dolmuştu. Her kafadan bir ses. Apartman önlerinde durmayın, cam iner, çerçeve iner. En az yedi, en az yedi bu ben anlarım. Erkan, annem kaldı yukarıda Erkan. Ocağı açık bıraktım eyvah. Kargaşada çağrılan kadın ve çocuk adları, kaldırım kenarlarında oturmuş su içirilen, damağa kaldırılan insanlar, bir türlü

susmayan araba alarmları, tüm mahallenin katıldığı bu coşkulu kalabalığı eğlenceli bulan çocukların neşeli kayıtsızlığı.

Depremin etkisi birkaç dakika içinde şehrin üzerine çöken şu sarı toz bulutu gibi köşe bucağı kaplamıştı. Yavaş yavaş haberler gelmeye başladı. Yalnız Livatya tarafında bir balıkçı kulübesi, bir de eski tekel fabrikasına çıkan sokaklardan birinde köhne, titrek, rutubetten küf giyinmiş, çürük içinde bir bina yıkılmış dediler koskoca şehirde.

Ölen var mıymış? Belli değil henüz. Yaralanan? Var diyorlar ama kimdir, necidir, nereye kaldırmışlar malumat yok. Gençler toplanıp devlet hastanesine gittiler, kan lazım olur belki diye. Lüzum yok şimdilik sağ olun deyip çevirmişler gerisin geri. Belediye anonsa başladı sonra. Peş peşe evlere girmeyin diye çınlattı sokakları, meydanları.

Artçı sarsıntılar olabilir, bu deprem başka depremleri tetikleyebilir. Lütfen açık alanlarda, arabalarınızda kalın bu gecelik. Bir gececik evinizde yatmasanız ölmezsiniz dedi adlı adınca. Bütün bir şehir, yaygıları, sofra bezleri, kilimleri, koltuk minderleri, sünger yatakları, çadır kurmak için taşınan battaniyeleriyle parklara, meydana ve deniz kenarındaki yeşilliklere hücum etti bir anda.

Küçük tüpler yakıldı, çaydanlıklar sürüldü, ışıldaklar açıldı. Aileler küçüklü büyüklü öbekler halinde çoluk çombalak yayıldı açık havaya. Çocukların keyfi kekaydı. Tüm şehrin katıldığı bir gece pikniği hangi çocuğu keyiflendirmez? Bu denli şiddetle ve sanki şöyle yerin azıcık altındaymış gibi yakında hissedilen bir depremin böyle hasarsız, kayıpsız atlatıldığını düşünen yetişkinler de memnundu bu piyangodan çıkma gece eğlencesinden.

Topluca yaşanan felaketlerin, hele de böyle zararsızsa, bir arada olmayı neşeli bir anıya dönüştüren tuhaf bir gücü yok mudur hakikaten? Düğün gibi neşeli, bayram gibi sevinç içinde, bir cenaze dönüşü gibi şaşkın. Yaşamak bağı felaketleri alaya getirdi. Çaylar içildi, biralar rakılar açıldı, okeyler, dominolar dizildi, iskambiller karıldı.

Dükkanlardan çekilen uzatma kablolarıyla kilimlerin, sandalyelerin üstüne konan televizyonlarda diziler, maçlar, haberler izlendi, örgüler örüldü,

çekirdekler çitlendi. Gözler ışıldayan ekranlarda, kulaklar cızırtılı radyolara kabartılmış, belki depremden bir havadis geçerler diye beklendi. Çocuklar bu ani gelişen özgürlüğün sefasını sokaklar, rıhtımlar, kayıkhaneler, ağaçlar boyunca saklambaç oynayarak sürdüler.

Mısırcılar, pamuk helvacılar, çay bardağıyla gazeteden külahları dolduran çekirdekçiler, dondurmacılar ve sokak lahmacuncuları mal yetiştiremediler. Bu beklenmedik panayır hali herkesin işine gelmiş gibiydi. Herkesin keyfi yerinde görünüyordu. Belki biri hariç. Genç bir kadın, ortalarında yanan ateşin etrafına toplanmışlar gibi yaygıların üstünde yuvarlak olmuş oturan aile öbeklerini bir bir dolaşıyor, tanıdıklarına adıyla, tanımadıklarına pardon diye seslenerek çocuğunu soruyordu.

Asiye abla benim oğlanı gördünüz mü? Sokaklara, parklara yaygılar serip oturmanın verdiği rehavet ve kayıtsızlıkla gülümseyerek geçiştiriyorlardı genç kadını. Buralardadır be kızım, herkeslerin çocukları ortalarda koşturup duruyor baksana. Bir yerlere girip kalmıştır, saklambaç maklambaç oynuyorlardır. Yok öyle değildir diye sayıklıyordu genç anne.

İçinden, kilimlerinde çekirdek çitleyen kadınların genişliğine bozuluyordu. Depremden değil, sabah beri yok ortalarda. Kızdı, vurdu kapıyı, ağlaya ağlaya gitti sinirden kaskatı. Allah bilsin nereye. Düşüp kalmış olmasın bir yerlerde. Hani olur ya, açlıktan falan başı dönmüştür. Depremde korkup kaçarken bir deliğe, bir çukura düşmüştür de sıkışmış kalmıştır orada. Hafazanallah, insanın aklına neler geliyor. Sen koru.

Genç kadının ağlamaklı koşuşturmacası, bir piknik coşkusu içindeki kalabalığın arasında kuvvetli bir dalga yaratmaya yetemedi. Ayaklarını sürüyerek geldiği gibi gitti insan deryasının akıntısına karışarak. Annesi, eskiyip dökülmüş bir kilimi andıran acıklı yüzüyle kalabalığın içinde onu ararken, Mustafa dalga kıranın körfeze bakan dış tarafında bir kayanın üstüne bağdaş kurmuş, kısa aralıklarla denize tükürüyordu.

Ağlaması dinmiş, gözyaşları kirli yüzünde kuruyup çizgi çizgi izler bırakmıştı. Babasına çok içerlemişti Mustafa. Affedemiyordu. Yok, bir daha katiyen dönmezdi o eve. Onun artık babası yoktu. Öyle bir evi de yoktu. Lanet gelsin hepsine. Ömer, denize tükürme çok günah diyecek oldu, korktu Mıstık'ın öfkesinin bir anda kendisine dönüvermesinden.

Ömer ceza avukatının oğlu. Babaannesi öyle öğretmiş. Suya tükürürsen demiş, balıklar gelip ayaklarını yer uyurken. Tükürülmez denize, çok günah. Bizde kalırsın dedi birden ama daha lafı bitmeden pişman oldu söylediğine. İnşallah tamam kalırım demez diye geçirdi içinden. İnşallah duymamıştır. Annesi delirir çünkü. Hele bir de deprem üstü şimdi.

Ne topluyorsun elalemin çocuğunu benim başıma? Çocuk bahçesi mi burası? Bütün gün canım çıkıyor ev toplarken, hizmetçiniz yok arkanızda sizin. Bak bakalım kendi anneleri hiç istiyor mu sizi evinde? Yok olmaz deyip bir daha tükürdü. Derin, sessiz bir oh saldı içinden Ömer. Mıstık devam ediyordu. İş bulup çalışırım ben. Simit satarım, su satarım, inşaatlara giderim. Livatya'da eski evler var, boş. Onlardan birinde de yaşarım.

Yaz bitmeyecek mi sanki diye düşündü Ömer. Kimse su almaz ki yaz bitti mi. Fırınlar da okul zamanı çocuklara simit vermiyor zaten. Belediye başkanı sıkı sıkıya tembih etmiş fırıncılara. Çalışmaya alışmasınlar da okusun çocuklar demiş. İnşaatlarda da kim ister seni? On yaşında çocuğa ne iş yaptırılır inşaatta? Hem Livatya'daki evlerde de sarhoşlar yatıp kalkıyormuş. Sidik kokuyormuş her yerler. Adam boyu patkanlar varmış.

Depremden iki gün önce, yani bu sapsarı göğün gelip de şehrin üstüne çöreklendiğinin dördüncü günü, Mıstık'ın babası memesinde bebesiyle yirmisini doldurmamış bir Arap kızını koluna takmış, çıkıp gelivermişti. Libya'da bir inşaat şirketinde demir ustasıydı baba. Sekiz yıldır orada çalışıyordu. Mıstık babasını yazdan yaza iki haftalığına gelen, bütün yıl mektup zarflarına zulalanmış paralar, pırıl pırıl oyuncaklar, bisikletler ve şarkılı ezanlı gece lambaları gönderen, kalın bıyıkları ağzını örten esmer bir adam olarak bildi yalnızca.

Hiçbir düğünde, veli toplantısında, bayram sabahında, okul alışverişinde bulunmayan, bütün fotoğraflarda yeri boş olan, sesiyle tüm evi doldurmayan baba. Geldiğinde ise yalnızca başını okşayıp saçlarını karıştırdıktan sonra kocaman adam olmuşsun lan demekle yetinen. Annesinin düğüne gidecek gibi giyinip makyajla oturduğu, her akşam kurulan rakı masasında insan orada şu mereti çok özlüyor be diye neşelenen, gece olup kapılar kapandığında annesinin odasından homurtuları, koşarmış gibi solukları işitilen adam.

O kadar. Yine de her sıkıştığında babam bir gelsin görürsünüz siz diye diye hayalinde bir süper kahramana dönüştürdüğü, uzak ama güçlü bir babanın varlığı iyi geliyordu Mıstık'a. Kendisi yoktu ama para deyince para, oyuncak deyince oyuncak gönderiyordu. Evlerindeki elektronik aletler kimsede yoktu. Babasının postaladığı kırtasiye ıvır zıvırı sınıftaki öbür çocukların dudağını uçuklatıyordu kıskançlıktan.

Şimdi ne olacaktı ya? Birkaç aydır para durumları eskisi gibi değildi gerçi. Öyle gürül gürül akmıyordu. Oyuncaklar, elektronik eşyalar, kumaşlar ve eksport mallarla dolu paketlerin araları epey açılmıştı. Ama yine de vardı babası. Vardı işte. Arada telefon açıp okul kapalı da olsa dersleri, notları soruyordu.

Bazı günler Mıstık, babandan paket var diye cama vuran postacının sesiyle uyanıyor, öğlenine babasına özlem, teşekkür ve yeni ricalarla dolu bir mektup döşeniyordu. Okulda babasının kahramanlıklarıyla bezeli hikayeler uyduruyor, çoğu başka başka ülkelerde geçen bu maceralarda kendi de babasına eşlik ediyor oluyordu. Zora geldi mi, babam nasıl olsa bir gün gelecek diyordu kendi kendine.

Şimdi üzüldüğüm ne varsa o zaman geçecek. Ya bundan sonra? O bebekle o kadın varken ne mi alınacak şimdi her şey? O mu kollanacak her şeye karşı? Onun mu başı okşanacak, dersleri sorulacak? Hem kim o bebek? Nereden çıktı? Üstelik de kendisi burada bütün bir yılı babasız geçirirken bebek hep babasının yanındaydı. Babasının çocuğu olabilir mi gerçekten? Mıstık'ın kardeşi yani. Resmen kardeşi.

Belki de değildir. Belki de o çarşaflı kadının çocuğudur. Gelip Mustafa'nın babasını kendine acındırıp yalvarmıştır. Çocuğumun bir babası yok, ne olur bana yardımcı olun. Babası da iyi bir adam olduğundan kıyamamış, sahip çıkmıştır yazık diye. Ama hemen peşine takılıp gelmek, başkasının babasını çalmak mı lazım? Bak şimdi de Mıstık babasız kaldı.

Bir kere daha tükürünce Ömer dayanamadı artık, tükürme dedi canı yanmış gibi ani bir tepkiyle. Mıstık başını ona çevirdi, bir izah bekler gibi baktı ters ters. Ömer çok günahmış demeye utandı, alaya alınır diye çekindi. Bana geliyor rüzgardan dedi. Rüzgar yoktu gerçi ama Mıstık ikna oldu söylenene. Elinin tersiyle sildi ağzını, tükürmeyi bıraktığını ilan etti bu hareketle.

Ömer tükürme meselesini kurnazlık ederek çözünce cesaret buldu biraz. Peki diye sordu. Annen ne olacak? Bir sessizlik. Burada oturdukları vakit boyunca kesik kesik tükürme sesleri ve dalga hışırtısıyla bozulan sükunet şimdi eski yerini bulup oturmuş gibi huzurla çöktü. Annesi. Annesi ne olacak? Mıstık kimi suçlayacağına ya da kimin ne kadar kabahatli olduğuna karar veremedi henüz.

Tamam babasının affedilecek tarafı yok ama annesi de babasıyla gitseydi Libya'ya madem. Yalnız bırakmasaydı da başka kadınlar sahipsiz bebeklerini ona kakalamaya kalkmasaydı. Ne vardı? Hem Mıstık da yurt dışında okur, yazları geldiğinde yabancı dil konuşup mahalleliye, sınıftaki aptallara hava atardı. Annesi çok yalnız bıraktı babasını, çok. Adam kiminle evli olduğunu, kimin babası olduğunu unuttu resmen. Haksız mı?

Bazen Mıstık'a da olurdu. Öğretmen okul aidatı ya da veli toplantısı için kağıt verirdi, babalarınıza götürüp imzalatın bunu diye. Bir an, saniyenin bilmem kaçta biri kadar kısa gelip geçen bir an, baba da ne deyiverecekmiş gibi olurdu. Banyoda onun tıraş takımları, askıda onun ceketi, koltuk örtülerinde onun sigara yanıkları olmazdı.

Okuldan verilen kağıtları imzalamaz, kravat bağlamayı, bisiklet kullanmayı öğretmez, arkadaşlarının babaları gibi bütün bir hafta sonunu televizyon karşısında futbol izleyerek geçirmezdi. Babası sadece ona postacının getirdiği zarflar, paketler, kolilerdi. Birinin oğlu olduğunu, bir adamla baba oğul bağı olduğunu bile unuturdu onlar gelmedikçe. Baba da unutmuştu işte. Ne yapsın adam? Demek ki bütün kabahat annede.

Şimdi o üzülsün biraz. Biraz merak etsin de aklı başına gelsin. Kalkıp kocasının yanına gitseydi bunların hiçbiri olmazdı. Omzunu silkti Mıstık, bana ne der gibi. Tam bir şeyler söyleyecekti ki dalga kıran boyunca sıralanan sokak lambalarından yakın olanın ışığında dev bir karartı belirdi. Gürlüyormuş gibi tok ama müşfik sayılabilecek bir ses, "Ne yapıyorsunuz lan burada, depremden mi saklanıyorsunuz?" dedi. Çocuklar yüzünü göremedikleri bu heybetli karartının sesinden gülümsediğini anlamışlar, sahibini tanımışlardı. "Oturuyoruz Cengiz abi," dedi Mıstık. Sırtında eskiyip solmuş, dikişleri yer yer patlamış gitar kılıfıyla bu dev adam, iki küçük adımla sekerek geldi, çocukların yanındaki boş, düz kayaya oturdu. Gitarı çıkardı kılıfından, yanına yatırdı.

Saçı sakalı birbirine girmiş, şişe dibi gözlüklerinden şaşı gibi görünen güler yüzlü bir adamdı. Bu Cimi Cengiz gibi adamlar çocuklarla ve sokak köpekleriyle kolaylıkla arkadaşlık kurarlar, her iki grupla da yetişkin bir insanla sohbet ediyormuş gibi hiç yapmacıksız konuşurlar. Çok ufacık tuhaflıklara uzun uzun şaşırırlar, hiçbir şeye mahsusçuktan gülmez, güldüler mi de kahkahalarıyla insanı gülmeye özendirirler. Kibir nedir bilmez, serseri sayıldıklarından kendi çevrelerinde hiçbir zaman yetişkin diye kabul görmezler. Hayalci, yoksul ve neşelidirler. Parayı bilmez, anlamaz, çalışmayı sevmez ama kötüler için bile kötülük düşünemeyecek kadar tertemiz bir kalbe sahiptirler.

"Korktunuz mu depremden?" dedi Cimi Cengiz. Sonra çok yakın arkadaşlarıyla önemli bir sırrını paylaşıyormuş gibi usulca ekledi: "Oğlum ben çok korktum lan, camdan atladım donla." Lafı biter bitmez sıtma görmemiş sesiyle kopardığı kahkahaya çocuklar da katıldılar. Birkaç dakikaya Cimi Cengiz'in ayarsız neşesiyle ufaklıkların saatlerdir boğuştuğu mahzun hava dağılmıştı. Üstüne bir de gitarını kucağına alıp çocuklara hiç duymadıkları yabancı şarkılar çalmaya başlayınca, keder iyiden iyiye buharlaşıp havanın kirli sarısına karıştı.

Cimi gitara ara verdikçe şarap yuvarlıyordu ufak ufak. Sigarasını gitarı çalacağı zaman tellerin arasına sıkıştırması çok havalı geliyordu çocuklara. Sırf gitarın burguluğundaki tellere sıkıştırabilmek için hem gitar çalmaya hem de sigaraya başlayabilirdi ikisi de o anda. Cimi Cengiz saatlerce gitar çaldı. Mıstık çok efkarlı olduğu için sigara içmek istedi, Cimi izin vermedi. "Sigara içeceğinize şarap için oğlum, şifadır. Sigaranın bin türlü zararı var," dedi ayı gibi homurtuyla gülerek. Birer yudumda sarhoş oldu ufaklıklar tabii. Hatta Mıstık o kadar sarhoş oldu ki şarabı şişeden içmeye uğraşırken üstüne döktü. Kan lekesi gibi kıpkırmızı oldu her yanı. Cimi Cengiz'in ucuz şarabına bulandığından sirke gibi ekşi ekşi koktu bütün gece. Annesi kalabalıklar içinde kan damlaları döküp ağlayarak onu ararken, Mıstık öfke ve tamir edilemez kırgınlığıyla şarap içmeye, hayatının ilk sarhoşluğuyla neşelenmeye çabalıyordu.

Ertesi sabah öğlene doğru yanlarında birer kusmuk birikintisiyle çimlerin üzerinde uyandılar. Deprem kalabalığı ardında çöpler bırakarak çekilmişti evlerine. Moğol orduları geçmiş gibi hırpalanmış bu yeşilliğin üstünde

sırtüstü uyanan iki çocuk, aniden gelişen bir deprem sebebiyle geceyi dışarıda geçirmeyi yeğlemiş insanları değil de bir meydan muharebesinin ertesi sabahını akla getiriyordu. İlk uyanan Ömer oldu. Sidik, şarap ve kusmuk içindeydiler. Mıstık alnını tutarak olduğu yerde doğruldu, "Anneciğim," dedi. Her ikisinin de başı içinde demir bilyeler yuvarlanıyormuş da beyninin duvarlarına vura vura ağrıdan kafatasını çatlatacakmış gibi zonkluyordu.

Göğün sarı puslu aydınlığı altındaki ışığa gözlerini kıstılar bir süre. Mıstık üzerindeki kurumuş şarap lekesine bakıp yüzünü buruşturdu. Eliyle lekeyi ovaladı, ağrıyı hafifletmek ister gibi. Ağızları içine keçeden topaklar doldurulmuşçasına kuru ve tatsızdı. Yutkunmak imkansızdı. Çocuklar ilk kez karşılaştıkları bu hisle ne yapacaklarını bilemediler bir müddet. Henüz sarhoşluğu bile tanımamışken akşamdan kalmalığı tanımışlar, sarı perdesinin ardında saklanan güneşin altında kalakalmışlardı. Sanki bütün bunlar hiç olmamış da zaman dün gece kayanın üstünden denize tükürdükleri zamandan, çöp içindeki çimenlerde uyandıkları şu ana atlayıvermiş, sohbet oradan bağlanıp ara vermeden devam ediyormuş gibi, "Gitmem," deyiverdi Mustafa.

Ömer neden bahsettiğini anlayamadan ekledi: "Ben bir daha o eve gitmem. Ne annem var ne de babam artık. İnşallah o ev de depremde yıkılmıştır." Sözü biter bitmez sanki ettiği beddua dönüp başına vurmuş gibi iki eliyle şakaklarını bastırdı. "Of çok başım ağrıyor ya." Baş ağrısı, ağzın içindeki bu kuru ve acı tat, bir de üstüne kusmuk, sidik ve şarap kokusu dayanılır gibi değildi. "Ömer ben çok susadım," dedi. Kurumuş dudaklarından iki tahta parçası birbirine vuruyormuş gibi çıktı sesi. "Karnım da çok acıktı." Mıstık'ın midesi berbattı. Safrası ağzından çıkacak gibiydi. Kendi nefesinin kokusunu duydukça öğüresi geliyordu.

"Camiye gidelim de şadırvandan su içelim," diye bitirdi sözünü Ömer. Ikına sıkına kalktılar. Her yanları tutulmuştu. Birbirlerine yaslanarak cephede revire taşınan askerleri andıran bir görüntü içinde camiye doğru yola koyulmuşlardı ki, yolun kenarında sıralanmış şimşirlerin ardından bir mırıltı duydular. "Allah'ım," diyordu ağlamaklı bir erkek sesi. "Allah'ım bitirdiler beni," diye peş peşe sayıklıyordu. "Mahvettiler beni, hayatımı söndürdüler. Yere batsın böyle hayat." Çocuklar şimşirin seyrelmiş yerlerinden görünen

aralıkta adamı seçtiler. Alnı ve üstündeki beyaz gömleği ter içinde, uzamış tıraşlı bir adam çimlerin üzerinde diz çökmüş, titreyen sağ eliyle şakağına dayadığı tabancayı tutuyordu.

Çocuklar korktu. "Yere yatalım," dedi Ömer işitilmesi güç bir sesle. Filmlerde böyle görmüşlerdi çünkü. Bir sahnede silah ortaya çıktıysa diğer herkesin yere yatması gerekirdi. Ömer şimşirlerin arasından gözetlediklerini fark ederse adamın ikisini de öldürebileceğinden korkmuştu. Bunu düşünüp bir kez daha, bu kez fısıltısının tonunu yükseltip keskinleştirerek, "Yere yatalım Mıstık," dedi. Çocukların sesini duyan adam birden telaşlandı ve tetiği çekti. Silah patladı. Patlamayla birlikte adamın başının aksi tarafı bir gramofon borusu gibi açıldı. Oradan kan ve beyin püskürürcesine etrafa saçılırken, adamın başının ağırlığından kurtulan vücudu bir çuval, bir bavul, bir eşya gibi hissizce oraya devrildi.

Ömer ve Mıstık her anını ömür boyu hatırlayacakları bu korkunç şeyi gözlerini ayırmadan izlediler. Silah sesine balıkhaneden, çay bahçelerinden ve camiden koşan insanlar geldiğinde, çocuklar ölünün yaklaşık iki metre uzağında birbirlerine tutunmuş, donmuş gibi duruyorlardı. Cesedin yarısı dağılmış başı, aktığı yerde biriken minik bir kan gölünün içinde yatıyordu artık. Kalabalıktan biri akıl etti, "Çocukları alın, çocukları!" diye bağırdı. Çocukları aldılar. Balıkhanede iki tabureye oturtup yüzlerine soğuk su vurdular, damaklarını kaldırdılar. Bu tür felaket anlarında aniden gelişen ve her nasılsa dört dörtlük işleyen iş bölümü devreye giriverdi. Polis aranıyor, ambulans çağrılıyor, cesedin üzerini örtecek bir şeyler aranıyor, birileri kalabalığı, kan ve beyin içindeki olay yerinden uzak tutmaya uğraşırken başka birileri de çocuklarla ilgileniyordu.

Ansızın kuruluveren mahşer yeri, insanlarla ve onların ağızlarından çıkarak dev bir homurdanmaya dönüşen konuşmalarla daha da büyüyordu. "Falanca değil mi o? İntihar değilmiş, avukatın ufak oğlanla arkadaşı vurmuş. Üstleri başları leke leke kan içindeymiş. İntihar çok günah dinimizde, Allah'ın verdiği canı sen nasıl alıyorsun? Hep bu sarı bela yüzünden oldu. Önce deprem, sonra bu. Taş yağacak başımıza. Kıyamet çağına girdik, kıyamet. Bunlar hep ahir zaman işleri." Yarım saate polis geldi, şerit içine aldı orayı. Ambulansla gelen adamlar cesetten kalanları naylonlar yaydıkları sedyeye

koyup devlet hastanesinin morguna götürdüler. İtfaiye kanlı toprağa su tuttuktan sonra kalabalık da dağıldı.

Olayı yalnızca çocuklar görmüştü. Aldılar emniyete götürdüler ikisini de. Komiser, "Bulun getirin ailelerini bu sabilerin," diye emir verdi memurlara. Ana babaları gelmeden ilişmeyeceklerdi çocuklara. Çocukların ağızlarını açacak halleri yoktu zaten. Hala kendilerine gelememişlerdi. Ne bir tek kelime, ne bir tek damla gözyaşı, bir ağlayış, bir haykırış. İkisi de buzdan heykeller gibi duruyorlardı öylece. Ömer'in babası annesiyle geldi bir on beş dakika sonra. Yalandan laf olsun diye bir ifade verdiler öyle, gittiler çocuklarını alıp. Mıstık'ın anasına bir türlü erişemediler. Ne evde ne konu komşuda. Babası zaten kim bilir nerede. Yurt dışında bir yerlerdeydi; Arabistan mı, Mısır mı neydiyse artık, bilemediler.

Arşiv odasına bir yatak yaptılar karakolda Mıstık'a, yatırdılar. Azıcık uyusun dinlensin, kendine gelsin diye. Neden sonra sabaha karşıydı, memurlardan biri geldi nöbetçi komiserin odasına telaşla. "Amirim," dedi, "bu çocuk yanıyor, ateşler içinde." Aldılar hastaneye götürdüler devriye aracının arka koltuğunda. Baygındı Mıstık. Ateşten havalelenmişti. Ara ara gözünü açsa da temelli uyanıp kendine gelmesi tam iki gün sürdü Mıstık'ın. Serum üstüne serum verdiler, iğne üstüne iğne yaptılar. Gözünü açınca üzerine eğilmiş, alnını okşayan babasını gördü. "Oğlum," dedi babası en müşfik sesiyle. "Baba," diye karşılık verdi Mıstık. İçinde bir yer ısındı. "Beni de Libya'ya götür, ne olur." Babasının yüzündeki yumuşak, şefkatli ifade aniden felç inmiş gibi dağıldı, donuklaşıp kaldı. Asılmış yüzüyle doğruldu yatağın başındaki babası. Gözleri annesini aradı, annesi yoktu. Öbür kadın, yatağın ayakucundaki koltukta oturmuş bebeğini emziriyordu. Yeniden kapadı gözlerini Mıstık. Düşle gerçek arası, dört nala bir koşudan sanki çoğala çoğala gelip yitivermişti çarçabuk, beyaz kulelerle bayraklar ortasında.

Beyefendi

Çok rüya görürüm ben. Rengarenk, film gibi, masal gibi, oyun gibi rüyalar. Hepsini de bir güzel hatırlarım uyandığım zaman. Ama sonra yavaş yavaş silinirler aklımdan. Akşam olduğunda arada bir zihnimde beliriveren küçük parçacıklar kalır. Bazen kafamın içinde bir şimşek çakması gibi aniden

ortaya çıkıveren parçaların kendilerini göstermeleri birkaç gün sürer. Öyle böyle derken temelli giderler. Benim biradere anlattım bunu. "Yahu," dedi, "bir kitap yapıp bassak ya biz senin şu rüyaları. Aha elimizin altında matbaa. Bir de şöyle afilli isim koyarız: Rüyalar Kitabı." Ne yalan söyleyeyim, ilkin bir heyecanlandım. Biz babadan matbaacıyız. Kitaba, matbuata hevesimiz ta çocukluğumuza uzanır.

Biraderle matbaadan giyotin artığı kağıtları kendi başımıza zımbalayıp formalar, kapağına da mukavva ve cilt bezi yapıştırıp kitaplar yapardık. Kardeşim daha çok hayal alemlerinde geçen, hayali mahluklarla dolu macera kitapları hazırlardı. İsimleri hep aklımda. Kendi bile hatırlamaz sorsan. Mars Çocukları, Pavuryaların Savaşı, Doğuş Gezegeninin Hükümdarı Şarkad. Babam Fezada Kayboldu. Ben biraz da abi olduğumdan olacak, daha fikri isimler koyardım içi boş, cildi yaldızlı kitaplarımıza. Bazen Düşünürüm, Bu Dünya Neden, İnsan Doğulmaz İnsan Olunur. Çocukluk işte. Sekiz on yaşında iki oğlan çocuğunun kitabından ne olur a canım. Ama kitap yazmak falan hakikaten ciddi iş. Şimdi bakmayın öyle marketlerde pirinç ununun, lavabo açıcının yanındaki raflara dizilen şeylere. Onlar kitap mı efendim? Eğlencelik şeyler. Çerez hepsi. Hakiki kitap satılmaz. Satıldığıyla değil, sayıldığıyla övülür. Kitap dediğin elden ele geçer. Çok satan şeyden hayır gelse dünyayı fırıncılar yönetirdi. Öyle ya.

Neyse, işin kısası ben çekindim bu kitap işinden. Hevesim içime kaçıverdi. Vazgeçtim. Vazgeçmiştim daha doğrusu, rüyalarımdan biri olduğu gibi çıkana kadar. Ama müsaade edin onu sonra anlatayım. Bizim matbaanın bir de babadan kalma mahalli gazetesi vardır. Haftalık. Reklam, resmi duyurular, tebligatlar, belediye haberleri, vefat ilanları vesaire. Adı Demokrat. Rahmetlik peder Menderesçiymiş zamanında. Matbaayı babasından devralınca bir gazete çıkar da değirmen dönsün demişler. Her zaman davetiyeydi, irsaliyeydi bastıran çıkmaz. Gazete olursa resmi ilanlardan hiç yoktan para girip çıkar. O da Menderes'e muhabbetinden Demokrat koymuş gazetenin adını. Biz de baba yadigarıdır deyip devam ettiriyoruz cumadan cumaya. Yüz yüz elli kadar da abonemiz var, çoğu şehir dışında. Bendeniz de naçizane köşe yazıları yazıyorum orada. Köşe yazısı dediysem öyle pek de gözünüzde büyütmeyin rica ederim. Lalettayin mahalli meseleler daha çok. Falanca mahallenin çamurundan çocuklar

okula gidemiyor, Lunapark civarı sarhoş yatağı oldu belediye bir el atmayacak mı, kabristanlarımızın hali içler acısı falan fişman. Yazar müellif olamadık, böyle gönül eğliyoruz işte. Kasabalıyız bizimki.

Birader hiç değilse evlendi, aile kurdu, toruna karıştı. Bende o da yok. Bir meşgalem şu gazete işte. Uzatmayayım, bir gün gazetede otururken postacı Mehmet uğradı. Faturalar, ıvır zıvır reklamlar, davetiyeler, gecikmiş bayram tebrikleri... "Ha bir de Yahya abi," dedi çantasını harmanlayıp, "bir de mektubunuz var." Şaşırdım haliyle. Bir kere mektup yazmak mı kaldı şu devirde, ona şaşırdım evvela. Sonra baktım alıcı kısmına, matbaaya falan da değil, adlı adınca Demokrat Gazetesi'ne denmiş, nefis bir el yazısıyla. Şu eskimiş dünyada hala gazeteye, hem de mahalli bir gazeteye ta İstanbullardan mektup yazacak insan da mı varmış? Mehmet'i savıp müdüriyete oturdum. Heyecanla açtım mektubu. Ne çok zaman olmuş mektup almayalı. Bir an için kendimi gençmiş gibi hissettim desem yalan olmaz.

Zarfın üzerindeki el yazısı, içerideki tek sayfalık mektupta da birkaç satırla meramını anlatmıştı. Yazı hakikaten de şık, ahenkli bir dolma kalemden çıkmaydı. Lafı çok da uzatmamak için şöyle aktarayım: Beyefendi bizim hemşehrilerden biriyle aynı apartmanda otururmuş. Lakin gazetemizin abonesi olan komşusu bir vakit önce taşınmış. İhtimal ki yeni adresini bize bildirmediğinden gazetemiz apartmana gelmeye devam etmiş. Öyle yerlerde, posta kutularının altlarında, kalorifer peteklerinin üstlerinde sürünür olmuş. Beyefendinin gönlü razı olmamış bu duruma. Gazeteyi kendisi almaya başlamış. Öyleydi böyleydi derken memleketin bütün mahalli vaziyetlerinden haberdar olmuş. Kanalizasyon ve atık su tesisi meselesi ne olacak? Başkan Edincik'e vadettiği çeşmeyi neden yaptırmıyor? Salur'un, Bezirci'nin, Kirazlı'nın, Debleke'nin köy panayırları ne zaman yapılacak? Her şeye vakıfmış artık. O kadar ki kendini adeta bizim buralı gibi hissediyor, gazetenin apartmana ulaştığı pazartesi günlerini hususi bir heyecanla bekliyormuş memleketten ne havadisler gelecek diye.

Beyefendi mektubun devamında emekli öğretmen olduğunu, dil ve edebiyat meselelerine meraklı olduğunu anlatıyor, şayet bir mahsuru olmayacaksa haftalık yetiştiremese bile iki haftada bir Demokrat Gazetesi'ne yazılar yazmak ricasında bulunuyordu. Dahası bunun için hiçbir karşılık da

beklemiyordu. Gayesi aylardır büyük bir merak ve muhabbetle takip ettiği, hemşehrisi hissettiği gazetesine bir küçük katkıda bulunmaktı. Beyefendinin yazısı, üslubu, dile hakimiyeti şu üç beş satır mektubunda bile ışıl ışıl parlıyordu. Böyle bir teklifi nasıl geri çevirebilirdim ki? Meseleyi biradere açıp onun da rızasını aldıktan sonra bir mektup döşedim. "Buyurun lütfen," dedim, "sizleri ağırlamaktan şeref duyarız." Mektubu gönderirken durumu fark ettim. Adres vardı ama ad yoktu. Ne zarfta ne mektupta. Zaten kendi de öyle rica ediyordu. İsme gerek yok, bir küçük katkım olsun yeter. Pekala, nasıl arzu buyururlarsa.

Beyefendi hiç aksatmaksızın haftalık yazılarına başladı böylece. Bir hafta Türkçenin mucizelerini anlatıyor, bir hafta dilimize çevrilmemiş siyahi Amerikalı şairlerden örnekler veriyor, başka bir haftaysa mitoloji yazıyor, eski dile değiniyor, Sümer tarihinden girip Rönesans resminden çıkıyordu. Tabiri caizse bizim gazeteye de memlekete de birkaç beden bol gelecek şeyler yazıp duruyordu. Kısa sürede fark edildi. Ahali önce bir garipsedi durumu, sonra sonra herkesi çekecek bir şeyler bulup anlattıkça meraklısı arttı. Hayatımıza yeni katılan cep telefonu hakkında bile yazılar yazmış, konuya ta Fransa'daki taş devri mağara resimlerinden girerek okuyanı kendine hayran bırakmayı bilmişti. Lisenin öğretmenleri uğrayıp sormaya başladılar kim bu beyefendi diye. Esin Hanım, "Ben şunca yılın edebiyat öğretmeniyim, vallahi benim haberim yok bu kadar şeyden," diye söylendi şakayla karışık.

Sonra bir gün belediye reisi aradı. "Müsaitseniz bir çaya uğrayalım," diye. "Buyurun," dedik. Ertesi günü kalktı geldi maiyetiyle. Şaşırdık tabii. Birader sabahtan girişip tertemiz yaptı matbaayı. "Olur ya," dedi, "bir teftiş olur, üstü kapalı köşeye bucağa laf edeceği tutar, olmadık yere papaz olmayalım." Yok, onun da derdi beyefendiymiş. Lisenin müdürü demiş ki: "Böyleyken böyle, bizim mahalli gazetede bir vakittir makaleler, fıkralar yazan bir adamcağız var. Belli ki mürekkep yalamış, görmüş geçirmiş bir zat. Üstelik şehrimizin her türlü meselesine de hakim biri. Arzu ederseniz yaz başı gibi memlekete çağıralım da burada ağırlayalım. Kuş Cenneti Festivali zamanı bir söyleşi, bir açık oturum falan düzenleyelim. Hem memlekete bir faydası olur hem de vatandaş sevinir memleketten şöyle esaslı bir adam yetişmiş diye." Reis Bey de önümüz seçim demiş, ne yapsak ne etsek hep kar, hep fayda. Mevzuyu kısaca böyle geçtikten sonra, "Sen,"

dedi Reis Bey taşra ekabirinin senli benli üsttenliğiyle, "tanıyor muşsun bu adamı? Bir haber sal da görüşelim. Artık telefonla mı olur, resmi yazı mı yazılır bilmem. Sen bir aracılık ediver."

"Reis Bey," dedim, "yanlış anlamayın ama biz beyefendiyi tanımıyoruz işin doğrusu." Sonra bir bir anlattım olan biteni. Beyefendinin bizi buluşunu, eski abonemiz olan komşusunun sayesinde gazetemizle ve memleketimizle tanışmasını, mektuplaşmalarımızı... Başkan önce anlam veremedi duruma. Buralı olmayan birinin burayı bu kadar tanıyıp benimsemesine akıl sır erdiremedi. Siyasetçiler ekseri böyledir. Siyaset dışında kalan hiçbir meseleye kafaları öyle etraflıca basmaz. Siyasetten ne kadar anladıklarıysa zaten malum. "Buralı değil mi yani şimdi bu adam?" dedi yerinde doğrulup. Yardımcısı yabancı dilde söylenmiş bir şeyi başkanın diline tercüme ediyormuş gibi tekrar anlattı hikayeyi. Reis Bey bu sefer anladı ama yine tatmin olamadı. "Para verelim," dedi. "Burada tatil yaptıralım," dedi. "Denize götürelim, yedirip içirip ağırlayalım, misafiri seven insanlarız biz," dedi. Bir çıkar yol aradı. Nihayet yardımcısının eşsiz tercüme kabiliyetiyle adamı tanımadığımıza, elimizde bir posta kutusu adresinden başka bir şey olmadığına, yazılarını da isimsiz yazdığı için kim olduğunu bile bilmediğimize ikna edebildik belediye reisini. Öyle süklüm püklüm, hayal kırıklığına uğramış halde çıkıp gittiler.

Beyefendinin yazıları daha epey zaman devam etti. İnanması güç ama yediden yetmişe herkesin ilgisini çekecek bir şeyler yazabilmeyi başarıyordu. Öyle ki sadece abonelere kuryeyle dağıtılan gazetemizi matbaaya gelip soranlar bile olmaya başladı. Bu bahaneyle matbaanın işlerinde küçücük de olsa bir artış oldu. Takvimler, ajandalar, fatura ve irsaliye koçanları, kartvizitler, davetiyeler... Abonelerimiz çoğaldı. İşler iyiden iyiye hareketlendi.

Sonra ben şu rüyayı gördüm: Efendim, rahmetlik anneannemin cenazesiymiş ama cenaze bir ayçiçeği tarlasının tam ortasındaymış. Tarlanın ortasında bir musalla taşı, bütün ayçiçeklerinin başı musallanın üstündeki tabuta dönmüş. Rahmetli de kapağı açık tabutun içinde oturmuş örgü örüyor. Beni görünce, "Yahya sen mi geldin oğlum?" diyor. Ben, "Yahu nene sen ölmedin mi? Bu senin cenazen değil mi? Böyle oturmuşsun tabutun içinde kanlı canlı, bu nasıl iş?" diyecek gibi oluyorum. Sonra

öldüğünü hatırına getirirsem hakikaten ölüverir diye korkup susuyorum. Birden iki adam giriyor kollarıma. "Gel," diyorlar, "cenaze namazını sen kıldıracaksın." Beni alıp abdesthaneye götürüyorlar. Orada bir aynada kendimi görüyorum ama yüzüm benim yüzüm değil. Anneannemin yüzü ve sapsarı kesilmiş. Öyle ölü gibi falan değil, basbayağı beniz sarılığı. Safran sürülmüş sanki. Derken yine kendimi musallanın başında buluyorum. Anneannem ha babam örüyor. Elindeki yağ rengi battaniye mi, kilim mi, yatak örtüsü mü artık neyse, o kadar çok örmüş ki güne bakanların sarı sarı yapraklarından ilmekler alarak sanki bütün tarlayı örmüş. Anneannemin şişlerinden çıkma kocaman bir ayçiçeği tarlası sarıyor etrafımızı. Beni görünce, "Vakit geldi," diyorum çekinerek. "Bu seferlik kılınmayacak cenaze namazı," diyor anneannem. "Ama abdest aldığın iyi oldu. Yine de sakının siz kendinizi."

Bir uyandım ki yatak su gibi olmuş terden. Nefes nefese kalktım, su aradım. Pek adetim olmadığı halde bir sigara yaktım yataktan kalkıp. Uyuyamadım bir daha. Sabahı sabah ettim. Erkenden çıkıp işe gittim. O kadar gerçek, o kadar duru, berrak bir rüyaydı ki gelemedim kendime. Birader halimi sorunca ona anlattım. "Pek hayra yormadım," dedim. "Aman abi," dedi, "rüya işte. Belli ki özlemişsin rahmetliyi." Öyle üzerinde durmadı. "Rahmet istemiş ihtiyarcık," dedi geçti. Dünya hali böyledir. İnsan koyun koyuna yattığıyla bile aynı rüyayı görmez. Herkes kendi hesabına uyanır, herkes kendi kabusuna uyur.

İki gün sonra olan oldu. Sabah bir kalktık ki yer gök, yollar, binalar, her şey safran sarısı. Bir toz bulutu ama sanki sarılık, zehirli bir duman yayılmış her yere. Sapsarı bir örtü örtülmüş şehrin üstüne. Tövbeler olsun, küçük alametler gibi. Meğer Mısır'da mı, Fizan'da mı neyse artık, bir kum fırtınası çölde ne var ne yok kaldırmış ayağa. Bir de lodos vurdu mu, o sarı toz kalkıp buralara kadar gelmiş. Buralar ne, İstanbul'a bile gitmiş. Fakat burası körfez olduğundan poyraz esmedikçe öyle kaldı da kaldı. Vatandaş üç beş güne ad bile koydu. "Sarı Yaz" dedi bu hadiseye. Aslında sarı yaz buna denmez. O sonbaharın başında olur. Gölgeler uzar, ışık kırılıp yerlere saçılır, yapraklar dökülecekleri haber verirler salınışlarıyla. Bu sarı yaz değil, resmen ahir zaman felaketi. Bir de arkasından bir deprem vurdu mu? Neye uğradığımızı şaşırdık akşam akşam. Millet yollara, parklara döküldü.

Arabalarda, kamyon kasalarında yattı. Bereket versin ki ölen eden olmadı. Gelgelelim korkusu bize nereden baksan iki hafta yetti.

Biraderin inadı tuttu. "Yere batsın," dedi. Matbaayı tatil etti. "Beklesin siparişler efendim," diye söylendi. "Canımızdan kıymetli değil ya. Şu deprem bir geçsin gitsin, sonra bakarız çaresine." Sarsıntılar ufak ufak devam ediyordu çünkü. Niyeyse korktuk çocuklar gibi. Kalktık Narlı'ya, köy evine gittik iki hafta. Gazete de çıkmadı tabii bu süre içinde. Beyefendiyi de haberdar edemedik. Galiba da küstürdük adamcağızı. Ses seda çıkmayınca ben bir mektup döşendim yine. Durumları etraflıca anlattım. Dedim ki böyleyken böyle. Belki bir on gün daha cevap çıkmadı beyefendiden. Sonra o dolma kalem işi, inci gibi dizilmiş el yazısıyla mektubu geldi nihayet. Ben laf kalabalığı etmeyeyim, mektubu iliştirivereyim şuraya ki vaziyet daha açık anlaşılsın. Buyurun dinleyin:

"Değerli dostum Yahya Bey, Size dostum deyişimi yadırgamadınız umarım. Bir süredir yazışarak ve yazılarımla sürdürdüğümüz bu arkadaşlığın, paylaştığımız onca şeyin de etkisiyle bir dostluğa dönüştüğünü düşünüyorum. Sizin için de öyle olduğunu, bir dost kazanmış olmaktan duyduğum sevinci benimle paylaştığınızı bana yazdıklarınızdaki yakınlıktan anlıyorum. Depremle ilgili gelişmeleri gazete ve ekrandan izleyebildim. Açıkçası kendime bu kadar yakın bulduğum bu şehirde böyle bir olayın yaşanmasından derin bir üzüntü duydum ama hiçbir can yitimi yaşanmadığı için oldukça rahatladığımı da söylemem gerek. Bu çalkantılı günlerde sizden haber alamamamın ardında deprem ve onun getirdiği birtakım sorunların bulunduğunu, iletişimimizin aksamasının da bununla ilgili olduğunu çoktan anlamıştım. Size kırgın olduğumu düşünmenize biraz şaşırdım bu yüzden. Ben yalnızca şunca kaygılı günler içinde bir de benimle uğraşmak zorunda kalmayın diye yazılarıma bir aralık vermiştim. Ama işin açığı da şu ya, son günlerde hem sağlığım biraz bozulduğu hem de diğer birtakım işlerime yetişmekte güçlük yaşadığım için size bu yazılara bir son vermenin benim için iyi olacağını söylemeyi düşünüyordum. Bu da bana bir olanak doğurmuş oldu. Bana gönül koymayacağınızı, dostluğumuza sığınarak bu kararımı yanlış anlamayacağınızı varsayıyorum. Demokrat Gazetesi'nin ve buradaki geçici süreli konukluğumun hayatımın en eşsiz anılarından biri olacağından kuşkunuz olmasın. Sizleri tanımak,

sizlerin hemşehriliğini kazanmak benim için bir mutluluk kaynağı oldu. Hepinize teşekkür ederim.

Sevgilerimle, Melih Cevdet Anday.

Korkumla korkmuyorum şimdi. Madem bir kapı aralıktır, sen sonuna kadar aç onu. Artık bendeki insandan kurtuldum."

Gül Özlem Gül

Önce bir iki parçayla başladı. Öyle ucuz, küçük önemsiz şeyler. İçine mum konunca duvarlara ışıktan yıldızlar yansıtan şamdanlar, Çin porseleni, geniş ağızlı çay fincanları, Bursa işi banyo takımları gibi işte. Onları almayı, güzelce hediye paketi yaptırıp eve hakikaten de hediye verilmiş gibi sevinçle gitmeyi çok sevmişti. Bir gün kuaförde, bir zamandır iyiden iyiye artmaya başlamış beyazlarını kapattırmak için sıra beklerken, sağa sola atılmış kadın dergilerinden birinde görmüştü bunu. "Kendinize küçük mutluluklar armağan edin. Kendinizi hediyelerle şımarmaya alıştırın." Fazıl görse küçümserdi hemen. "Bak bu dergiler 'eşinizi nasıl mutlu edersiniz' diyenler ve 'partnerinizi nasıl mutlu edersiniz' diyenler olarak ikiye ayrılırlar. Yarısı evli, yarısı da bekar kadınları aptallaştırmak için uydurulmuş reklam tuzaklarından başka şeyler değiller." Olsun. Dergi haksız mı? İşten gelince kıçını devirip televizyon seyreden bu öküzler size hediye falan almaz. Siz kendi hediyenizi kendiniz alın da mutlu olun diyor işte. Fena mı?

Önce ufak hediyelerle başladı. Hediyeleri alması, güzel güzel paketler yaptırması, sonra da evde onları hakikaten de başkası almış gibi heyecanlanması öyle tatlı, öyle iyi gelmişti ki. Yavaş yavaş bunu kendine bir iş, bir uğraş edindiğini fark etti. Mesai bitip de bankadan çıkınca soluğu çarşıda alıyor, o dükkan senin bu dükkan benim gezerek muhakkak alıp paketletecek bir şeyler buluyordu. Kendine aldığı bu hediyeler öylesine önü alınmaz şekilde çoğaldı ki artık paketleri açmaya yetişemiyor, bir ya da birkaç gün önce aldığı hediyeler henüz açılmamışken elinde yeni paketler birikiyordu. Evdeki bu açılmamış sayısız hediye paketinin yarattığı mutluluk başını döndürmeye başlamıştı. Kocası olup bitenin farkında bile değildi ama misafir odası diye ayırıp kapısını dahi açmadıkları oda kutular,

poşetler, parlak kap kağıtları, kurdele ve rafyalarla, açılmamış mağaza ambalajlarıyla dolmuştu. Buradaki görüntü bir hediyelik eşya dükkanının deposunu andırıyordu. Aldığı bütün bu hediyeler için ne olursa olsun yeni bir yere ihtiyacı olduğu düşüncesi ilk o zaman geldi. Bir küçük depo tutsa, paketlere doldurulup süslenmiş, ambalajı üstünde bunca hediyeyi orada biriktirir, açtıkça peyderpey getirerek evdeki eskisiyle değiştirir, hem böylece depoda yeni kutulara yer açabilirdi. Eh yer olunca epeydir aklında olan ama eve koyamayacağı için almaktan çekindiği şeyleri de hediye alabilirdi kendine.

Mesela o küçük bulaşık makinesi. Evindekine kıyasla ufacık. Tek kişilik sanki. Mutfağın içinde kendi halinde küçük bir dolap sanki duruyor. Hem zaten tek başına ne bulaşığı çıkacak akşamdan akşama. Sonra şu televizyon ünitesi. Evdekini hiç sevmiyor. Kayınvalidesi tutturmuştu illa beyaz olsun diye. Sanki kendi oturacak. Çaresiz razı oldu o zaman, düğün üstü bir tatsızlık çıkmasın şimdi deyip. Tam dokuz senedir içi bir türlü ısınamadan o beyaz vitrine, beyaz televizyon ünitesi ve beyaz sehpaya bakıp kaynanasına kuruluyor. Bu beğendiği çok güzel ama. Alçak, geniş, çok modern. İki de büyük çekmecesi var, takul tukul toplar bari. Sonra o L koltuk. Deve tüyü rengi. Acı kahvede kırlentleri var. Üstelik altındaki çekmeceyi sürüverince çekyat gibi açılıp çift kişilik yatak oluyor. Gerçi tek başına ne yapacak çift kişilik yatakta ama olsun. Şöyle bir düşününce sanki Fazıl'ın eve vakitlice geldiği, gelse bile girip yanında yattığı mı var şimdi de? Sabaha karşı yaka paça dağılmış, leş gibi sigara kokarak geliyor. Sonra elinde kumandayla gece yarısından itibaren çıkan spor aleti reklamlarını izleyerek beyaz televizyon ünitesinin karşısındaki üçlüde sızıyor. Özlem işe giderken dürtüp yatağa diye kaldırmazsa öğlene kadar orada uyuklayıp aç acına yine işine gücüne gidiyordu.

Tamam, borç hep vardı. Evlendiklerinde babadan kalma şirketin batık borçları hep Fazıl'ın omzuna yıkılmıştı çoktan. O gece balık lokantasında küçük kadife kutuyu açıp Özlem'e evlenme teklif ettiği o gece açık açık söylemişti: "Borcum çok. Bana omuz vermeni, boynum bükülüp direncim kırıldığında sıcacık elini sırtımda hissetmeyi isterim. Başka da hiçbir şey beklemem senden. Ne yemek isterim ne çamaşır bulaşık. Yanımda olduğunu bileyim, duyayım yeter." Başta öyleydi de. Özlem eve gelince Fazıl asık yüzünü samimi görünen bir gülüşe ayarlıyor, yemekleri

hazırlamış, sofrayı kurmuş, karısını bekliyor oluyordu. O zaman da borç yok muydu sanki? O zaman da alacaklılar bankaya gelip "Yenge kusura bakma seni de rahatsız ediyoruz ama artık sabrımız kalmadı diye diş göstermiyor muydu?" Böyle uzaklık yoktu aralarında o zaman. Bir mutlu olma gayreti evdeki sıcaklığı diri tutuyordu. Derken ufak ufak seyreldi akşam yemekleri, sofra hazırlayıp beklemeler tedavülden kalktı.

Dışarıdan söylenen yemeklerle geçiştirilen sessiz öğünler, Fazıl'ın durmak bilmeyen sigara içme mesaisinin arasına zoraki sıkışabiliyor, bu öğünlerde aynı zoraki gülüşler, üç beş gündelik sohbet, her şeyin o kadar da kötü olmadığı duygusu uyandırmaya iyi kötü yetiyordu. Sonra Özlem'in çalıştığı bankadan büyük krediler çekildi. Yeni işler kuruldu, çırçır makineleri alındı, işe sarılındı.

Kredinin bir kısmıyla borçların azı ödendi, kalan vadeye bağlandı. Tam işler düzeldi derken hop bir ekonomik kriz ve yine her şey alaşağı. Bu defa borçlar dövizle, katmer katmer. Özlem gitti müdür beyden ricacı oldu. Yalvar yakar, bak ben de zor durumda kalıyorum aman dikkat diyen ihtarlar, tembihler altında ezile büzüle bir daha alındı krediler.

Uzun uzun vadelere yayıldı. Borçlar ödendi ödenmesine de Özlem'in maaşına haciz koydurdu banka, kredi taksitleri aksadı diye. Ama Fazıl'ın işler yolunu tutmuştu. Ordu Caddesi'nde bir av ve balıkçılık malzemeleri bayisine ortak girdi. Ondan sonra epey düzeldi halleri. Kendine yeni takımlar düzdü, bond çantalarla işe gidip gelmeye, kitap falan okumaya başladı.

Akşamları televizyon açmadan oturan, sevgiden, uzaydan, insanlığın tekamül ve merhalelerinden bahseden bir insan oldu. Fazıl, bizim Fazıl. Televizyon karşısından kalkmayan, en sefil kovboy filmlerini bile denk geldikçe tekrar tekrar izleyen, ayağından çıkardığı pijamasını çift delikli bir düğme gibi yerde bırakıp akşam da geldiğinde burada olacaktı diye soran, haylaz bir lise talebesi gibi dizleri kaşınmış kumaş pantolonlarla gezmeye hiç aldırmayan, sorumsuz, gamsız, tembel Fazıl.

Saadet kısa sürdü. Üç aydır okuduğu kitapları bir kenara fırlatıp yine eskinin paspal adamı, gevşekliği ve bir muska gibi koynunda taşıdığı uğursuzluğuyla her kalkıştığı işi batıran Fazıl olmaya geri döndü. Önce

ortağıyla mahkemelik oldular. Dava bitmeden kuruş vermem dedi adam. Vermedi de Fazıl'ın hissesini. Ama nasıl olduysa Fazıl tuttu, devren verilen bir büfeyi aldı.

Ablasının oğlunu oturttu kasaya. Bir de araba çekti altına, ikinci el falan ama yepyeni araba. Derken yine surat asmalar, televizyon başında kalıbı koltuğa çıkana kadar yatmalar, yakası kayış gibi olmuş gömleği havalandırıp yeniden giymeler geri döndü. Eve gecenin bir yarısı hırsız gibi giriyor, üçlü koltukta ceketini yorgan yapıp sızıyordu.

Bu zamanlar Özlem'in kendine hediye almayı abarttığı, bu şahsi saadetiyle delirdiği zamanlara denk geldi işte. Özlem bu içinde bir yerlerde sevilmemiş, takdir görüp sırtı sıvazlanmadığı için hoyratlaşmış, hırçın bir çocuk saklayan adamı seviyordu. Çok seviyordu hatta, yalan yok. Ama sevginin onu her haliyle ve her koşulda kabul etmekle bir ilgisi olmayabileceği şüphesi de içinde yer etmeye başlamıştı bir kere.

Şüphe sulayıp sakınmak, budayıp ilgilenmek gereken bir çiçek değil, istenmeyen bir ayrık otu. Kendi kendine büyür de büyür, yayılır da yayılır. Büyüdü, yayıldı ve gözünün önünü kapladı günbegün. Kendine aldığı hediyeler için bir depo kiralamaktansa nohut oda bakla sofa da olsa bir ev tutmanın daha iyi olacağı fikri böylece doğdu işte. Hem depoda rutubet içinde çürür diye korkmadan, gönül rahatlığıyla istediği eşyayı, beğendiği mobilyayı alabilirdi.

Kendine minik, renkli paketlerle kurmaya başladığı hediyeler evreni bambaşka bir biçim kazanmıştı artık. Çay tabağı da alsa, televizyon da, muhakkak hediye paketi yaptırıyor, sanki böylece kendine yeni, kararları kendi başına verdiği, hür ve ferah bir hayat armağan ediyordu bu paketlerle, santim santim nokta nokta.

Emlakçıya da kendi yazdığı hikayeyi anlattı. Küçük yer malum. Kocamdan gizli kendime bir hayat kuruyorum, evin eksikleri tamamlanıp maaşımdaki haciz de kalkınca onu terk edip yaşayacağım bir ev arıyorum, sizde bana göre bir şeyler var mı diyecek hali yok ya. Kardeşim ve eşi yurt dışı görevlerini tamamlayıp buraya dönecekler, biz de onlara ev düzüp dört başı mamur bir yuva hazırlamak istiyoruz da diye anlattı aklındakini. Şöyle ufak tefek bir yer.

Emlakçı bu tuhaf iyi niyeti garipsediğini saklamaya çalışan bir nezaket takınmaya uğraşarak, var dedi. Öyle bir evim var. Küçük, kutu gibi, işinizi görecek bir ev. Apartman biraz eskidir ama evin içi baştan aşağı yeni yapıldı. İsterseniz buyurun bir bakalım. Kalktılar eve gittiler. Çarşı içine yakın, eski tütün fabrikasının az yukarısında bir ara sokağa girdiler.

Özlem apartmana girince daha baştan vazgeçmeye karar verdi. Burası ayakta zor duruyormuş gibi görünen, rutubet ve toz kokulu, karanlık, daracık kara beton merdivenlerle çıkılan hakikaten sevimsiz bir binaydı. Fakat evi görünce fikri değişti, kalbi yumuşadı. Bu küçük ama aydınlık daire, mutfak dolaplarından süpürgeliklerine, banyo fayanslarından parkelerine kadar yeni yapılmış, dikkatli bir özen ve ne yaptığını bilen bir zevkle yeni döşenmiş, yeniden yaratılmıştı.

Her köşesi pırıl pırıldı. Ahşap cilası, badana ve parafin kokusu her yeri sarmıştı. Tamam dedi Özlem. Pazarlık bile etmedi. Yalnız diye bir şansını denemek istedi, sizin komisyonunuzu önümüzdeki ay takdim etsem uygun mudur? Emlakçı tabii efendim ne demek deyince bu sorun da aşıldı, kontrat imzalandı.

Önce evde, misafir odasında birikenleri taşımaya başladı, sonra mobilyalar, beyaz eşyalar alıp bunların teslimatı için yeni evin, evinin adresini vermeye. Şaka maka ev düzüyordu. Özlem bir yandan kendine irili ufaklı armağanlar alıp onları süslü paketler yaptırarak maaşının tamamını buna harcamaya devam ediyor, bir yandan da kendine bir gelecek planı çiziyordu.

Kararını vermişti artık. Bırakacaktı bu evi, bu hayatı, bu hep başkalarının arzularına göre seçilmiş eşyayı, bütün bu mecburiyeti. Neden mecbur olsundu ki? Bir kadın neden bütün hayatını başkalarının mutluluğu üzerine kurup sonra da her mutsuzlukta kabahatli çıkan olmak zorundaydı ki zaten.

Aman şu üzülmesin, aman buna laf gelmesin diye bütün bir ömrü gereksiz bir mengenenin sıkışıklığında geçirdikten sonra, bir de üstüne sanki doğuştan verili bir görevi başaramamış gibi her sızlanışında taşa tutulmak neden kaderi olsundu. Yeterdi. Kırk birinci yaşının ortasında artık bu durumu kader saymaktan vazgeçmeyi bilecekti.

Azıcık sevildi diye, belki de ömür boyu aşağılanmış hissettirmekten başka hiçbir şeye yaramayacak bir şefkatle, bıraksalar çaresizce helak olup tükenecekmiş de neyse ki bir erkek onu lütfuyla kanatları altına alıverince kurtulmuş gibi muamele görsün diye kalan ömrünü don çorap yıkayarak, koltukta sızmış adamın üstüne battaniye taşıyarak geçirmeyecekti. O batırdıkça yüzüm kara deyip müdürüne yalvara yakara krediler çekmeyecek, yılbaşı gecesi bile gece on birlere kadar mesai yapıp yine de kırpıla kırpıla kuşa dönmüş maaşa tamah etmeyecek, bu dünyada kendi yaptıkları dışında kimsenin yapıp ettiklerinden bir gram sorumluluk duymayacaktı.

Evlenirken Fazıl, kızlık soyadını da korumanı istiyorum demişti, sanki bir lütuf bahşediyordu. Her modern erkeğe yakışanı yaparak bir altın diş gibi medeniliğini gösteriyordu. Özlem de heyecanlanmış, mutlu olmuştu. Oysa şimdi öyle boş görünüyor ki bir erkeğin, kadının aslında başka bir erkekten aldığı kızlık soyadına böyle anlayış göstermesi.

Kadının nüfus kağıdında bile erkekler çarpışıyordu. Onların hiçbir şeyine, hiçbir lütfuna, hiçbir iyilik, anlayış ya da hoşgörü gösterisine ihtiyacı yoktu artık. Soyadlarına bile. Belki boşananca kendine bir soyadı seçer, onu alırdı. Hatta belki Gül olurdu. Böylece tam adı Gül Özlem Gül diye yazılırdı. Kalan ömrünü mutluluk içinde geçirmesini emreden yeni bir kimlik.

Oh be. Şu maaşın haczi bir kalksın, bir gün bile beklemeyecekti. Bu sırada evinin, yeni hayatının ufak tefek eksiklerini gidermeye devam ederdi hem. Kolay değildi çünkü. Çarşıda pazarda aklına gelmeyen bir sürü şey evden adımını attı mı gözüne çarpıyordu. Mesela bulaşıklık. Sonra kapıların kolları arkasına stoperler, radyatörlere suluk, bir de kocaman kocaman mumları olsun istiyordu.

Akşamları mum ışığında otursun, şarap koysun bir kadehe, kitap okusun, müzik dinlesin. Fazıl hiç sevmez öyle loşluğu çünkü. Ne bu ya batakhane gibi karanlıkta oturuyorsun der, ışığı açıverir.

Evi tuttuktan sonra bir buçuk aydan fazla sürdü bu bekleyiş. Haciz kalktı, ev iyiden iyiye düzüldü, Özlem'i beklemeye başladı. Pazartesi işten gelince bir mektup bırakacak Fazıl'a, diyecek ki bu iş buraya kadar, beni bekleme

ve gidecek. Ve o gün ilk defa kendi evinde uyuyacak. Hayatında ilk kez kendine ait, kendi kendisine hediye ettiği o dünyada.

Bir evde ilk kez uyuduğun gece yastığının altına anahtar koyarsan ne oluyordu diye sordu kendine. Hatırladı sonra. Kiminle evleneceğini görürsün rüyanda. Aman eksik kalsın, ne evlenmek isterim ne de rüyamda görmek. Dursun anahtar kapının arkasında, lazım değil.

Son hafta içi içine sığmadı Özlem'in. Şehrin üstüne gelip çöken kirli sarı toz bulutu herkesin canını sıkmış, çoklarını korkutmuşken Özlem'in moralini bile bozamadı. Hatta her şeyin böyle sarı ve mahzun bir akşamüstü ışığı altında kalmış gibi görünüşünü romantik bile bulmuştu çocukça. Akşamları mendireğe yaptığı yürüyüşlerde denizin bile koyu bir petrol yeşili renge bürünmesinde garip, nostaljik ama insanın içini ısıtan bir hüzün buluyordu.

Sanki bu eşiğinde beklediği yeni hayatı eski bir Türk filminin saflığı ve heyecanıyla doluydu da o yüzden o yılların tadını çağıran sarı bir filtre gelip çökmüştü bu günlere. İçinden geldi, bir veda yemeği yapacaktı Fazıl'a. Olacaklara dair en ufak bir ipucu vermeden. Güzel bir sofra kuracak, belki bir şarap, belki rakı açacak, yeni hayatını olan bitenden habersiz kocasıyla kutlayıp onunla vedalaşacaktı.

Sonra da hafta başında evin salonundaki beyaz yemek masasının üstündeki şekerliğe dayanmış zarfı bulacaktı adam. Aradı, akşam erken gel yemek yapıyorum çok güzel dedi, çağırdı.

Ama o yemek yenemedi. Özlem alacalı soyulmuş patlıcanları karnıyarık kızartıyordu ki esaslı bir uğultunun ardından bina bir o yana bir bu yana yatarak beşik gibi sallanmaya başladı. Telaşla kızgın yağın altını kapatmayı her nasılsa akıl edip dışarı fırladı. Telefonunu evde bıraktı aceleden. Aklına geldiğinde çok geçti artık. Korkmuştu da eve girip alamazdı.

Deniz kenarına, çimenlerin üstünde toplanmış insanların yanlarına gitti. Belediye durmadan anons ediyordu, evlerinize girmeyin sarsıntılar devam edecek diye. Bir zaman sonra Fazıl geldi, buldu onu sahilde. Telefonuna bakmıyor diye bir güzel azarladı. Kaçarken telefonu evde unuttuğunu öğrenince bir küçük azar daha. Neyse dedi sonra, sabah gider alırız.

Sabah gidip aldı da. Gece kalabalığın arasında geçti hiçbir şey anlamadan. Dedikodu, tevatür almış yürümüştü tabii. Bir mahallenin tamamen yıkıldığını söyleyenler, bu deprem Amerika'nın işi diyen emekli subaylar, Roman mahallesinde yıkılan evlerin altından sandık sandık altın çıkmış diye iştahlananlar.

Bir ara belediyeden bir tanıdığı denk geldi Fazıl'ın. Yanlarında oturdu biraz. Yok yahu dedi, öyle büyük bir hasar yok. Biz tedbir amaçlı girmeyin evlere diyoruz. Şimdiye kadar gelen haber eski bir apartman çökmüş, kimse yokmuş içinde. Livatya'da sarhoşların gecelediği bir kulübe yıkılmış, o da boşmuş. Bir de Tekke Camii'nin alemi düşmüş, minaresinde çatlaklar varmış, olan eden bu.

Fazıl durgundu. Fazıl sessizdi. Sanki başına gelecekleri hissetmiş gibi üzgün ve düşünceliydi. Hemen hiç konuşmadı sabaha kadar. Sabah tıpkı evde de alıştığı gibi onu yattığı yerde bırakıp kalktı Özlem. Telefonunu almaya gitti eve. Arayan arayana. En çok emlakçı aramış, otuz defadan fazla.

Şaşırdı, aradı adamı hemen, iki kere çalınca açıldı. Özlem'in sesini duyan emlakçı ciğerden dökülen bir oh çekti. Akşamdan beri size ulaşmaya çalışıyorum Özlem Hanım, ödüm koptu, öldüm öldüm dirildim. Hani sandım ki... Lafını bitirmeden durakladı sonra, heyecanını bastırıp sordu. Siz iyisiniz değil mi?

Özlem adamın bu fevkalade samimi görünen telaşına anlam veremedi önce. Deprem bir Özlem'e olmadı ya. Yollar, sokaklar insan dolu. Neden telaşlandı bu adam şimdi? Ben iyiyim dedi usulca. O zaman evde değildiniz çok şükür diye teyit etmek istedi emlakçı. Telaşlandı, kafası karıştı. Yok değildim, hayırdır diye sorunca Özlem, emlakçı durakladı, sonra kederli bir ses mırıldandı telefonun öbür ucunda.

O zaman dedi sizin haberiniz yok. Dün geceki depremde Bolnaz Apartmanı yıkılmış. Giriş kattaki döşemeci yer kazanmak için kolonlardan birini kestirmiş meğer. Apartman çok zayıflamış, dayanamamış sarsıntıya. Çok şükür can kaybımız yok ama apartman maalesef yerle bir. Akşamdan beri ev sahibiyle size ulaşmaya çalışıyoruz. Sandık ki...

Derin, mutlak ve yıllar süren bir sessizlik oldu. Bütün kainat bir fotoğraf karesi gibi dondu kaldı. Sonsuz bir kulak çınlaması büyüdü, büyüdü ve başı bir dönmedir tuttu. Özlem'in elindeki telefon sanki ısındı, kızdı, közlendi, bir ateş tuğlasına dönüştü. Tutamadı onu daha fazla elinde. Eli ayağı boşalınca yere düştü telefon, dağıldı. Etrafa yayılan parçalarına bakarak acı bir tebessümle, istemsizce, gül Özlem, gül diye mırıldandı. Gül Özlem gül.

Büyüdük çocukluğumuzdan, büyüdük tarihe usulca.

Ecevit Öpücük

Kapının kapanışını dinledi, annesinin evden çıktığından emin olduktan sonra sıcak, gevşek ve edepsiz bir sırıtış yayıldı yüzünde. Pişkinliğini hiç kesmeden çekyatı usulca, bir hazine sandığını açar gibi heyecanla kaldırdı. Bir iki parça battaniyeyi eliyle aralayınca bir sürü dergi göründü. Bunlar öyle erotik ya da pornografik sayılacak türden şeyler değildi.

Uzunca bir süreden beri biriktirildiği belli, cemiyet hayatına, sosyete haber ve dedikodularına dair ışıltılı, her yerden alınabilen, evde sorunsuzca saklanabilen sıradan dergilerden oluşan hatırı sayılır bir arşiv toplamıştı. Rastgele bir tanesini aldı, bir iki sayfasını, aradığı bir şeye denk gelmeye çalışır gibi dikkatle çevirdi. Başlığı "Gecelerden" olan sayfada kaldı. Şunlara bir baksana deyip bana uzattı.

O hafta sosyetenin katıldığı davetler, açılışlar, tören ve düğünlerden fotoğrafların olduğu iki sayfa. Zenginlikten ışıl ışıl parlamış, bakımlı, semiz, güzeller güzeli bir sürü kadın, iştah kabartan leziz vücutlar, her bir tanesi bir memur maaşından pahalı, yapılı dişlerle serilmiş gamsız gülüşler, pahalılık ve markalarıyla birbirleriyle yarışan ışıltılı elbiseler ve bir sürü bacak. Onlarca bacak. Mini elbiseden görünen, yırtmacın arasından çıkıvermiş, kendini şort ve çizmelerin arasından göstermeyi başaran bir sürü, bir sürü bacak.

İnce çoraplısı, parlak çoraplısı, simlisi, çizmelisi, topuklusu, kalını, zarifi, tombulu. Şaşkın bir dikkatle bakarken, nasıl diye sordu. Bu kadınlardan bir tanesi olacak ki şimdi burada. Sözünü bitirmeden gözlerini sıkı sıkı yumdu, alt dudağını ısırıp yarım bıraktığı cümleyi hareketleriyle tamamladı.

Elimdeki dergiyi kaptı, çekyatın içine fırlattıktan sonra başka bir tane çekti. Sonra bir tane, bir tane daha. Dakikalar içinde yüzlerce çift bacağa baktık. Dergiler elden ele geçtikçe kimisini tanıdığı cemiyet meşhurları hakkında küçük bilgiler veriyor, bir kadının resmine azıcık uzun baksam hemen onun geçen falancanın davetinde giydiği etek, çorap ve ayakkabıya dair bir özet veriyor, ara sıra tek eliyle kasığına bastırarak o kadınla neler yapabileceğine dair hayaller, planlar sıralıyordu.

Kızıştıkça kızışıyorduk. Ergenlik denen hastalığın en ileri evresinde, insan olmanın bu aşağılayıcı defosunun en çaresiz zamanlarındaydık. Şu dergilerdeki cemiyet kadınlarından biri bir mucize olup da canlanıverse, değil Yalçın'ın hayal ettiklerini yapmak, heyecandan oracığa bayılıverirdik.

Okulda İstiklal Marşı sırası oluştururken kol mesafesini ayarlamak için önümüzdeki kızların omuzlarına el uzatmak sayılmazsa, ikimiz de bir kadına hiç dokunmamıştık. Etek diye bildiğimiz şey cemiyet dergilerindeki mini elbiseler değil, bilekten dört parmak yukarıdan başlayan, uzun, bol, pilili gri okul eteğiydi. Bu dergilerdeki ışıltılı bacakların bizim hayatımızdaki karşılığı, o uzun eteklerle kaba saba botların arasından görünen yün külotlu çoraplardı.

Sosyete davetlerinde boy gösteren bu enfes kadınlardan herhangi biriyle olmanın hayali, başka bir dünyanın, yaşadığımız sefil, yokluklar zengini hayatımızdan kurtulmanın hayali gibiydi. Düşünsene dedim, dergideki kadınlardan birini, leopar desenli dar elbisesiyle bir ayağını geriye doğru kaldırarak poz vermiş boyalı sarışını göstererek. Şunu koluna takmışsın, kardeşlere giriyorsun, deniz kenarındaki masalardan birine oturuyorsun. Milletin dibi düşer dibi.

Yalçın önce kısacık hayalini kurdu, sonra küçümseyerek güldü. Oğlum bu kadınlar öyle çay bahçesine falan gelir mi? Kendi kotralarında havyar yiyip şampanya içiyordur bunlar. İçimi bir keder kapladı aniden. Asla böyle bir kadınla birlikte olma şansına erişemeyecek olmanın kederi. Kotra aklıma bile gelmedi. Hemen asla havyar ve şampanya alabilecek kadar paramın olmayacağını düşündüm.

Kimbilir kaç paradır. Taneyle mi alınır, kiloyla mı, ambalajlı mı satılır onu bile bilmiyorum. Kederime onu da ortak etmek için, bunlar bize bakmaz

oğlum dedim. Bobinajcı İdris'in kızı Güler bile bakmadı bize o maymun suratıyla. Elimiz bir kadın eline değmeden ölüp gideriz biz bu gidişle.

Yalçın'ın umurunda değildi. Bir yandan bir eliyle apış arasını kaşıyormuş gibi kurcalarken, öbür eliyle belki de şimdiye dek bin kez baktığı derginin sayfalarını çevirip salyasını toplamaya uğraşıyordu. Ben çok fena oldum aga dedi, dergiyi koltuk altına sıkıştırarak çekyatın altından bir yedek dergi daha aldı ve tuvalete gitti. Neredeyse koşarak.

Öyle kalakalınca ne yapacağımı bilemeyip salona geçtim, odasında çekyatı açık bırakarak. Beni görünce kafesteki muhabbet kuşu hareketlendi. Tünekten tüneğe atladı, ötüştü. Yalçın'ın evine ne zaman gelsem bu kuşla oynamaya bayılırdım. Çok net ve anlaşılır konuşabilen bir kuştu. İnanılmaz şeyler söylüyordu. Babacım, öpücük, yakışıklım, boncuk. Arada bir de öpücük seslerinin arasında Ecevit diyordu. Öpücük, Ecevit babacım.

Yalçın'ın babası koyu Ecevitçiydi. Ben kuşla oynar, onu konuşturmaya uğraşırken Yalçın tuvaletten çıktı, ıslak ellerini pantolonuna kurulayarak yanıma geldi. Hadi çıkalım dedi. Dergileri istifleyip battaniyeyi üstüne çektik. Çekyatı kapattık ve çıktık. Hazineyi yine gömülü olduğu yere saklamıştık. Akşama kadar sahilde serserilik edip sadece kadından, bacaktan, memeden ve hayallerden konuştuk.

Ertesi gün öğleden sonra kapıya geldi. Dışarı çıkardı beni. Gezelim dedi. Laf olsun diye, sırf anamız babamız gücenmesin diye girdiğimiz üniversite sınavından zerre kadar ümidimiz yoktu. Sonuçlar açıklanınca bir iş bulup çalış diyeceklerdi. Saçma sapan bir yere girip üç kuruşa bütün gün esir olacağımız, askere gidesiye onun bunun kapısında bekleyeceğimiz günler gelene kadar her gün ayağı kırık it gibi geziyor, cepte beş kuruş para olmadan sokakları, parkları, rıhtım ve sahilleri arşınlayarak gençlik eskitiyorduk.

Geleceğimiz, çarşı içinde esnafın yerleştiği üç beş sokağa nişanlanmış görünüyordu. Serserilik ettiğimiz her günü, bizi koynuna alıp öğütmeyi bekleyen büyük değirmenden çalınmış küçük ama ferah zaferler hanesine katıyorduk. Çıktık, ziraat bahçesine, oradan limanı takip ederek sahile yürüdük. Kısa zamanda büyük vurgunlarla zengin olanların, zaten zengin

doğanların yaşantılarına ama en çok da yattıkları kadınlara imrenerek, onlardan konuşarak.

Mendirekte kendimize üstü düz, manzarası körfeze bakan genişçe bir kaya bulup oturduk. Yalçın cebinden bir avuç kavrulmuş buğday çıkardı, bana da uzatıp, kavurga yiyecek misin dedi. Aldım. Bir müddet yan yana oturup park kumruları gibi yemlendik. Uzaktaki kayalardan birinde Cimi Cengiz diye bilinen kabarık saçlı, uzun boylu, paspal kıyafetli tip gitar çalıp cigara içiyordu.

Aslında benim aklıma bir şey geliyor ama deyip lafını yarım bıraktı Yalçın. Ben parasızlığa çok takmıştım kafayı. Para kazanmanın, imrenip öfkelendiğimiz vurguncular gibi aniden çok paraya kavuşmanın bir yolunu buldu sandım. Neymiş diye sordum. Şerife diye bir kadın varmış dedi. O işi yapan. Çok güzelmiş. Tekel'in orada Bolnaz Apartmanı'nın en üst katındaymış evi. Öyle kapıyı çalıp gidiyormuşsun.

Kötü haberi sona saklamıştı. Ama para bulmak lazım. Para yok. Değil bir kadına gitmek, çiğneyecek sakız alacak para olmadığından deniz kenarında bir kayaya çökmüş buğday yiyorduk. Ne Yalçın'ın ailesi ne de benimkiler çıkarıp on para vermezlerdi artık. Para lazımsa tut bir işin ucunu da çalış deyip dönüverirlerdi arkalarını. Para bulursak ben kesin giderim dedi ümitsizliğe kapılmadığını göstermek için. Para bulayım kesin.

Takip eden on on beş günlük zaman sadece paradan ve Şerife'den bahsederek geçti. Duyduklarına göre kadın bizden yaşça azıcık büyük bir esmer bombaydı. Çok cilveliydi, kara kaşı, kara gözü, dolgun kalçaları, avuç avuç memeleri dillere destandı. Hele yatakta insanın nefesini keserdi. Ona bir kere giden adam bağımlısı olurdu.

Bolnaz Apartmanı'nın karşı kaldırımı, Şerife'nin müptelası olup da parası kalmadığı için görüşmeye gelemeyen zavallıların volta yeriydi. Acır da balkondan camdan görüp el eder, belki bir ihtimal çağırıp bendensin der umuduyla ha babam turlayıp dururlardı gece gündüz. Kimbilir nasıldı bir kadına dokunmak. Kokusu nasıldı kimbilir.

Bir sabah lodosa uyandık. Sıcak sıcak vurdukça baca deliklerindeki çinko kapakları tıngırdatan bu heuheyli rüzgar, beraberinde sarı, sapsarı, duman

gibi incecik bir tozu getirip tüm körfezin üstüne bırakıvermişti. Her yer ada çayı dolu bir bardağın ardından bakılıyormuş gibi sapsarı görünüyordu. Bir sabah gelip öğlene doğru yoğunlaşarak şehrin tüm sokaklarını örten bu boğuk ve mat sarı sis, olan biten her şeye sanki bir rüyanın içinde gerçekleşiyormuş hissi veriyordu.

Esnafın, vatandaşın, çarşıda pazarda alışverişine bakan teyzelerin, kahveleri doldurmuş kağıt ve taş oynayan ihtiyarların çeşit çeşit söylentiye bağlayıp şikayet ettiği bu sarı toz, bize üç beş kuruşluk bir geçim kapısı çıkarmıştı. Esnafın gönlünden kopan mütevazı paralara, bir adam boyunu geçen dükkan camlarını gazete kağıtlarıyla siliyor, depoları, galerileri, garajları, kapı önlerini süpürüyor, kırılıp da zamanı terk etmiş bir kum saatinden dökülmüş gibi görünen bu incecik kumu öbekler halinde topluyor, küreklerle, faraşlarla çöpe atıyorduk.

Yine de elimize geçen parayla Şerife'ye gitmemiz birkaç yılı bulabilirdi. Haytalık ederken kolaydı ama çalışmak yoruyor, acıktırıyordu. Kazandığımız parayla bir şeyler yiyip içince geriye kalanla ancak Şerife'nin tozlanmış camlarını silmek için gazete alabilirdik. Çalıştıkça ümitsizliğimiz daha da artıyor, ümidimiz tükendikçe çalışma isteğimiz iyiden iyiye azalıyordu. Zaten üniversiteyi kazanamadığımız belli olunca öyle kafamıza göre bırakamayacağımız bir işe illaki konulacaktık.

Para biriktirip amacımıza yaklaşamıyor olduktan sonra ne kıymeti vardı bu sıcak yaz günü böyle nafile yere yorulmanın. Çalışmaktan vazgeçtiğimiz günün akşamında evden çıkmış, son paramızla son çaylarımızı içmeye kardeşlere gitmiştik. Kederle otururken birden Yalçın'ın gözünden aydınlık bir gölgenin, sinsi ve muzip bir hayaletin geçtiğini gördüm. Ben bu para meselesini halledeceğim dedi o yayvan sırıtışıyla. Sevinciyle huzursuz kıpırdandı oturduğu yerde. Kurtlandı. Nasıl diye soramadan kalkmak, evlere dağılmak istedi. İtiraz edemedim.

Ertesi günü öğleden sonra kapıda bitti, bugün büyük gün diye. Ne yaptın ulan dedim. Nereden buldun o kadar parayı? Sanki çok normal, çok alelade bir şeymiş gibi anneannemin bileziğini aşırdım dedi. Sen manyak mısın oğlum, anlamayacak mı kadın? Suçluluğun o insanın içine şenlik veren barajını yıkmış, sonsuz bir soğukkanlılıkla anlarsa anlasın dedi. Damat oluyoruz oğlum bugün, damat.

Ardından bir de kahkaha patlattı, ben de daha fazla uzatmadım. Kahkahasına katılarak güldüm. Okul kapandığından beri ilk defa neşemiz yerine gelmişti. Sevinçten yerimizde duramıyorduk. Kendimizi sokağa attık. Önce kuyumcu Saadettin'e bileziği okuttuk, arkasından Mehmet Amca'ya tost yemeye gittik. Aslında para ganiydi, karışık yiyecektik ama son anda Yalçın'ın aklına geldi. Oğlum sucuk yeme, sarımsak kokarsın kadına diye uyandırdı beni. Hızla vazgeçtik.

Hava kararırken hazırlıklarımızı yapmak için ayrılıp evlere dağıldık. Güzelce yıkan, tıraşını ol, temiz temiz giyin, parfüm de sür dedi ayrılırken Yalçın. Sözünü dinledim. Banyomu yaptım, sakalım zaten çıkmıyor, kalan yerlerimde jilet vurmaya değer sayılmaz. Annemin mezuniyet için amca kiki butikten aldığı takım elbisemi giydim, gömleğimin yakalarını ceketin üstüne çıkardım. Parfümüm olmadığımdan annemin eczaneden aldığı karışık tütün zambak kolonyasından süründüm.

Sabırsızlıkla bekledim evde. Akıl alır gibi değil. Bir kadına dokunmak, onu hiç sakınmadığı çıplaklığıyla görmek, ne bakıyorsun be demeyeceğini bilmenin rahatlığıyla bakmak, seyretmek, kokusunu alabilmek, her yerini öpebilmek, yanına yatabilmek, o işi yapabilmek. Herhalde bir rüyaydı bu. Bir cennet hayali. Bir mucizenin pat diye hakikat kazanması. Birden annem dürtüp kalk hadi okula geç kaldın, kaçtı otobüs motobüs diye uyandırmasa bari diyordum.

Yarım saati nasıl tamam ettim ben bilirim. Derken kapı çaldı. Yalçın alüminyum folyoyla kaplanmış gibi parlayan takım elbisesiyle beni almaya gelmişti. Saçlarını jöleyle bir tarafa yatırmış, ayağına da ayna gibi parlayan rugan sivri burun ayakkabılar geçirmişti. İnsan o zamanlar bunun farkına varmıyor elbet ama bu halimizle yaşımızdan büyük görünmek bir yana, bayramlarda koca adam kılığına sokulmuş kucak bebeleri gibi komik görünüyorduk.

Herkesin ama gizli ama bariz bir tebessümle bize bakıyor olduğunu bile fark etmeden yola düştük. Yalçın benim kadar coşkulu, ben gibi heyecanlı görünmüyordu. Hali sönük sönüktü. Hayırdır diye sordum, korktun mu lan yoksa? Ne korkacakmışım der gibi bir el hareketi yaptı. Anneannem dedi sonra. Hastalanmış. Ben önce ciddi bir şey sandım. Anneannesinde şeker ve

tansiyon birbiriyle yarışıyor, böbrekler bırak bizi diye bağırıyordu. Yetmezmiş gibi birkaç sene önce de kalp ameliyatı olmuştu.

Kadıncağızın kendine kefen parası diye bilezik saklaması boşuna değildi yani. Düştü kaldı zannettim, olur ya. Bileziği fark edince fenalaşmış. Tansiyon şeker fırlamış. Annemle gittik yanına, ağlayıp duruyor kendini döve döve. Annem yahu anacım giden bilezik olsun, sağlığına bir şey olmasın, sağlık gitti mi gelmez ama bilezik alınır dedikçe o beddualar edip yırtına yırtına ağlıyor. Ocağı yıkılsın sebep olanın, kursağından geçenin boyu devrilsin diye bağırdı durdu. Annemi orada bırakıp zor kaçtım valla.

Anneannenin beddualarını duyunca kuru bir yumru tıkadı boğazımı. Güçlükle yutkundum. Keşke yemeseydim o tostu diye geçirdim içimden. Ölüm döşeğindeki kadının bileziğini çalıp hovardalığa giderken Allah'ın bizim tarafımızı tutmayacağı açık. Hem de karşımızda bu kadar yerinde bir beddua dururken.

Bunları konuşa konuşa Bolnaz Apartmanı'nın kapısına kadar geldik. Yalçın'ın neşesi yerine gelmiş, bu defa benimki basbayağı kaçmıştı. Kapısından dışarı kesif bir küf ve sidik kokusu vuran binanın önünde durduk, birbirimizin saçını kontrol ettik, yaka paçasını düzelttik. Yalçın ben konuşurum sen hiç karışma tamam mı dedi. Olur diye karşılık verdim. Parayı veren düdüğü çalar. Zaten çok da meraklı değilim kendimi öyle ortaya atmaya. Utanır çekinirim ben.

O önde ben arkada çıkmaya başladık merdivenlerden. Otomatı çalışmayan, karanlık, rutubetli merdivenleri tırmandıkça belki heyecandan, belki korkudan her basamakta sanki tüm apartman boşluğu titriyormuş gibi sarsılıyor, yaylanıyordu. En üst kata kadar çıktık. Kapıyı çaldık. Bize çok ama çok uzun sürmüş gibi gelen birkaç saniyelik bir sessizlik oldu. Soluk alıp verirken ağızlarımızdan kalp atışlarımız duyuluyordu, apartmanınışıksız sessizliğinde.

Derken kapının ardından gencecik bir kadın, bir genç kız sesi, kim o dedi. Allah'ım bu ses. Bu pınarlar, şelaleler gibi çağlayan, bu tazecik, bu bahar dalları gibi zarif ses gerçek miydi? Yoksa kendimize hayal dünyamıza çok mu kaptırmıştık. Şerife Hanım'la görüşecektik deyince Yalçın, kapının

kilidi döndü. Karanlığı bıçak gibi kesen aralıktan solgun bir ışık ve bolca sigara dumanı atıldı üstümüze doğru.

Aralık genişledi, çok olsun on dört on beş yaşlarında bir kız çocuğunun önce başı, sonra pijamalı bedeni göründü. Kaşı gözü karakalem resimler gibiydi. İri ve aydınlık gözleri hevesiz, heyecansız bir bezginlikle belerdi. Arkasına dönüp anne diye seslendi. Şaşırdık.

Herhalde yanlış yere geldik diye düşündüğümden eminim. Biraz sonra kapkara, suyu çekilmiş bir meyve gibi kupkuru bir kadın, terliklerini sürüye sürüye geldi. İkimizi birden hızlıca süzüp, ayakkabılarınızı dışarıda çıkarın, yeni sildim oraları, gebertirim diyerek bizi içeri buyur etti.

Kimin kim olduğunu, bu içine girdiğimiz tuhaf oyunda kimin hangi rolü oynadığını bir türlü anlayamamıştık. Kapıyı açan kız şerife olamayacak kadar genç, arkasından gelense olmamasını dileyeceğimiz kadar çirkindi. Üstündeki uzun kollu penyenin eteklerini alt pijamasının içine sokmuş, sütyensiz memeleriyle dışarıdan bakana hiçbir kıvrım vadetmeyen kupkuru kalçalarını savurarak arkasını döndü.

İçeri yürüdü. Biz ayakkabılarımızı çıkarıp elimize aldık, kızın yönlendirmesiyle plastik ayakkabılığa koyduk. Kızcağız bize büyük terlikler çıkardı. Onları ayağımıza geçirip ardı sıra yürüdük.

Oturma odası ya da salon, adı her neyse, televizyonun olduğu odaya girdiğimizde şaşkınlığımız birden sıçramaya dönüşecekti, az kalsın çığlık atacaktık. Şerife denen kadın bu odada değildi ama bizi karşılayan manzara en az onun kadar şaşırtıcı, hatta ürkütücüydü. Şerife'nin kocası Yalçın, bizi görünce yerinden fırlayıp boynumuza sarılacaktı.

İlk çıkanlarından renkli, tüplü, dev gibi bir televizyonun karşısında, bu televizyona bakacak şekilde dizilmiş İskandinav koltuk takımının teklisinde, ahı gitmiş vahı kalmış, bir haftalık sakalı yüzünde eskimiş bir adam, beyaz atleti, çubuklu pijamasıyla oturuyor, hızla değişen renkli ve elektronik ışıklar saçan bu mucizevi kutuyu izliyordu. Biz içeri girince ağır, neredeyse gıcırdayacak bir hareketle döndü, bir duvar kağıdı manzarasının donuk değişmezliğiyle hiçbir ifadeye bürünmeksizin bize baktı.

Bu bakış akılda kalmayacak bir müddet kadar sürdü ve sonra bu harap adam, külü uzamış sigarasından büyükçe bir duman çekip savurdu. Bu kadar çok dumanın bir ciğerden çıkabilmiş olması inanılmazdı. Adamın üstüne döktüğü külü oturduğu yerden silkelemeye uğraştığı anlarda, bu mücadeleyi izlemeye dalmıştık ki az önceki kupkuru kadının sesiyle sıçradık.

İkiniz birden girecekseniz iki kişi parası çalışır dedi. Korktum mu, kadının böyle adlı adınca rahatlıkla konuşmasından utandım mı, ya da bir kadına ilk dokunuşumun böyle bir ev ve anla hatırlanacak olmasına mı gönlüm razı olmadı bilmem. Aniden, yok, tek tek dedim.

Yalçın azarlar gibi bir bakış atınca ekledim. Yani arkadaş gelecek sadece. Kadın beline dayadığı elini indirdi, arkasına döndü ve yandaki odaya geçerken başını çevirip Yalçın'a, oturun siz bekleyin, ben bir beş dakikaya çağırırım seni, dedi.

O anda benim aklımdan geçen şeyin onun da aklını işgal ettiğinden emindim. Son ana kadar kendini hatırlatan o umut. Belki de Şerife denen kadın içerideki odada Şahmeran gibi uzanmış bekliyordur. Bu hilkat garibesi kadın da onun şahsi hizmetlerini gören bir insancıktır.

Kara kaşı, kara gözü ve Şahmeran güzelliğiyle içeride makamında uzanmış olan Şerife Sultan da, bu gariban kadın ve ailesine merhametinden, onların evsiz barksız kalmasına gönlü elvermediği için yanına almıştır. Neden olmasın? Böyle mucizeler yalnızca masallarda mı olur?

Oturunca buranın para karşılığı ayıplı işler görülen bir işletmeye değil de, kendi halinde bir evin salonuna daha çok benzediğini fark ettim. Kum rengi İskandinav koltukların aralarına konmuş zigonlar, sigara isinden sararmış tüller, alüminyum profil içine asimetrik dizilmiş birkaç formika raftan oluşan televizyon sehpası, duvarlardaki baca deliklerine yapıştırılmış takvim manzaraları, buat kapaklarından baş aşağı sallandırılmış naylon çiçekler, yerde kimisi sökülmüş marleyler üzerinde kenarları overloklu eskice bir halı ve odanın kör köşesinde, belki sigara dumanından, belki esaretin etine kemiğine işlemesinden, kıpırdamayıp öylece duran muhabbet kuşunun çevresine tül giydirilmiş kafesi.

Üçlü koltukta kız, dizlerinin üstünde oturmuş, iki büklüm öne eğilmiş, koltuğun minderi üstündeki defterine ödev yapıyordu. Biraz sonra içeriden ses geldi. Delikanlı, gel bakalım.

Yalçın çekinerek, şuursuz hareketlerle kalktı, üstüne bulaşmış bir şeyden kurtulmak ister gibi ceket kollarını, pantolon paçalarını silkeleyip içeri girdi. Bu hareket kızın da, koltuğunda sigara içip televizyon kumandasıyla oynayan adamın da hiç ilgisini çekmedi. Adam gönülsüzce, mecbur kalmışçasına bir isteksizlikle konuştu.

Gamze, dedi. Kız başını kaldırmadı ama adam devam etti. Starı bulamıyorum. Güzelce yüzünde tek bir gamzesi olmayan kız yine adama dönmeden, dörde bas baba, dedi.

Yok, adam beceremedi. Basıyorum yok, bak şuna. Kız bu sefer celallendi. Ders çalışıyoruz herhalde burada, uğraşamam seninle.

İçimde bir şeyin porselen bir fincan gibi çatlayıverdiğini hissettim sanki. Bu koca harabesi, bu baba artığı adamın, şu koltukta oturmuş sigara içerek öleceği günü beklediğini, o güne kadar da vaktini sigara ve televizyonla doldurarak eskimeyi seçtiğini düşünmek içimi burdu, burdu, kanırttı. İşlerin nasıl bu aşamaya gelmiş olabileceğini kurmaya çalıştım kafamda.

İçini dolduran sigara dumanıyla yıkanmış bu ev, bir anda ağlatacak kadar hüzünlü göründü gözüme. Koltuklar, televizyon, onu taşıyan sehpa, köşedeki kafes, duvarlardaki naylon çiçekler, evin kim bilir hangi müdavimince getirilmiş akaryakıt istasyonu küllükleri ve tüllerin sararmışlığından taşan bu burukluk üstümüze sıçradı sanki. Adamın uzamış kır sakalı, atletinin önünde sıralanmış yağ lekeleri, kızın açıla açıla görünmez olmuş kalemleri, topukları erimiş çorapları, yerde gelişi güzel dağılmış terliklerin eskiliği, evin her köşesinden akan ümitsizlik.

Boğulacak gibi olmuştum. Adamın keskin hareketiyle kendime geldim. Elindeki kumandayı uzatmış kolumu dürtüyordu. Yüz bulamadığı kızının aramaya bile tenezzül etmediği kanalı benim bulmamı istiyordu.

Kumandayı aldım, biraz kurcaladım. Yoktu kanal. Çıkmıyordu. Bulamadım, VHF'den UHF'ye geçmiş herhalde, dedim.

Dediğim anda pişman oldum. Ne demek istediğimi açıklamam gerekirse, bu evdeki işim Yalçın'dan bile uzun sürebilirdi. Adam umursamadı, kumandayı aldı. Sormadı bile.

Benimle arasında bu olay sanki hiç cereyan etmemiş gibi kızına seslendi bir kere daha. Bul şunu kız, dedi. Kız açıkça ve duyulabilir tonda küfürler ederek yerinden kalktı. Bir hışımla kumandayı aldı, söylene söylene kurcalamaya koyuldu.

Bu sırada yan odadan yükselerek sıklaşan soluk sesleri gelmeye başladı. Bu sesler Yalçın'ın inlemeleri ve kadının ıhlamalarıyla çeşitlenince bu utançla daha fazla yerimde duramadım. Kalkıp unutulmuş muhabbet kuşunun yanına gittim. Kuşun umurunda bile olmadı gelişim. Şöyle bir şaşırıp irkilip dönmedi, ne oluyor diye bakmadı bile hiç.

Kuş koltuğunda ölmeyi bekleyen şu adamın bir özeti, bir minyatürü gibiydi. İçeriden gelen sesler yükseldikçe, duyulmalarına mani olursam bu utancı içime kazındığı yerden sildirebilirim gibi yersiz bir telaşla kuşa daha da bağırarak konuşuyordum. Öpücük babacım, boncuk, gel babacım gel, hanimiş boncuk.

Ortalık, geçen her an bir delinin aklında canlanıyormuş gibi daha da saçmalaşan bir hal alıyordu. İçeriden ahlamalı ohlamalı soluklara karışmış çarpışan et sesleri geliyor, salonda kız küfür zifir içinde cızırdayan karlı ekranda kanal arıyor, televizyonun gürültüsü yükseldikçe yükseliyor, bense beni yok sayan bir muhabbet kuşuna neredeyse bağırarak anlamsız sözler söylüyordum. Sonra bir şey oldu. Bir kırılma, kopma anı. Çıt.

Yalçın'ın doğum yapıyormuş gibi uzunca bağırışının ardından gelen, bir anlık ama sanki sonsuz bir ana yayılan mutlak sessizlik. Kızın sinirlenip televizyonu kapattığı ve benim iyice saçmalayıp kuşa Ecevit, Ecevit diye bağırıp sustuğum ana denk düşen kati, keskin bir sessizlik. Ne kadar sürdü bilmiyorum ama kızın Ecevit mi sorusuyla sona erdi.

Kendimden emin, evet Ecevit, dedim. Bir muhabbet kuşuna Ecevit denmesinden daha doğal bir şey olamazmış gibi rahatlıkla. Kız kahkahalar atarak gülmeye başladı. Tuhaf ama adam da eski bir pancar motoru gibi öksürüp silkinerek gülüyordu.

Onlar gülünce ben de bir kolun zemberekten boşalması gibi tüm gerginliği üstümden atıp gülmeye başladım. Evde gülünmesine alışık olmadığı her halinden okunan kuş da tortop olduğu tüneğinde kıpırdandı ve cılız bir cik sesiyle öttü. O ölmek üzere olduğundan emin olduğum harap adam, dişsiz ağzını sakınmadan kocaman gülerek, kuş bile güldü Ecevit'e, dedi.

Biraz daha, gitgide yükselen bir şiddetle katılırcasına güldük. Sanki hepimizin çoktandır susadığı bir samimiyete kavuşmuşuz gibi sıcacık bir mutlulukla gülüyorduk. Derken içeriden elinde mendiliyle terli alnını gömleğinin manşetine silerek Yalçın çıktı.

Onu katlanmış banknotları memelerinin arasına sokuşturarak gelen Şerife izledi. Ne gülüyorsunuz diye sorunca yine koyverdik makaraları. Herkesin siniri bozulmuştu belli ki. Onlar da kapıldılar bu kahkaha dalgasına.

Bir an, kısacık bir an, adamın yüzündeki gülüşün bir fotoğraf karesi gibi donduğunu gördüm. Kaygılı bakmış olacağım ki elindeki mendili içinde akide şekeri varmış gibi tutan Yalçın yüzüme baktı. Ne oldu demesine varmadan adam pembeleşmiş yüzüyle göğsünü tutarak yere kapaklandı.

Etrafını sarıp sırt üstü döndürdük, nefes alamıyor gibiydi. Bir anda bağırış çağırışa kesti ortalık. Ambulans, ambulans! Telefon kesik, duraktan ambulans çağırtın.

Apar topar kaçar gibi çıktık evden. Adam kendini boğmaya uğraşırmış gibi boğazına sarılmış nefes almaya çalışıyordu. Apartmandan çıkıp aşağı köşedeki durağa koştuk. Yalçın bağıra bağıra vaziyeti anlatarak taksicileri telaşa verdi.

Adam dedi, ölüyor dedi, Şerife'nin evi dedi. Şoförler kalktı, hep birden koşuşturdular. Durakta kalan da ambulansı arıyordu. Bir süre taksicilerin arkasından baktım. Aklım adamda kalmıştı. Sonuçta beraber gülmüştük. Beraber gülünce insanlar arkadaş sayılırlar artık.

Yalçın'ın seslenmesiyle kendime geldim. Aksi tarafa yürüyordu. Biz gitmeyecek miyiz, dedim. Oğlum sen delirdin mi? Ya ölürse herif ne işimiz vardı orada diyeceğiz? Kızına matematik çalıştırmaya gelmiştik mi diyelim polislere?

Doğru. Ne denebilirdi ki? Aklım nedense bahşiş vermekte hiç zorlanmadığım o üzgün evin o mutsuz insanlarında kalarak eve yürümeye razı oldum. Yolda aklıma geldi, sordum. Ne var o mendilde?

Yaşadığımız telaştan erkekliğe törenle giriş yapmış oluşunun havasını atamamıştı layığınca. Muzaffer bir sırıtış o yayvan yüzüne yeniden dağıldı. İlk seferde adetmiş, böyle silip verirlermiş dedi. Sonra western filmlerinde kovboyların kement attıkları gibi kafasının üstünde sallayarak çevirdi birkaç tur.

Mendilin içinde muhafaza ettiği şey kurtulup bir salvoyla önünden geçtiğimiz helvacının dükkan camına yapıştı. Bir gün için taşıyabileceğimden fazla şey yaşamıştım bugün. Dahasına dayanamadım ve helvacının kapısının önüne öğüre bağıra kustum.

Eve vardığımda başım çatlayacak gibi ağrıyor, midem asit kuyusu gibi kaynıyordu. Gece de ateşlendim. Kabuslar içinde sabahı sabah ettim. Ertesi gün çıkmadım evden. Perişan hissediyordum. Akşamına deprem olmasaydı hiç de çıkmayacaktım.

Niye Yalçın'a uydum ki ben? Niye kalkıp onunla gittim ki? Hem de çalınmış bileziğin beddualı parasıyla. Niye gördüm bütün bunları? Ya o adamcağız? Ölmüş müdür acaba?

Akşam bütün apartman sitenin yanındaki çocuk parkının çimlerine yayılmış oturuyorduk depremden sonra. Belediye evlere girmeyin diye bağırıyordu hoparlörlerden. Ben toprağa serilmiş kilimin üstünde ellerimi apış aramda kavuşturmuş yatıyordum ki telaşla Yalçın geldi. Kalk kalk diyordu. Bolnaz apartmanı yıkılmış.

Tatlı bir uykudan suya atılıp uyandırılmış gibi sıçradım. Sahi mi, diyebildim. Hemen aklımdan Yalçın'ın anneannesinin bedduası geçti. Hem de nasıl dedi Yalçın. En alt kattaki dükkan kolonları kesmiş, o yüzden dayanamamış sarsıntıya bina.

Cesaret edip ölmüşler mi diyemedim. Gidip bakalım mı diye sorarak beni bu sıkıntıdan kurtardı. Neredeyse koşar gibi acele adımlarla Bolnaz apartmanının sokağına yollandık. Sanki dün gece gördüğümüz bir rüyaymış

ya da o hakikatmiş de şimdi kötü bir kabusun içindeymişiz gibi apartmanın yeri bir moloz dağıydı.

Ha siktir dedi Yalçın manzarayı görünce. Aynı şekilde karşılık verebildim. Ha siktir. Acaba ne oldular? Acaba kuş kurtulabildi mi?

İtfaiye binanın önüne şerit çekmişti. Deprem gecesini evleri dışında geçiren insanlardan gelip olay yerini görmek isteyenler vardı etrafta tek tük. Olmasa yığının arasına atlayıp kuşun kafesini arayacaktım. Ama çekindim.

Gel dedi Yalçın, durağa soralım. Gittik sorduk. Yalçın sordu. Ben hiç konuşmamıştım yine. Adam hala yoğun bakımdaymış. O yüzden evde değilmişler bina yıkıldığında. Oh dedik duraktan ayrılınca.

Sessizce evlerimize yürüdük. Tek kelime etmedik yol boyunca. Ben biraz ağladım Yalçın'dan ayrılınca, bir caminin şadırvanına oturup. Ayrılırken Yalçın, aga dedi, ben para biriktirip alacağım anneannemin bileziğini. Çok günaha girdim.

Ben kuşu düşündüm şadırvandan çıkıp evin oradaki parka doğru yürürken. Ölmemiştir inşallah. Adı neydi acaba? Hiç aklıma gelmedi adını sormak. Ertesi sabah erkenden gidip onu aramaya karar verdim. Bulursam ona artık ben bakacak, adını da Ecevit koyacaktım.

Oysa giden bulut değil yapraktır. Renk bir düşünce gibi büyür çünkü.

Gece Nöbeti

Fabrikada mesai üç vardiyadır. Gündüzcüler 8-4 gelirler, akşamcılar 4-12, gececelerin vardiyası ise 12-8 diye bilinir. Operatörlerle teknisyenler, akşam ve gece mesaisinde her servise yalnızca bir nöbetçi bırakırlar. İşçilerse üç vardiyanın üçüne de gelirler. Ayda bir her işçinin vardiyası değişir. Sabahçıysa akşama, akşamcıysa geceye geçer.

İşçi, operatör ya da mühendis ayırmadan tüm işçilere biri yazlık biri de kışlık iki takım elbise, dört çift ayakkabı, bir de kışlık parka dağıtılır. Bir de fabrikada el sürülen hemen her şey kazanlarını eritecek kadar zehirli olduğu için tedbiren haftada 4 litre süt, yoğurt ya da süt tozu verilir tüm personele.

Çocuklu olanlara iki sefer çocuk ayakkabısı dağıtılır, dörtlü pakette beyaz sabun verilir ayrıca tüm işçilere. Senelerdir aksatılmaz.

Eskiden bu işler bu kadar sıkı denetlenmiyor, denetlense bile illaki bir kolayı bulunabiliyorken atıklar gece mesailerinde devasa tahliye vanalarıyla serbest bırakılır, bazen safra rengi, bazen rakı beyazı, bazen de zehir yeşili dalgalar körfez boyu halka halka yayılırdı. Katı atıklar sabah erken saatlerde kamyonlara yüklenip fabrikanın tapulu arazisi içinde kalan bir yere yığılırdı. Sonra bu iş yasaklandı. O beyaz zehir dağı kurudu, ot bağladı. Şimdinin çocukları onu tepeler arasında herhangi bir tepe zannederler.

Yine de birkaç büyük geçim kapısından biridir fabrika. Öyle ki burada çalışıp emekli olmuş olanlardan, tabii kanser ya da başka bir illetten hala ölmediyse, oğlunu bu fabrikaya sokmamış kimse yok gibidir. Sırf ileride burada çalışsın diye çocuğunu okutup mühendis, kimyacı, teknisyen çıkaranlar da cabası.

Özkan'ın babası da buradan emeklidir. Allah gecinden versin, sağdır daha hala. Abisi de askerden geldiğinden beri tahmil tahliyede posta başı. Özkan mühendislik okudu. Memlekete dönmek istemeyince master diye tutturdu. Bir kız vardı o zaman. Memlekete dönmek bir şey değil de kızdan ayrılmak istemiyordu.

Paralı masterlardan birine özel öğrenci olarak ite kaka sokturdu kendini. Babası benden kuruş çalışmaz dediyse de annesi kıyamadı. Karacabey'deki ortaklı arsalardan birini sattı gizlice, al bunu yatır okuluna deyip saydı eline. Mastera başladıktan iki ay sonra kız bunu terk etti. Süklüm püklüm döndü o da buralara.

Babası hiç oyalanma, kalk git, aradan çıksın diye askere gönderdi zorla. Kısa dönem askerliğini İskenderun'da bahriyeli yapıp dönünce de babası bunca yılın hatırını araya sokup fabrikaya aldırdı Özkan'ı.

Aslında Özkan jeoloji mühendisi çıktı okulundan. Gitti Sakarya tarafında bir taş ocağında stajını da yaptı geldi. Ama buralarda iş bulması zordu. Hepimiz işe girince öğrendik diyordu babası. Sen de hele bir başla, yavaş

yavaş öğrenirsin. Atla deve değil ya. Allem etti kallem etti, mühendis kadrosunda aldırdı fabrikaya Özkan'ı.

Özkan fabrikanın yabancısı sayılmaz aslında. Daha el kadarken babasıyla gelir, forkliftlere, kepçeli traktörlere, rıhtım vinçlerine biner, ambar tanklarının içinde yankılarla bağırarak koşuşturur, büyük siloların hepsine tırmanır, her geldiğinde unutulmaz bir çocukluk anısı kaydedip giderdi.

Kimyager bir abi vardı gençten. Kim bilir adı neydi, nereye kayboldu gitti. Öyle akıl almaz numaralar çekerdi ki Özkan'a, çocuk büyülenirdi. Bir seferinde sebilin alüminyum bardağına devasa tanktan biraz sülfürik asit boşaltmış, sonra ondan birkaç damlayı kesme şekerin üstüne boca edince o şeker küpleri birden canlanıp ziftten bir canavara dönüşmüşler, kollarını kaldıra kaldıra büyüyüp ayağa kalkmışlardı. Kendi halinde duran kesme şekerlerin damlatılan asitle bir sütun olup dikilişini günlerce anlata anlata bitirememişti okulda.

Altı aydır fabrikada Özkan ve hiçbir şey babasının dediği gibi olmadı. Aklının bir türlü basmadığı, daha kötüsü de zerre kadar merak etmediği imalat, tahliye ve filtrasyon süreçleriyle ilgili hiçbir şey öğrenemedi. İbre şuraya dayandı mı şu kolu indir Özkan Bey. Dolum tamamlanınca bu düğmeye bas Özkan Bey. Şu ışık yanınca teknisyenlerden birini çağır tankı boşaltsın Özkan Bey. Altı aydır ustasının yokluğunda dükkana bakmak zorunda kalmış bir çocuğun şaşkın haliyle iş yürütmeye çalışıyor.

Bereket versin ki gündüz vardiyaları çok kalabalık ve Özkan'ın yaşı kadar yılı bu fabrikada çalışarak geçirmiş adamlar oluyor etrafında. Gece vardiyalarında da üretim düşüğe düşüyor ve yoğun olarak tahmil, tahliye ve nakil süreçleri işliyor. O işleri de zaten teknisyenler, ustabaşılar, şoförler idare ediyor.

Reaksiyon odası denilen bir yer var. Buradaki bir sürü kol, düğme, şalter, bir sürü tanka, tüpe, ocağa, siloya hükmediyor. Geceleri üretim düşüğe geçtiği için bu oda boş oluyor. Gece mühendisleri fabrika ambulansının sedyesinden sünger döşeği alıyor, bu odadaki genişçe sedirin üstüne atıyor, üstüne de yangın dolaplarından battaniye çekip mışıl mışıl uyuyorlar. Sabah vardiya bitimine yakın teknisyenlerden biri gelip uyandırıyor, mühendis de vakti gelince kartını basıp çıkıyor. En kebap iş bu gece vardiyası.

Nasıl olsa genç diye, bekar diye, fabrikanın çoluklu çocuklu mühendisleriyle hep vardiya değişiyor. Gündüz mesaisini onlardan birine bırakıp onun yerine geceye geliyor. Şuraya girdi gireli altı ay oldu, son iki buçuk ayı hep 12-8 vardiyasında, ambulans döşeği üstünde rahatsız bir kedi uykusuyla geçti. Hem kendinden eski, kıdemli mühendislere böyle bir kıyak yapıp kendini gece vardiyalarında feda ettiği için, hem de bir işte düzen tutup paşa paşa gidip geldiğinden babası Özkan'ın ikindi vaktine kadar fosur fosur uyumasına hiç ses etmiyor, gürültü etmeyin de uyusun çocuk diye evdekileri paylıyordu.

Halbuki askerden gelip de şu işe girene kadar aylak geçirdiği o iki ayda her sabah başında biter, öğle ezanı okunurken ayağı yatakta olan adamın evine bereket girmez diye sabah sabah sokaklara salardı Özkan'ı. Annesi yine kıyamayıp kapıdan uğurlarken ceketinin, montunun cebine biraz para fişekler, o da bu parayla bütün gün internet kafelerde oyun oynayıp film izleyerek, atari salonlarında Street Fighter'ın asla eskisinin yerini tutmayan üç boyutlu yeni versiyonlarını oynayarak ya da Ejder'in kahvesinde bilardo atarak akşamı ederdi. İş aramanın nafile olduğunu biliyordu. Nasıl olsa fabrikadan babasının beklediği haber gelince ne işe girdiyse çıkıp oraya gitmek zorunda kalacaktı.

Bu gece mesaileri babasının hoşuna gidiyordu. Özkan da iş yok, başında bekleyen yok, evde kalk uyan yatma eşek gibi diyen yok diye rahattı. Ama annesi bu uykusuz gecelerden, bu yoğun çalışmadan, yatıp kalkma saatlerinin şaşmasından, bu böyle pavyon darbukaçısı gibi işe gidip gelmelerden biraz huzursuzdu. Çocuk saralı. Uykusuzluk, stres, yorgunluk, bunlar saranın en sevdiği şeyler. Hem öyle ha yattın ha kalktın derken becerip de şaşmadan ilaçlarını eksiksiz içebiliyor mu acaba?

Aslında uykusunu güzel aldı mı dert yok. Ama rast gitmeyip uyku bir kaçtı mı, eyvah. Sabaha kadar dön babam dön, kalk dolaş, çocukken koşuşturduğun silo iskelelerinde volta at dur.

Bir gece teknisyenlerden biri yok yere işkillendirdi. Vallahi hocam iyi yani yatabiliyorsunuz reaksiyon odasında. Hep fare dolanır oralarda pıtır pıtır. Ondan sonra üç gece, bir gözü açık, sabahı sabah edip fare tıkırtısı dinledi odada. Tavanda, dökme demirden duvarlar boyunca uzanan boruların

içlerinde, masa, dolap ve panel altlarında. İşte bu uykusuzluk iyi gelmedi ona hiç. Sarası yokluyordu. Özkan bunu gayet iyi bilirdi.

Bir epilepsi nöbeti geçirmeden bazen bir gün, bazen birkaç saat önce kendini bir acayip hissetmeye başlar. Kafası önceden gördüğü bir rüyayı hatırlıyormuş ama bir yandan da sanki o rüyanın içindeymiş gibi garip, uçucu bir sersemlikle dolar. Nesneler içlerine pompayla hava basılmış gibi şişkin ve dolgun ya da bir dürbünün tersinden bakılıyormuş gibi uzak, derinlikli görünürdü. Uzun metal bir boru kulağa dayandığında sesler nasıl gelirse, ara ara sesleri öyle duyar, bazen bu hayali ve madeni boruya vuruluyormuş gibi yankılı çınlamalar işitirdi.

Sonra kokular. Bu illeti yaşamayanlara asla anlatılamayacak bir biçimde renk kazanmaya başlar, ardından mor yeşil alacalı bir koku. Sanki lavantayla karışık keskin ve burun kanatlarını ince ince yakan acı bir koku belli belirsiz duyulur olur.

Ve kafa karışıklığı. Sanki zihnin içinde kumdan dev toplar zıplar, elinin içindeki vitray kırılıp parçalanır, burnunu aşağı çeken sıcak ve akışkan bir el, bir kudret, dudakları karıncalandırmaya başlar, damağın kuruluğunda takırdayan pürüzlü çömlek yüzeyi çatır çatır çatlayarak bin parça halinde kıpırdanır. Aynı görüntü bir montaj tezgahında üzerinde çalışılıyormuş gibi defalarca ileri geri yapar.

Bazen de tek bir görüntü, tek bir an. Kediye çarpan araba, rüzgarın gelişi güzel savurduğu dört farklı yaprak, kalemtıraşla çiçek gibi açılarak dönen talaş, bir ayağın terlikten çıktığı an, pazardaki kadının bolarmış pembe tişörtünden aşağı yuvarlanıverecekmiş gibi duran kocaman memeleri. Bazen hızlıca akıp geçen yüzlerce, binlerce fragman. Kırılarak dağılıp silinen camlara işlenmişler sanki.

Hiçbirini yakalamak mümkün değil ama hepsinin hafızadaki yerini gayet iyi biliyormuş gibi, hepsinin kokusu, bu kokuların renkleri varmış gibi bir güven hissi. Ellerinde bir köpeğin ıslak tüylerini okşamış olmaya benzer tuhaf bir rahatsızlık duygusu. Ve tedirginlik. Ensesine soğuk soğuk esen bir olmayan rüzgar. Ya elim ayağım boşalıverirse korkusu. Ya herkes bana bakar, beni ayıplarsa utancı.

Giderek yoğunlaşan bu hislerin hepsi belirsiz bir anda düğümlenir ve nöbet başlardı. Üç gecelik fare tıkırtısı uykusuzluğunun ardından Özkan, nöbetin geleceğini, sanki beyni şişip kafatasının çeperine dayanmış hissi olgunlaşınca zaten anlamıştı. Aklı da faredeydi hala. Zaten sarası tutmadan önceki hali tam bir duygu büyüteciydi. Şaşırdı mı hayreti geçmek bilmezdi. Azıcık üşüse dişleri birbirine vura vura titremeye başlardı. Olmadık şeylere katılana kadar güler, her zaman caminin önünden geçerken gördüğü dilenci teyzeyle karşılaşsa bir kuytuya saklanıp içli içli ağlardı.

Durmadan fareyi düşünüyordu şimdi de. Ona aklında bir yüz biçiyor, sonra hiç fare görmemiş olduğunu hatırlayarak bu yüzde bir türlü karar veremediği için sinirle geriliyordu. Nöbet geçireceğini hissettiği için düşüp bir yerini sakatlamasın diye ayağa kalkmıyor, reaksiyon odasındaki sedirde yangın battaniyesini bu haziran gecesinde ağzına kadar çekmiş fare bekliyordu.

Fare kafasının içinde büyümüş, büyümüş, sanki bir çoban köpeği olmuştu. Şimdi kapı çalsa, içeri iki ayağı üstüne dikilmiş iğrenç bir lağım faresi girebilirdi.

Sonra bir ses duyuldu. Bir tıkırtı. Tıkırtı bile sayılmaz. Sanki bir masanın üzerinde sıkıntıyla pıtırdayan birkaç parmak vuruşu. Özkan yattığı yerden hafifçe başını kaldırdı. Ahşap zeminin üstünde tam karşıdaki devre panelinin dibinde minicik bir fare gördü. Ama öyle minik ki Özkan gerçek olduğundan şüpheye düştü. Yok. Basbayağı gerçekti.

Ön ayaklarını kıyama durmuş gibi göğsünde kavuşturmuş, oturur vaziyette Özkan'a bakıyordu. Toplu iğne başı kadar iki minik gözü ışıl ışıl parlıyor, bıyıklı burnu kıpır kıpır havayı kokluyordu. Öyle sevimliydi ki. Arkasında kıvrılan o uzun, boğum boğum ve yağlı iğrenç kuyruk olmasa insan eline alıp öpe öpe sevmek isteyebilirdi.

Onu ürkütüp elden kaçırmamak için yattığı yerden usulca doğruldu. Kafasının içinin cıva dolu bir akvaryum gibi çalkalanıp zonkladığını hissediyordu. Ne yapmak lazımdı şimdi? Ne olursa olsun bu küçücük hayvanı öldüremezdi. Yakalasa eline alıp dışarı atmak zaten hayaldi. Mesela kapıyı açsa, fareyi de olduğu yerden süpürgeyle kapıya doğru şöyle bir

dürtse. O zaten ok gibi fırlayıp dışarı kaçar. Yani herhalde öyle olur. Ama ya olmazsa? Kaçmaz da sedirin altına girip orada bir yere sinip kalıverirse?

Çınlamalar da arttı zaten. Morlu yeşilli acı lavanta kokusu iyice sardı başını. En iyisi üstüne bir şey kapatmak. Ama ne? Kova. Çöp kovası.

Yavaşça kalktı, ahşap zemini bile gıcırdatmayacak bir hassasiyetle çöp kovasının içindeki poşeti çıkardı. Gözünü hayvandan ayırmamaya dikkat ediyordu. Boş kovayı aldı, fare şaşkın bir yüz ifadesiyle ağır ağır hareket eden bu acemi avcıyı olduğu yerden hiç kıpırdamadan, önünde kavuşturduğu ellerini bile çözmeden öylece izliyordu.

Fare mi? Şaşkın bir yüz ifadesiyle. Ellerini. Farenin ellerini. Yüz, ifade.

Kafasının içindeki gerilim arttı, arttı, düşünce burgusu sonuna kadar sıkılmış bir keman telinin tedirgin halini aldı. Bir fare heykelciği gibi orada duran hayvancığın etrafında sivri köşeli, parlak renkli ışık çakmaları yanıp sönmeye başladı. Dengesini kaybeden Özkan yanında durduğu panele dayandı. Büyük bir kol uzanıyordu bu panelden. İçinden, o kolu indirme, o kolu indirme diye tekrarladı. Sesi metal bir borunun içinde daralarak göğsünde yankılandı.

O kolu indirirse barajlar boşalıp ekili arazileri dolduran mahsul boğulacak, o kolu indirirse uçaklar düşecek, hemzemin geçit bariyerleri kalkıp arabaları trenlerin altına sürecek, aslanları zapt eden kafeslerin kapakları kalkacak, belki bütün kara parçaları birbirinden ayrılıp köprüleri, tünelleri yıkacaktı.

İndirme o kolu. O kolu indirme. Eğer o kol inerse siloyu dolduran amonyum sülfat kontrolsüzce parçalanmak üzere bantlara akacak, buradan çıkan kükürt dioksit içinde zehirli bir toz yığını taşıyan çirkin, kötü kokulu bir dumanla tüm şehri saracak. Saracak. Saracak. Sarı sarı saracak. Sara.

Son hatırladığı, düşerken beyaz yağlı boyası yer yer sıyrıldığı için altından bordo antipası görünen o döküm demir kola tutunmaya çalıştığı oldu.

Uyandığında evde, kendi yatağında yatar buldu kendini. Tüm kasları tel tel ağrıyor, bütün etleri üzerinden yol silindiri geçmiş gibi dökülüyordu. Bütün

etleri üzerinden yol silindiri geçmiş gibi dökülüyordu. Yorgunluk, boğaz kuruluğu ve çene ağrısı.

Başında bir kadın. Yüzü tanıdık bir tabiat manzarasını andırıyor kadının ama bir türlü çıkaramıyor. Nerdeyim ben diye geçirdi aklından. Başındaki kadının yüzünün kime ait olduğu yavaş yavaş belirginleşti. Annesi. Ah be yavrum dedi kadın. Bir seneden fazla tutmuyordu nöbetin. Ne oldu böyle? Canın bir şeye mi sıkıldı?

Azıcık kıpırdandı yattığı yerde. Her yeri lime lime edilmiş, tokaçla dövülmüş sanki. Saat kaç diye sordu. İlk sözü bu oldu. Camdan vuran ışık bir yaz akşamüstüsünün sarı alacalığını andırıyordu. Bir buçuk diye duvardaki saati işaret etti anne. Ama nasıl? Öğle vakti bu alaca karanlık neden? Işığa bak, sarı sarı. Eyvah, sarı mı? Kükürt sarısı.

Oflaya inleye annesinin yat dinlen diye çekiştirmesine aldırmadan kalktı, perdesi çekik pencereye gitti. Dışarıyı araladı. Her yer, her şey sarı camlı bir gözlüğün ardından bakılıyormuş gibiydi. Mahvoldum ben diye geçirdi aklından. Alnına elinin içiyle bir tokat yapıştırdı. Başı dönüp damağı karıncalanınca çöktü cam kenarındaki koltuğa.

Annesi, oğlum ne oldu diye hücum etti, yatırmaya uğraştı. Anneyi silkeleyip attı kolundan. Güç bela kalktı. Kendi kendine ama annesine duyurmak isteyen bir mırıltıyla, fabrikaya gitmem lazım benim, fabrikaya gitmem lazım diye sayıkladı deliriyormuş gibi. Güç bela giyindi. Bir hışımla dışarı attı kendini.

Sapsarı gökyüzünün filtresinden geçen gün ışığı her şeyi asla unutulmayacak bir renge boyamıştı. Çevresinde görebileceği her bir nesnenin, her bir canlının alışılagelmiş rengi sanki bir bilgisayarda sarıyla filtrelenip yeniden atılmış gibi duruyordu. Havadaki uykuya benzeyen, uykuyu hatırlatan sapsarı bir ağırlık vardı. Herkesin yüzünde aynı mahmurluk asılmış kalmıştı.

Mahvoldum ben diye söylendi yine kendi kendine. Fabrikaya gidecek, ne olursa olsun doğruca patronunun yanına çıkacak, sekretere bunun hayat memat meselesi olduğunu söyleyip muhakkak adamı görüp ona anlatacaktı her şeyi. Efendim diyecekti. Nöbet geçirince ben amonyum sülfat tankının

tahliye koluna yanlışlıkla... Canımı alacak değil ya, hastalık bu. Yıllardır atıklarıyla körfezin havada, karada ve denizde her karışını ince ince zehirleyen adamın bu işler içinde bir acil durum planı vardır elbet. En kötü ihtimalle ben söylemiş olurum, o tedbirini alır almaz, onun bileceği iş diyordu içinden. Böylelikle tüm şehri kükürtle zehirlemenin vebalinden arınabileceğini umuyordu. Kabahatli sadece kendisi miydi ki zaten? Gübre fabrikasında amonyum nitrat, mono amonyum sülfat, sülfürik asit, fosforik asit olmasından daha doğal ne olabilir?

Bunları depolayan adam kimisinin suyla, kimisinin havayla, bazısının da birbiriyle reaksiyona girebileceğini düşünüp ona göre tedbir almaz mı? Baktı ki patron suyuna gitmeyip tersleniyor, suçu kendisine yıkmaya çalışıyor, bunları bir bir söylemeyi kafaya koymuştu.

Meydandan servise bindi, fabrika servisine. Dünkü epilepsi nöbetinin yorgunluğu hala iliklerinden akıyordu. Hareket saatini beklerken içi geçti, arka koltuktakilerin sesiyle uyandı sonra. Daha hareket etmemişti otobüs.

Ben şu yaşıma geldim böyle hava görmedim arkadaş diyordu biri yanındaki öbürüne. Kıyamet alameti diyorlarmış, camide söylemişler, tövbe. Öbürü güldü önce. Biraz daha aklı başında bir adam konuşuyordu. Belki mühendislerden, kimyagerlerden, belki idarecilerden biri.

Kuzey Afrika'daki kum fırtınalarını, oradan kalkan sapsarı çöl kumunun lodosla ta buralara kadar sürüklendiğini, hatta bu ne ki, bazen bu rüzgarlar yüzünden gökten balıkların, kurbağaların bile yağabildiğini anlattı sakin sakin. Otobüs yola koyulmuştu. Demek ki patron çoktan müdahale etti olan bitene diye akıl yürüttü.

Bu çöl kumu yalanını uydurdu, bunu da tüm şehre yaydı. Olabilir mi gerçekten? Hava kükürt de kokmuyor aslında. Ama o, siloda ne kadar çok kimyasal olduğunu, bir kol hareketiyle ne kadar çoğunun havaya salındığını gayet iyi biliyor. Dayanamadı daha fazla. Daraldı, bunaldı, ateşlendi sanki, yakasını gevşetti.

Yeniden nöbet yoklarmış gibi bir boşluk hissiyle doldu içi. Müsait bir yerde inebilir miyim diye bağırdı. Herkes fabrika servisini olmadık bir yerde

durduran bu adama merakla bakınca, cüzdanı evde unutmuşum, kart da cüzdandaydı demek zorunda kaldı. Temiz havaya ihtiyacı vardı.

Kendini pencere pervazından boşluğa salan bir güvercinin telaşıyla indi otobüsten. Derin bir nefes aldı. Sarı göğün altında tren yolu boyunca amaçsızca yürümeye başladı. Fabrika ne derse desin, bu kadar insanın vebalini alamazdı. Resmen havaya heybetli bir zehir bulutu salmıştı.

Trenin düdüğünü duyup ardına baktı. Öfkeli bir hayvanın coşkunluğuyla koşturarak yaklaşan lokomotif birkaç kez daha çaldı düdüğünü. Özkan orada, raylardan çekilip çekilmemeyi düşündü bir süre.

Şimdi ondan ne ki kaldı? Unutulmuş bir kapı belki kaldı.

Dedemin Turnası

Şirin Çavuş köyü denize tepeden dimdik bakan bir kayalık sırta kuruludur. Köyün içinden geçerek kıyıya inen yol önce bir antik limanla karşılaşır. Artık birkaç mermer bloktan ibaret olan bu limana sapmayıp dümdüz devam edilirse, solda deniz varken sağda önce maydanoz ekili tarlalar görülür.

Bunlar yaprakları etli, sapları incecik, yeşim yeşil, kütür kütür maydanozlardır. Kokusu tadından bile kuvvetlidir. Sonra yol solda sazlanıp sağda ağaçlanır. Beşer metre arayla dikilmiş zeytin ağaçları, kadim zamanlarda buraya kurulup yıkılmış eski bir Bizans köyünün harabesi üstünde yükselir.

Buranın zeytini yağlı, yağı asitlidir. Yeşili siyahından daha lezzetli olur. Her sene yaz sonuna doğru Şirin Çavuş'un zengin köylüleri buraya Çingeneleri, Gönenli'leri ve Kürtleri taşırlar minibüslerle. Zeytinlerini toplatırlar üç otuz paraya.

Duvardan duvara fayanslı, oda kapılarına renkli buzlu cam takılmış üç katlı evlerini, avlularına çektikleri klimalı traktörlerini, kapı önünü bekleyen son model arabalarını hep bu zeytinin parasıyla yaparlar. Zeytin bereketlidir. Tabanı yüksek, alıcısı çoktur.

Kendi yağlarını, sofralık zeytinlerini ayırdıktan sonra bile ev üstüne ev, araba ardına araba yapmaya yeter de artar. Kadınlarının kolları bilekten dirseğe bileziklidir. Zeytinliklerin yola kavuştuğu yerde eski bir çeşme vardır, suyu kabadır.

Bir ince borudan durmaksızın akıp önündeki yalağı doldurur, taşanıysa ince yolculuklarla denize doğru azmaklanıp toprak yolu çamura keser. İşte o çeşmeyi 50 metre kadar geçince mandalina ve badem ağaçları arasında bir ev vardır. Bahçe duvarı ortancalarla bezeli bu iki gözcük odada benim dedem oturur. Otururdu doğrusu. Artık oturmuyor.

Çocukken, dedemin Şirin Çavuş altındaki bu denize kıyı evini eliyle harç karıp sırtında briket taşıyarak daha yeni inşa ettiği yıllarda yani, yazları onun yanına bırakırdı annemler beni. İstemezdim.

Pek konuşmayan, çoğunlukla aksi, sabahın köründe uyanıp akşam 8-9 oldu mu uyuyan, evine bir televizyon bile almamış, radyosunda hep insanın içini kıyan ihtiyar şarkıları dinleyen bu adamın yanında kalmayı hiç çekmezdi gönlüm. Ama annem ve babam ne zaman tatile gidecek olsalar, ne zaman falan şehirde filan yeri görmek için turlarla, gezilerle bir kaçamak yapsalar beni ona bırakırlardı.

Bizimkiler Şeytan Sofrasında, Yedi Uyurlar Mağarasında, Sümela'da hatıra fotoğrafları çektirirken ben elimde çapayla mısır kökü eşeler, ağaçların gövdelerine kireç vurur ya da belki günde 20 kez kapı önündeki taşlığı yıkardım hortumla.

Hep evde durayım, evde onun ya da bahçenin işlerini yapayım, gözünün önünden kaybolmayayım diye tüm gün her şeyime karışırdı. Denize bile bahçeden gireyim, kendi kendime uydurduğum oyunları çardağın asması altında bir başıma oynayayım, sıcak vurdu mu da söğütten söğüde gerdiği hamakta uyuklayayım isterdi.

Zeytin toplamaya gelen gündelikçilerin çocukları olurdu. Bahçeden dışarı sarkan iri iri kayısılara dalmak isterlerdi. Dedem üşenmez, her seferinde kızılcık dalıyla kovalardı hepsini. Ben gidip onlarla oynayayım desem ona da bırakmazdı. Çingenelerin beni kaçıracağından korkardı. Kürtlere

karışırsam asi olurum diye istemezdi. Gönenli'leri ve Şirin Çavuş'un köylülerini zaten hiç ama hiç sevmezdi.

40 yılda bir Bandırma'ya götürdüğü olurdu beni. Bir kuru simit alır, akşama kadar o elektrikçi senin bu nalbur benim dolaştırır, yine köye sürüklerdi. Evde kalayım desem razı gelmezdi. Ama iyi adamdı. İyi insanlara has bir mahsunluğu vardı yüzünde.

Hep bir şeye üzülüyormuş, eviyle bahçesiyle uğraştıkça geçici de olsa üzüntüsünü unutuyormuş gibi. Ama eli biraz olsun boş kaldı mı yeniden o üzüntünün içine düşüveriyor gibi acımtırak bir yüzle yaşardı. Onu insana küstürüp böyle ağacın, çiçeğin ve denizin kucağına iten şeyin hiç görmediğim anneannemin genç ölümü olduğunu düşünürdüm. Belki de başka bir sebebi vardı. Bilemezdim. Hiç soramazdım çünkü. Sorulmazdı.

Çok korkusuz bir adamdı dedem. Suyu takip ederek bahçeye gelen kör yılanları çıplak elle alır, götürüp yalağın başına bırakırdı. Yemekten artanları ıvır zıvırla karıştırıp yal yapar, dolaşıp tarla sınırlarına bırakırdı; tilkiler, kirpiler, tavşanlar yesin diye.

Kızıl boz kuyruğunu yere indirip başı önde yaklaşan bir tilkiye eliyle tavuk kemiği yedirdiğini kendi gözümle görmesem dedemin tuhaflığına inandırmak için uyduruyorlar sanırdım. Bir akşam ağzı kesilmiş su bidonuna yalını doldurup dolaşmaya çıkmıştı yine. Tilkilerin, tavşan, gelincik ve kirpilerin erzakını götürmeye.

11 ya da 12 yaşındaydım. Birkaç saat sonra kucağında kocaman bir kuşla geldi. Kuş can çekişir gibi arada bir sıçrıyordu ama baygındı, başını tutamıyordu. Dedemin kolundan akan kanların dirseğinden yere damladığını görüp korktuğumu hatırlıyorum.

Bolayır'da, Gelibolu'da, Gündöndü tarlalarında konaklayan bıldırcın sürüleri önce boğazı geçip Lapseki ve Çardak'a konar, sonra Şevketiye, Kemer ve Karabiga kıyısını takip ederek Gönen civarına gelir, Şirin Çavuş ve Buğdaylı köyleri üzerinden yol boyu anızları izleyerek Manyas Gölü'ne iner. Burada sulanıp dinlendikten sonra göçüne devam eder bu sürüler.

O yüzden bu civarda ağustos dedin mi dağ taş avcıya keser. Çiftesi, otomatiği, süperpozesi, tek kırması, her türden tüfeğini alan, zengini fakiri, köylüsü şehirlisi, yüzlerce avcı önlerinde artlarında köpekleriyle anız içinde bıldırcın kovalar ve gördüğü her uçara fişek yakar. Bu kocaman kuş da işte o avcılardan birinin vurup öldüremediği, her yerini saçma içinde bıraktığı garibanlardan biriydi.

Ama bir turnaydı. Hayatımda ilk defa bu kadar değişik, büyük ve güzel bir kuş görmüştüm. Gençlik yıllarımda uğruna sayısız türkülerin yakıldığını öğreneceğim turna kuşu, işte bu baygın, yaralı, tüyleri kana belenmiş zavallıcıktı.

Dedem yaralarını sardı turnanın. Etine saplanan fişek saçmalarını, ucunu ispirto ocağında kızdırdığı cımbızla çıkarıp yara yerlerini temizledi. Gagasından içeri damla damla yem, yudum yudum su akıttı. Anasız, babasız, biçare bir bebeğe bakar gibi baktı ona. Ve ölümün inatçı, sevimsiz elinden koparıp aldı onu. İyileşip de ayaklanınca gider sandık, gitmedi.

Dedem sağ kanadında dört, sol kanadında üç delik iyi ettiğini söylüyordu. Gitmeyişini uçamadığına bağlıyordu. Uçamıyor diyordu. Uçabilse bir dakika durmaz. Göçücü kuştur bunlar. Göçmedi turna. Durdu kaldı. Bahçede gezindi, toprak eşeleyip börtü böcek yedi. Dedemin verdiği bademleri, fındıkları, kuru üzümleri yedi. Bahçenin suyundan içti, çeşmenin yalağında yıkandı, tarandı ama gitmek istemedi. Kaldı, evden biri oldu.

Dedem hayvanlarla insanların birbirine hiç mi hiç ihtiyacı olmayan iki ayrı medeniyet olduğuna inanırdı. Bir kuş ömrü boyunca hiçbir insana rastlamasa da kuşluğundan bir şey eksilmezdi. Bir insan bir defa bile keçi sütü içmeden, dana eti yemeden yaşayıp gitse acından ölmezdi. Ama lanet gelsin ki insan da hayvan da bu döndükçe eskimiş koca dünyayı paylaşmak zorundaydı. Paylaşmak da değil ya, karşılaştıkları her noktada birbirlerine zarar veren bir kaçınma belki.

Bayramlarda ziyaretine gittiğimiz günlerde, yine yanına postalandığım uzun yaz tatillerinde turna hep bahçede, evde olurdu. Yolu hasbelkader o bahçeye düşmüş bir göçebe hayvancağız değil de dedemin yalnız kaldıkça hırçınlaştığını, yabanileştiğini görüp ona merhamet ederek onunla kalmayı seçmiş bir insan gibiydi.

Adı ne bunun diye sormuştum, ertesi senenin yazında. Yine onun yanında kalmaya başladığım günlerden birinde. Turna demişti. Ben insan, o turna. Hep de turna diye seslenirdi ona. Sanki kuş dile gelse o da dedeme insan dermiş gibi sessiz bir mukavele vardı aralarında.

Öyle güzel bir kuştu ki. Uzun ince boynunun kıvrılarak bittiği yerde başlayan zarif başının iki yanında, tepesine doğru uzanan kiremit renginden azıcık koyu bir alacası vardı. İki gözünün hemen üstünde gözünden büyük iki noktacık. Tepe tüyleri kuzgun karasıydı.

Gagasının arkasından başlayarak göğsüne doğru inen duman rengi gömleği aşağılara doğru iyice açılır, kül rengini alırdı. Bacakları gövdeden ayrıldığı yerden beyazın kirlisi bir renkte tüylerle paçalanırdı. Seyretmeye doyulmaz bir yürüyüşü vardı. Güzelliğinden haberdar bir tavırla hafif bir yaylanış tutturur, adım attıkça sakin sakin göz süzerdi.

Bir leyleğinkinin en fazla yarısı kadar olan sivri gagasıyla uzun uzun tüylerini örüp taranır, sonra örgüsünü iyice yerleştirmek için kanatlarını, Allah'a onu yollardan alıkoyan bu kaderi yazdığı için isyan eder gibi iki yana açardı. Kanatları açıldığında evin, bahçenin içinde nazikçe dolanan o kuş gider, yerine doğanın meydana getirdiği en heybetli güzelliklerden biri geliverirdi.

İnsan bütün bir gün onun güzelliğini, eklemleri dışarıdaymış gibi duran zarif bacakları üzerinde hafifçe yaylanarak yürüyüşünü, gagasıyla toprağı eşeleyişini seyredip oyalanabilirdi. Öyle de yapıyorduk. Dedemle tüm gün boyunca onu izliyor, çoğunlukla onun hakkında, onun bize, daha çok dedeme tabii, nasılda alıştığını, kafasını bir mızrak gibi yukarı diktiğinde neye kızmış olabileceğini, tek ayağını tepinir gibi yere vurmasının ne demek olduğunu, acıkınca nasıl da gelip başını dedemin dizlerine sürttüğünü, neleri yiyip neleri sevmediğini konuşuyorduk.

Dedem her sabah acaba gitmiş midir diye korkuyla uyandı senelerce. Çünkü hiçbir insanla kurmamaya gayret ettiği yakınlığı duyduğu bu kuşa, tanıdığı tüm insanlardan daha çok alışmıştı. Gitmesin istediğini hepimiz biliyorduk. Ama bu bir hayvandı. Dedemin demesiyle sevk-i tabiileri vardı. Bir gün gidiverecekti. Gitmedi. Hep dedemle kaldı turna.

Anneannemin yokluğundan doğan boşluğu, insansızlıkla bilenip hırçınlaşan yabaniliği, kendisine açıkça gösterdiği sevgi ve bağlılıkla iyileştirdi. Ortaokulu bitirdim. Beni İstanbul'a bir yatılı koleje gönderdiler.

Bir sene hazırlığı da sayarsan dört sene süren lise hayatı boyunca bir kere bile Şirin Çavuş'a, dedeme gitmedim. Ardından üniversite zamanlarım geldi. O vakitler herkes işletme okurdu. Annemle babam ben de işletme okuyayım istediler. Okudum.

Üniversite zamanımda birkaç kez, biraz da babamın ama en çok da annemin zoruyla dolaşmaya gittim dedemi. Hep beraber gittik işin açığı. Tek başıma olsam belki yine bulurdum atlatmanın bir yolunu. Çocukluğumun neredeyse bütün yazlarını beraber geçirdiğim bu nemrut, tatsız ve despot ihtiyar bende öyle dikkate alınacak bir bağlılık, çocukluktan gelen ya da akrabalığa dayanan bir yakınlık hissi uyandırmıyordu.

Özlemiyordum da. 40 yıl gelmesem aramazdım belki. Aklıma da gelmezdi. Ama orada, zeytinliklerin bitip de denizin kıyıya yanaştığı yerdeki İrem bağı içinde, o taştan evinde yaşayıp gittiğini bilmekten hoşnuttum yine de. Dedenin, anneanne ya da babaannenin uzakta da olsa sağ olduğunu bilmenin verdiği tuhaf sıcaklık ve güven hissi işte. Daha fazlası değil.

Okul bitince işsiz kaldım. Herkes onu okuyor diye işletme okuduğum için bu bölümden mezun olan hemen herkes gibi işsizliğin kucağına düşüverdim. Çünkü yer gök işletmeciydi ve benim bitirdiğim okulun mezunlarına gelene kadar daha itibarlı dünya kadar işsiz işletme mezunu vardı. Çaresiz askere gittim. Şansım yaver gitti, kısa dönem yapıp geldim.

Üniversitede okuduğum zamanki gidişlerimde, askere alınmadan önce ya da bitirip geldikten sonra yaptığım adet yerini bulsun ziyaretlerinde de turna hala orada, onunlaydı. Bunu birine söylesem deli olduğumu düşünebilir belki ama sanki turna yanına geldiğinden beri dedemin yaşlanması durmuş gibiydi.

Yaşlanmak bir yana, gün boyu dağlarda dolaşıp tilki, tavşan, gelincik ve yılan besledikten sonra hiç üşenmeden bahçede odun kırmaya kalkışıyor, bizim hazirandan önce ayağımızı sokmaya cesaret edemediğimiz Erdek Körfezi'nin suyuna şubatta, martta bir şort bir de zıpkınla dalıp saatlerce

balık kovalıyor, bahçenin duvarını onarmasa sebze çapalıyor, elinde orakla yabani ot biçmese çiçeklerin dibine sırtında küfeyle meşe dibi toprağı taşıyor, sanki giderek gençleşiyordu. Bunu elbet iyiye yoruyorduk. Turna dedemin hayat ışığı, yaşama enerjisiydi.

Yine de kapısını bizden başka çalan olmuyordu. Çalınsa da açmıyordu. Açsa konuşmuyor, konuşsa tersleyip sepetleyip kovalıyordu cesaret edip geleni. Kimseye el sürdürmeyen dikenli bir bitki gibi kendi dünyasında yaşayıp gittiğinden adı koca tikene çıkmıştı civarda da. Koca tikenin torunu diyorlardı bana bile köylüler.

İşsizlik yakamı bırakmıyordu. Babamın eşe dosta ricasıyla birkaç işe çağırdılar beni. Kimisinde bir iki ay çalışıp çıktım da. Ama ya eş dost hatırına alındığım için hiçbir iş yaptırmadan boş boş oturtuyorlardı ya da bu metazori işe alınmaklığım bir an önce kendi rızamla sona ersin diye üstüme geldikçe geliyorlardı. Ben de isyan bayrağını çekip eller cepte, arkama bile bakmadan ıslık çala çala uzuyordum oradan. Öyle ya, kimsenin kimseye eyvallahına eyvallah edecek halim yoktu.

Günlerden bir gün babamın sendikadan tanıdığı bir okul müdürü gelip senin oğlan hala boşta mı diye sormuş. Babamın gözlerinin içi parlayıvermiş. Okul müdürü İzmirli bir inşaat firmasının şehrin dışında bir tesis inşaatına başlayacağını, buradaki işleri takip edecek bir mesul müdür aradığını söylemiş.

Hem demiş Şirin Çavuşlu değil misiniz siz? Şirketin aldığı arazi oralardaymış. Bildiğiniz ettiğiniz yer. Gözünüzün önünde çalışır çocukcağız. Aslında değiliz. Adapazarlı Boşnaklardanız biz. Ama annemle babamın 15 seneden fazla çalışıp emekli olduğu okullar burada olunca bizi de buralı bellemişler artık. Dedem de zaten anneannem ölünce kalkıp gelmiş Şirin Çavuş'a, denizin kenarındaki o kelepir araziyi almış. Taş taş üstüne, briket briket üstüne koya koya evini yapmış oturmuş.

Babam koşa koşa geldi bana. Git bir görüş bakalım dedi. Gittim, görüştüm. Lalettayin bir mülakata aldılar. Eski tip iş görüşmeleriyle yeni usul insan kaynakları mülakatları arası ne ondan ne öbüründen denebilecek 15-20 dakikalık bir sorgu. İngilizcen nasıl? Ehliyetin var mı? Seni bu şirkete

neden alalım? Ivır zıvır bir sürü boş laf. Sonra işlerini anlatıp ekelendiler bana.

Falanca yerde filanca fabrikaları varmış da, dünyanın bilmem kaç ülkesine bilmem ne satıyorlarmış da, şöyle büyük grupmuşlar da, böyle iyi para verirlermiş de. İmkanları, sigortaları, tatil olanakları, iş disiplinleri o biçimmiş de. Bana neyse.

Bir hafta sonra aradılar beni. Kalktım şirkete gittim. Dünyanın bilmem kaç yerine zibil çeşit bilmem ne satan, şu kadar yerde bu kadar proje yürüten o koskoca holding, ev yapan ilkokulunun üst sokağında eski bir apartmanın ikinci katında, iki odalı, sobalı bir dairede duruyordu nedense.

Seni işe aldık dediler. Hemen başlayabilirsin. Önce şantiye kurulacak araziyi bir göreyim istediler. Şimdilerde müteahhitlerin ve rant yiyicilerin kullanmayı sevdiği o jiple kamyonet arası tuhaf arazi aracına koydular beni, yanımda şivesi Gümüşhane'ye çalan, askerliğimi orada yaptığım için biliyorum, bir adamla Şirin Çavuş'a gönderdiler.

Kalktık gittik. Köyün içinden geçtik, aşağı antik limana sarkan yola indik, maydanoz tarlalarını, koca yalaklı kaba çeşmeyi ve dedemin evini geçip zeytinliğin köşesinden yukarı döndük. Dedemi bir an için bahçede görür gibi oldum, tam yakalayamadım. Ama turna oradaydı. Su içsin, yıkansın diye bahçenin bir ucuna dedemin yaptığı küçük kuş havuzunda silkeleniyordu. Neden bilmiyorum ama küçümsermiş gibi bir gülüş geçti yüzümden. Bozuntuya vermedim.

Araba biraz daha tırmanıp daha yeni biçilmiş bir dereotu tarlasının ortasında durdu. İndik. Bitişikteki sararmış ekinleri gösterip, bu mahsul biçildikten sonra şantiyeyi buraya kuracağız dedi adam. Sonra kolunu birine silah çekiyormuş gibi yere paralel olana kadar kaldırıp kendi etrafında tam bir tur attı. Buralar, buralar, şu zeytinlikler, şu karşı yamaçtaki ayçiçeği tarlası hep şirketin. Tam 77 dönüm diye devam etti böbürlenerek.

Buralarda antik kalıntılar olduğu için öyle haldır huldur inşaata girişilemiyordu. Önce bütün bir arazide ikişer metrelik çukurlar açılarak zemin etüdü yapılması gerekiyordu. 77 dönüm arazide günde 50 kişi çalışsa en az 6 aylık iş yani.

Buralarda duracak, işçileri idare edecek, çukurları açtırıp etraftaki mahsulü zamanı gelince köylülere biçtirecek, burayı inşaat yapılır hale getirecektim. Sonra vakit tamam olunca şirket buraya dev bir petrokimya fabrikası dikecek, bu cennet parçasını geri dönüşü olmayan bir çöplüğe çevirecekti. Kabul edilemeyecek kadar büyük bir kötülük.

Ama bu kötülüğün bir parçası olmayı kabul ettim. Çünkü işsizdim. Ben işsiz kaldıkça annemle babam, ama en çok da babam, bunu ana baba olmaktaki başarısızlıklarına bağlayıp dertleniyordu. Babamın tansiyonu oynuyordu. Son zamanlarda hep düzensiz, çoğunlukla da yüksekti. Mecburdum, çalışacaktım.

Neyse ki iş sandığımdan çok daha keyifliydi. Çalışmaya getirilen işçilerin hepsi yevmiyeler komik denecek kadar düşük, iş bu paraya çekilmeyecek kadar zor olduğundan ya eski mahkumlardı ya da hiçbir işe alınmayan Çingeneler. Kaytarma sanatında, yapabildikleri tüm işlerden daha mahir olan bu adamların hemen hepsi güneşin altında ispirto içecek kadar esaslı alkolikti.

Bazıları küçükken geçirdikleri ateşli hastalıkların eseri hafiften tatlı, azıcık duruk akıllı gençlerdi. Askere bile alınmamışlardı. Her nasılsa çalışacak bir iş bulmuş ve eve para götürebiliyor olmaktan ötürü sonsuz bir neşe ve gurur içindeydiler. Çalışırken, daha doğrusu onlar çalışır da ben başlarında dikilirken çok eğleniyorduk.

Yakası açılmadık küfürler, birbirinden komik cezaevi anıları, aralarından bir kurban belleyip onun üstüne oynanan oyunlar, alaylar, eşek şakaları. Akşamın nasıl olduğunu anlamıyorduk bile. Bu benim hiç istemediğim bir işti. Hem hayatım boyunca kaçmaya çalıştığım halde bir lanet gibi peşimi bırakmayan bu dağ başında bulunmak istemiyordum, hem de bu cennet parçası gibi yerin günahına giren endüstriyel canavarın tetikçisi olmak vicdanıma dokunuyordu. Ama işçilerle o kadar çok gülüyor, öylesine eğleniyorduk ki bütün bunları unutuyordum.

İş saatleri tadını özlediğimi fark ettiğim bir yatılı okul neşesiyle geçiyordu. En bayağı tabiriyle işime dört elle sarılmıştım. Sondaj çukurları tamamlanmak üzereydi. Arazideki ekini güne bakanı biçtirmiştim. Bir iki haftaya da zeytinliğe çalışmak üzere işçi getirtecektim.

Buradaki işimin hakkından hakkıyla gelmiş, yavaş yavaş sona doğru yaklaşmıştım. İşçi arkadaşlarım bu tuhaf arazi deneyimini hiç unutulmaz bir anıya dönüştürmeyi başarmış, dünyanın tanıdığımdan çok başka bir yer, insanın bildiğimden çok başka bir tür olduğuna inancımı tazelemişlerdi.

İşin sonuna doğru bir gün şirketin patronları gelip araziyi dolaştılar. Kocaman kocaman rulolar açtılar, planlara baktılar, işaret parmaklarıyla güneş gözlüklerine akseden tepeleri, tarlaları, kıyıları gösterdiler, mühendislerinin anlattıklarını dinlediler. Benden bilgiler aldılar, işçilerin aralarında dolaştılar.

Enseleri yağ bağlamış, bir filin ön ayaklarını hatıra getiren bileklerinde isimleri yazılı altın künyeler olan üç kardeştiler. Arazideki işleri bitince buyurun bir çay içelim diye Şirin Çavuş köyüne götürdüler beni. Aklım işçilerde kalmıştı. Ben başlarında olmazsam kesin kaytarırlardı çünkü. Huyları böyleydi.

Köy kahvesine oturduk. Köylünün arazilerine yatırım yapacak bu zengin biraderlere olan vıcık vıcık yapışkan halleri mide bulandırıcıydı. Sanki paraya ihtiyaçları varmış, sanki buraya yapılan yatırımla abad olacaklarmış gibi yersiz bir eziklikle bu kalın enseli adamların etrafında dört dönüyorlar, biri beylerin çaylarını getirin diye koşuştururken öbürü altlarına sandalye sürmeye çalışıyor, kahveci bir kenarda namaz vakti bekleyen dedeleri dükkandan kovalarken başka bir tanesi ellerini ovuşturarak bir emriniz var mı efendim diye gevrekçe sırıtıyordu.

Öyle böyle derken kahve boşaldı. Üç patron, bir mühendis, bir ayakçıları, bir de ben üstü halıfleksli bir masanın etrafında oturduk. Çaylarımızı veren kahveci de çekilip kapının önüne çıkınca patronlardan biri konuşmaya başladı. Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik ha beyler dedi yapmacık bir sırıtışla. Bu en büyükleri, tamamen kel olanıydı. Öyle vallahi diye onayladı küçük olan. Bu benimle iş görüşmesi yapan, beni işe alandı. Sonra ortancaları başladı.

Yalnız bir küçük pürüz vardı. Koruma kurulundan hukuki müsaadeler hallolmuştu. Zeytin de toplanınca arazi tamamen boşa çıkacaktı. Temel kazıklarını çakabilirlerdi artık. İnşaat başlayabilir, Türkiye'nin en büyük, Doğu Avrupa'nın bilmem kaçıncı büyük petrokimya tesisinin inşaatı gururla

yükselebilirdi. Fakat tam denize çıkan yerde, burada imal edilen malzemeyi gemilere yükleyecekleri iskelenin inşa edileceği araziyi alamıyorlardı.

Huysuz bir ihtiyar bu araziyi satmamak için ayak diriyordu. Güzellikle konuşmaya gitmişlerdi, tüfekle kovalamıştı bunları. Para önermişlerdi, teklifi götüren adamın arabasının aynasını kırmıştı ihtiyar. Gözünü korkutalım diye kapısına gönderilen külhanbeyi kılıklı yengeçlerin de hepsini ana avrat söverek savuşturmuştu.

Deli gibi bir şeydi herif. Bu ihtiyar böyle domuzlanmaya devam ederse milyon dolarlık proje çöpe gidecek, memleketin kalkınmasına hız kazandıracak eşsiz bir yatırım hayal olup gidecekti. Bir çare bulunmalıydı.

Dedemden bahsettiklerini anladım. Kendimi kaptırmış bulundum. Belki de dedeme karşı çocukluktan kalan bir öfkem, bir tür öç alma duygum vardı. Bu işi çözümlemek istedim. Hakikaten çok büyük yatırımdı. Bir sürü insan ekmek yiyecekti bu fabrikadan. Ulaşımından beslenmesine, barınmasından istihdamına sayısız faydası olacaktı memleketime.

Bir de ben konuşayım dedim. Başları bana çevrildi. Dedem olduğunu söylemek istemedim. Buralı sayılırım ben, belki beni dinler. Belki aynı dili konuşmanın bir yolunu buluruz. Aman müdür bey, falan müdür bey dediler. Adam çok tehlikeli, delinin teki, size de bir zarar vermesin şimdi durduk yere diye gözümü korkutmaya kalktılar.

Siz merak etmeyin dedim. Yarım saat kadar sonra patronlar araziye bıraktılar beni tank iriliğindeki jipleriyle. İşçiler hakikaten de kaytarıştaydılar. Her biri başka bir ağacın gölgesine devrilmiş yatıyorlardı.

Ertesi günü öğlene doğru dedeme uğradım. Şunca yıllık ömrümde belki de ilk defa bahçe kapısının çıngırağını vuranın ben olduğumu görünce gülümsediğini gördüm. Yanıma geldi, hoş geldin evlat deyip sarıldı. Dedem ikinci evliliğinde genç biriyle nikahlandığı için birdenbire gençleşip dinamikleşerek neşe dolan ihtiyarların yalancı tazeliğiyle ışıldıyordu.

İlk kez bana bu kadar samimi ve sıcak davranıyordu. Bahçede sanki ilk kez gidiyormuşum gibi oturacak yer gösterdi, misafir gelmişim gibi ne içeceğimi sordu. Sonra koşturan hareketlerle gidip çay demledi, geldi

karşıma oturdu. O bu işlerin peşinde dönenirken ben turnayı izledim uzun uzun.

Beni tanımış, hatırlamıştı. Geldi kafasını kaşımak istiyormuş gibi omzuma sürtündü. Bana boynunu sevdirdi. Sonra bu selamlaşmanın yeterli olduğunu düşünüp kuş havuzunun yanına giderek orada taranmaya başladı. Yaşlanmıştı. Aradan geçen bunca yıldan sonra o yaşlanırken dedem gençleşmiş ve aralarındaki yaş farkı böylece kapanmış gibiydi. Yine de güzeldi hala. Hala nazlı ve endamlıydı.

Sevgi ve vefa duygusunun uzak diyarlara sonsuzca uçabilmekten bile kıymetli olduğunu, tüm dünyanın etrafında dört dönebilecekken burada bu ihtiyara yarenlik etmenin nasıl da bir göçücü kuşun kalbini çalabileceğini göstermişti bize turna.

Çaylarımızı içerken hayırdır der gibi baktı dedem. Lafı dolandırmadan anlattım. Şirket dedim, yatırım dedim. Bir sürü insan ekmek yiyecek diye duygu sömürüsü yaptım. Kendine başka bir yerde, değil iki göz kulübe, içini hayvanlarla doldurabileceği bir çiftlik alabilecek kadar para teklif ettiklerini söyledim. İstemezsen şehirde bir apartman alırsın o paraya. Kiralarıyla gül gibi geçinirsin diye kafasını karıştırmaya çalıştım.

Beni suratını bile buruşturmadan yarı tebessüm eder bir halde dinledi sonuna kadar. Sonra çayından bir yudum aldı, oğlum dedi. Ben bu evde öleceğim. Zaten bildiğimiz bir şeyi, tarihi belli bir kehaneti fısıldar gibi kesinlikle söyleyince bir an içim ürperdi. Allah gecinden versin dede dedim. Ölmeyi nereden çıkardın şimdi? Daha iyi bir hayatın olur diyorum sana ben. Çok para veriyor adamlar.

Hafızasını kaybettiği için aynı anı, aynı duygular, aynı yüz ifadesiyle tekrar tekrar yaşayabilen birinin ürkütücü haliyle yeniden oğlum dedi. Ben bu evde öleceğim. Bana daha fazla söylenecek söz bırakmamıştı. Onu ikna etmeye çalışırken benim istikbalim için de çok önemli bu iş bile demiştim. Daha ne diyebilirdim? Sustum.

O bu konuyu hiç konuşmamışız gibi, ben buraya bu iş için gelmemişim gibi, gelmişken kal bari bugün dedi. Turna da sevinir. İstemsizce turnaya

baktım. İkimiz birden ona dönünce bunun sebebini anlamak istermiş gibi taranmasını bıraktı, bir müddet bize baktı. Sonra işine döndü.

Tamam dedim, kalayım. Belki bir umut gece yine açarım konuyu. Olur ya, bir ihtimal ikna ederim dedemi diye de geçirdim aklımdan. Bir türlü cesaret edip açamadım lafını bir daha. Dedem erkenden uyudu zaten, ben çardağın altındaki saman minderli divanda yattım. Turna da gelip sırtını bana dayadı, orada öyle dalmışım gece yarısından sonra.

Sabağa karşı dalları kıran, çinko kapları birbirine çarpan, denizi harmanlayan sıcak bir lodosla uyandım. Öyle ki bir an emin olamadım uyandığımdan. Bir rüyada mıyım yoksa diye geçirdim içimden. Her yer sararmıştı. Sanki haziran şafağı değil de eylül sonunun gün batımı gibi kırık bir sarılık vardı havada. Ufuklar puslu, sararmış bir dumanla sarmalanmış gibi buğuluydu. Karşıda Erdek, Marmara ve Avşa adaları görünmez olmuştu.

Hiç doğal görünmeyen, bir sarı ışık tutulmuş gibiydi her yer. Çok üzerinde durmadım, dedemin geceden benim için hazırladığı yatağa yattım eve girip. Öğlene doğru yeniden uyandım. Dedem hiç sevmezdi geç uyanılmasını. Sabahın köründe başına dikilir, kalksana ulan yatır mısın sen diye bağırır, öğlen oldu diye yataktan kaldırana kadar gürültü yapardı ben çocukken. Bu kez bana ilişmemişti.

Yatağı toplayıp dışarı çıktığımda dedemi kendi yaptığı taş sedire oturmuş denize bakarken buldum. Turna da yanında oturuyordu. Bu görüntü Avrupa sinemasının ödüllü filmlerinden herhangi birinden bir kare olabilirdi pekala. Çıtırtımı duyunca ikisi birden dönüp bana baktılar. Dedem günaydın dedi. Dedemin öğlen uyanmış birine günaydın dediği vaki değildi. Şaşırmıştım. Rüya gördüğümü sanmıştım ama rüya değildi. Her şey hakikaten de sabağa karşı uyandığım zamanki gibi sapsarıydı.

Havayı saran bu tuhaf rengi işaret eder gibi "Hayırdır" dedim dedeme. Eski adamdı, daha önce de görmüş olmalıydı. Omuz silkti. "Ne bileyim" dedi. Hali kederli, sıkıntılıydı. Turnanın da öyle. Hiç böyle hava görmedim ben. Eskiden fotoğrafları böyle sarı sarı çekerlerdi diye ekledi. O an gözünün önünden çok eski bir fotoğraf geçtiğini hissettim. Kıyamet alameti gibi dedi. Kesin bir fenalık olacak.

Bu sarı hava günlerce devam etti. Arazideki zeytini toplatmak için getirttiğim Gönenli işçiler çalışırken durup durup kafalarını göğe kaldırıyor, hayırdır inşallah deyip sonra işlerine devam ediyorlardı. Herkesin içinde bir korku bir şaşkınlık vardı. Dedem bir fenalık bekliyordu. İşçiler ilk defa gördükleri bu sararık günlerin başlarına bir bela getireceğinden korkuyordu. Şirketin derdi koca tikendi. Son kozları bendim ve benim girişimim de bir işe yaramamıştı.

Annemle babam bu arazi işi bitince şirket beni bırakır diye endişeleniyordu. Herkesin derdi başka başkaydı ve körfezin üstüne sapsarı bir zehirli yılan gibi çöreklenen bu kıyamet havası herkesin derdini misliyle katlıyordu.

Ve deprem oldu. Bir akşam, dedemde kalışımdan bir hafta kadar sonra bir akşam, kısa süren şiddetli ama kimsenin canının zarar görmediği bir deprem. Yine de tüm şehrin ve civar köylerin kasabaların felaket bekleyerek geçirdiği günlerde biriken endişenin, elektriğin topraklanması gibi boşalıverdiği bir korku gecesi oldu. Sabaha kadar ufak ufak sallandık hep.

Belediye tüm vatandaşlara evlere girmemelerinin daha hayırlı olacağını söyleyip duyurular yaptı gece boyu. Şirketten aradılar o arada beni. İşçiler bütün geceyi sokaklarda geçirmiş, verim alamayız, bir iki gün tatil edelim işi dediler. İşçilerin canına minnet zaten, onlara yeter ki kaytarmak olsun. Hafta başına kadar tatil ettik şantiyeyi.

Pazar günüydü, evlerimize girmiştik artık. Göğün sarılığı azalmış, ufak ufak dağılmıştı. Evde miskinlik ediyordum, ev telefonu çaldı. Beni kimse aramaz diye düşündüğüm için yerimden doğrulmamıştım bile. Annem sana diye seslendi. Kimmiş? Anlamadım ki, muhtar falan dedi ama.

Şirin Çavuş'un muhtarı. Babamın öğretmen olduğunu bildiğinden önce öğretmenevini aramış. Orada soruşturmuş, babam için yok demişler, binbir ısrarla ev telefonunu almış onlardan. Çok şükür bana ulaşmış. Hayırdır muhtar dedim. Müdür bey koş dedi telaşla. Müdür bey koş, dedengilin evi yanıyor.

Telefonu nasıl kapattığımı, evden nasıl fırlayıp da bir araba ayarladığımı bilmiyorum. O otuz üç kilometrelik yolu nasıl gittim, ne yaptım, nasıl köye ulaştım hiç hatırlamıyorum. Tek hatırladığım Şirin Çavuş'tan antik limana

doğru sallanan dik yokuşun başına geldiğimde gördüğüm duman. Dedemin evinden yükseliyordu.

Harlı değil, sönmüş, söndürülmüş bir şeyden tüten dumana benziyordu. Dumanın tüttüğü yerin etrafında arabalar, itfaiye ve jandarma araçları vardı. Yokuştan inerken şimşek hızıyla bir ambulans geçti gitti yanımdan. Dedemin onda olacağı zihnimden geçti elbette ama yine de aklımı yitirmiş gibi bir an önce olay yerine ulaşmak istiyordum, dönüp peşine takılmadım.

Yalak başında durdum. Arabadan inip kalabalığı yararak dumanları tüten taş evin yanına koştum. Bahçedeki her şey yanmıştı ama her şey. Ağaçlar, hamak, içine ortancalar ektiği sandıklar, üstüne asma sardırdığı çardak. Bahçenin denize kıyı sınırında dizili sazlık, topraktaki zerzevat, üstünde turnanın yattığı kütük, evin içindeki eşyalar. Her şey yanık ve yıkıktı.

Kalabalıktan dedemin apar topar hastaneye kaldırıldığını söylediler. Durumu ağır dediler. Sabah bir kepçe gelip dedemin bahçesini dümdüz etmiş, ağaçları devirmiş, bahçe duvarlarını yıkıp çiçekleri ezmiş, ekili yerleri çiğnemiş. Dedem önce çıldırıp köy kahvesine yürümüş tüfeğiyle. Orada kıyametleri koparmış, bağırıp çağırmış. O pezevenkleri bulun çıkarın karşıma diye esmiş gürlemiş, savmışlar.

Sonra o öfkeyle eve dönmüş yine. Biraz sonra camiden çıkan ihtiyarlar görmüş tüten dumanı. Koşa koşa gelmiş köyün gençleri. Arkadan itfaiyesi, jandarması, ambulansı. Bahçenin her yerine, sonra da üstüne dökmüş benzini, kendini kemerle söğüdün yere eğilmiş gövdesine kenetlemiş, çakmış kibriti. Ben bu evde öleceğim ulan diye bağırıyormuş. Ben bu evde öleceğim.

Bir şimşek çaktı, bir ampul yandı zihnimde bunlar anlatılırken. Bu işi ben bulmamıştım. İş beni bulmuştu. Daha baştan biliyorlardı benim bu huysuz, deli, toprağını şirkete satmayan adamın torunu olduğumu. Köylülerden öğrenmişlerdi. Belki dedemi ikna ederim, belki de bana iş verdikleri için dedem kendini mecbur hisseder diye düşünmüşlerdi.

Tamamen bir oyundu. Aptal gibi kanmıştım. Son kozlarını da oynayıp sonuç alamamışlardı. Dedem toprağını satmak istememiş, ben bu evde

öleceğim demişti. Ben de bunu onlara iletmiştim. O zaman ölsün diye kurmuşlardı planlarını. Buna alet olmuştum.

Oracıkta çökmüş, ağzım açık bunlara şaşırır, insanın ne kadar kötüleşebileceğine hayret ederken tepemde güneşin gölgelendiğini hissettim bir an. Üstümde bir gölge geziyordu. Kafamı kaldırdım. Hafif sarı gökyüzünde turna, devasa kanatlarını açmış, heybetli gövdesiyle gölgesini olay yerinde dolaştırarak salınıyor, bir yandan da bağırıyordu. Seslendim, gel dedim. Dinlemedi. Birkaç tur daha attı ve uçamıyor sandığımız o kuş irisi, bir kırlangıcın narinliğiyle süzülerek ufka doğru aktı, gözden kayboldu. Gitmişti.

Kendime gelince hastaneye gitmek geldi aklıma. Yetişemedim elbet. Dedem yolda gelirken, daha ambulansta ölmüştü. Doktorlar sadece üstüne dökmemiş benzini, içmiş de diye anlattılar. Ölmeyi garantiye almak istemişti. O evde ölecekti, kararı kesindi. Gitmektense orada ölecekti. Benim yüzümden oldu her şey. Her şey benimle böyle oldu.

Hastanenin bahçesinde ellerimi yüzüme kapatmış ağlarken bir an için hastane duvarının üzerinde turnayı gördüğümü sandım. Belki de üzüntüden öyle geldi o an. Hayal bile olsa bu, turnayı son görüşüm oldu.

Bilinçli tutsaklığını tekmele

Sevgi çağının sonu

Rölantideki motoru stop edince radyonun silik sesi var gücüyle doldurmaya çalıştı arabanın içini. Teypten yayılan dijital turuncu ışık, viteste duran sağ eline vuruyor, karanlık arabanın içinde sanki sadece kendi başına duran bir el varmış duygusu uyandırıyordu. Bu tuhaf, ürkütücü ve ışıklı el huzursuz etti onu. Sırf bu görüntüyü dağıtmak için ceketinin cebindeki sigaraya davrandı, çıkarıp bir tane yaktı. Dertli, bunlu bir nefesle ilk dumanı savurdu.

Camlar açık bile olsa arabanın içinde sigara içince üstü başı kül tablası gibi kokuyordu. Karısı kızacaktı. Yani eskiden olsa kızardı belki. Şimdilerde artık o kadar üzerinde durmuyordu böyle şeylerin. Sabahları evden çıkarken

üstüne bir battaniye atıyor, karşısında uyuyakaldığı televizyonu kapatıyor ve çıkıyor.

Eskiden her şeyi konuşur, her şeye karışırdı. Hangisi daha iyi şimdi bilemiyor. Bugün durup dururken arayıp yemeğe çağırdı gerçi. Erken gel dedi, yemek yiyelim beraber. Gitmedi erken. Orada burada oyalanacak son dakikaya kadar, yüz yüze gelmemek için. Vakit öldürecek. Ne kadar geç giderse o kadar iyi. Her şey çok değişti çünkü.

Tamam kendisi de değişti ama iş güç, hayat şartları, kriz, parasızlık, borçlar hep yakasında. Kolay mı baş etmesi? Onun için hava hoş tabi. Mis gibi işi var. Yaptığı ettiği belli, aldığı para belli, alacağı gün belli. Anlamıyor sanıyor. Ne olup bittiğini, kendisinden nasıl uzaklaştığını, bu uzaklaşmanın ardında yatan o sebebi. O adamı demek daha doğru belki. Bilmiyor, döndürdüğü dolapları sanıyor. Her şeyin farkında oysa. İşe güce daldı diye aklını kaybetmedi ya.

Benim annem de babam da pek öyle dindar insanlar sayılmazlardı. Hatta babam azılı komünistti rahmetli. Komünizm olmasaydı biz çoktan helak olup giderdik Bulgar'ın elinde derdi. Bakma sen Jivkov'a, o manyağın tekidir, biz Dimitrov'un ülkesine doğduk. Öküzün biri otobüsü devirdi diye otobüse küsecek, otobüse binmek kötüdür diyecek halimiz yok ya.

Annem de bambaşka bir kadındı Türkiye'ye göçmeden önce. Bir kalaşnikofu on beş dakikada söküp temizleyip yeniden birleştirebilmekle, bütün mekanik fotoğraf makinelerini gözünü kırpmadan tamir edebilmekle övünürdü. Buraya gelince mahalleli kadınlara uyup onlar gibi bir kadın oldu. Altın günleri, misafirlikler, mukabeleler, çeyiz görmeler, çeyiz sermeler. Yaptı kendini onlar gibi. Belki de ne bileyim dışlanmak mı istemedi artık, bu muhacirler de ne acayip demesinler, aralarına alıp benimsesinler diye mi düşündü. Neyse.

Ben okula orada başladım. Latin harflerini bile bilmezdim geldiğimde. Ama Kiril'le bir el yazısı yazardım, öğretmen, drugarlar hayran kalırlardı. Bizde çocuklar okula başladılar mı çavdarçı olup mavi kurdele takarlardı. Sonra piyoner ve sonra da komsomolet. Oradan da yol Komünist Parti'ye giderdi. Partinin rehberliği, çalışkanlık, sosyalist yaşam, ülkemiz için çalışma bilinci okuldaki en büyük ezberimizdi.

Dinin gündelik hayattaki varlığıyla buraya gelince tanıştım desem yeridir. Oradayken benim için din, ihtiyarların ilgilendiği hobi gibi bir şeydi. Annem için bile öyle. Mahalledeki kadınlara ayak uydurup mevlitlere, tebarekelere, mukabelelere gittiği halde bir türlü hayatında bir yere koymayı başaramadı dini. Ne oruç tuttu ne namaz kıldı. Hele babam küfür kıyametti. Ben de çoktan liseye başlamıştım geldiğimizde. Biraz geç kalmıştım merak etmekte. Kısacası din nedir, diyanet nedir bilmeden, boşluğunu da bir gün olsun hissetmeden yaşayıp gittim. Hele bu yeni çağ dinleri, ilginç inanç grupları falan. Aklımın ucundan bile geçmezdi insanların böyle şeylerle uğraştığı.

İnsan kabahatin kendinde olduğunu bilince hakikatin zehri kendine sıçramasın diye suçu başının üstünden geçen kuşa bile atabilir. Borçlardan, onlarla boğuşurken yitip giden üç beş kuruş birikimden, yatırılıp batırılan paralardan, alacaklılara laf anlatıp her gün birilerini atlatmaya uğraşmaktan değil karısını, kendisini bile ihmal ediyordu. Ama keyfine değil ya, iş bu. Hayat mücadelesi, geçim kapısı.

Yine de bir şeylerin yolunda gitmediğinin daha ilk zamanlardan beri farkındaydı. Şimdiki aklı olsa bu kadar borcun altına hiç sokmazdı karısını. Biraz bekle, şu belayı başımdan savayım sonra evleniriz derdi. Seviyorsa zaten beklerdi. Böyle harçla borçla, yarını karanlık bir belirsizlikle evliliğe mi kalkılır? Şimdi bu halde olmaya değer miydi?

Bütün bu ışığı yanan evler, çay bardakları şıngırdayan balkonlar cıvıl cıvıl insan doluyken, muhabbet doluyken, böyle evden kaçmış ergenler gibi arabada oturup sigara üstüne sigara içmek kimin hoşuna gider? Kadın şu kadar zaman sonra cıvıl cıvıl sesiyle aramış, erken gel de yemek yiyelim diz dize. İstemez miydi vakitlice alsın rakısını, bir de güzel çiçek yaptırsın, kalksın gitsin evine? Ama tuz da kokuyor bazen işte. O zaman yapacak hiçbir şey kalmıyor. Böyle köşe bucak kaçarak oyun uzatılıyor daha geç mat olmak için.

O akşam Prestige otele gitmeseydim onlarla ama en çok da Aydan Hanımla tanışmasaydım bu işler başıma gelmezdi. Hepsi nasıldı özgüvenli, kendilerinin, dünyanın ve şu ölümlü ömrümüzde tabi olduğumuz insan olmak imtihanının farkında. Ne kadar da okumuş, görüp geçirmiş insanlardı. Yüzlerinden saf, huzurlu ve inandırıcı bir ışıltı, tavırlarından bir

güven, bir rahatlık duygusu yayılıyordu. Sanki sakin ve mutlu halleriyle aranılan, özenilen bir hayatın içinden sesleniyor, oradan çağırıyor gibiydiler.

Sohbetlerine kapıldım. Güzeldiler. İnsandan, şehirden, dünyadan, hayattan, paradan, tarihten, dinden, kitaptan, müzikten konuşuyorlar, öyle de güzel anlatıyorlardı ki sözlerinden hani incirin içinden bal süzülür ya, işte öyle akıl ve görgü akıyordu. Birbirlerinden çekinmeden, utanıp sıkılmadan her şeyden bahsedebiliyorlar. Her konuyu nasılda doğallıkla, biri öbürünün sözünü dahi kesmeden tartışabiliyorlardı.

Aydan Hanım çok ilgilendi o gece benimle. Orta yaşın üstünde, dik duruşlu, gri mavi gözlü, yüzünde rahat bir hayat sürmüş insanlara has izler taşıyan, güzel sayılabilecek bir kadındı. Erkeksi ses tonu ve tavrıyla kendisini çevreleyen insanların içinde doğal bir önderlik haliyle ışıldıyordu. Ben o güne kadar tanımıyordum. Gübre fabrikasının genel müdürünün karısıymış. Kocası yoktu davette. Rotaryenlerin düzenlediği bir bağış konseriydi. Klasik müzik falan. Oda orkestrası getirmişler, zengin eğliyorlar işte. Sözüm ona burada toplanan parayla üniversite öğrencilerine burs verilecekmiş. Kendilerini kendi alemlerine göstermek için uydurulmuş zoraki bir fırsat.

Bendeyse durumlar çok fenaydı. Bu küçük şehrin tüm zenginlerinin, tüm kodamanlarının buluştuğu gecede belki bana kredi verecek bir eski dost, bir eski okul arkadaşı, bir hayırsever iş adamı bulabilirim diye görünmeye, kalabalığı taramaya gelmiştim. Bulamadım ama Aydan Hanımla ve onlarla işte böyle tanıştım. Orada kalmadı muhabbet. İki gün sonra bir buluşmamız var dedi. Sizin de muhakkak katılmanızı isterim. Geçmişin bir anına çivi çakıp hayatı oradan itibaren yeniden yaşama şansımız olsa ben o çiviyi tam da o toplantıya gittiğim güne çakardım işte.

Radyo 3'te bir dünya müzikleri programı vardı. Birbiri ardına kederli, hatta acıklı sayılacak uzak Asya müzikleri çalıyorlardı. Bir an için radyoyu kurcalamak, başka bir frekansa çevirmek geçti aklımdan. Sonra başka kanallarda bol bol çıkan reklamlardaki sahte neşe ve coşkulu mutluluğu kaldıramayacağını düşünüp vazgeçti. Üç gecedir buraya çekiyordu arabayı. Karısı uyumadan eve gitmemek için.

Şu arkadaki balkonda bir kadın, bu ne idüğü belirsiz arabanın varlığından huzursuzlanıyor, içeri girse bile perdeyi aralayıp sık sık gidip gitmediğini yokluyordu. Bugün de iyice huylanırsa polis falan çağıracağı kesindi. Voltayı alıp arabayı başka yere çekmeli, biraz da orada beklemeliydi. Radyoda bir kadın ciğeri yanmışçasına Çince bağırırken yeniden çalıştırdı arabayı. Bu yemek nereden çıktı ki şimdi diye düşündü araba hareket edince. Herhalde bu işe bir son vermek gerektiğini söyleyecekti karısı artık. Ben başkasını seviyorum, onunla birlikteyim, ev sana kalsın, ben onun yanına taşınacağım diyecekti.

Çünkü yere batası medeniyet böyle olmasını uygun görüyordu. Tabi haklısın demesini bekleyecek, kendisi böyle hayatla cebelleşirken adamın evinde gizli gizli seviştiklerini bilmiyormuş gibi anlayış göstermesini isteyecek, sonra da biraz daha semizotu alır mısın, süzme yoğurtla yaptım sen seversin diye durumu alelade bir hale sokmaya çalışacaktı. Yoksa bayram değil seyran değilken bu yemek nereden çıkmıştı.

Onlarla her şey normal, hatta basbayağı olması gerektiği gibi görünüyordu başlarda. Yolumuz sevgi ve ışığın yoludur diyorlardı. İnsanları birbirine düşman eden şeyin sevgisizlik ve bundan kaynaklanan tahammülsüzlük olduğunu, bunun ancak sevgiyi öğreten iyi kalpli insanların evrensel ölçekli gayretiyle aşılabileceğini söylüyorlardı. İnsan yalnızdı, çaresizdi. Bitkiler gibi kök verip yüzyıllarca dünyaya tutunamıyor ya da hayvanlar kadar mükemmel koku alamıyor, hızlı koşamıyor, uzakları göremiyor, kanatlanıp uçamıyordu. O yüzden insan insana mecburdu, muhtaçtı işte. Bunu bilmeli, dünya ve insana bunu bilerek bağlanmalıydık.

İnsan bu eksikli tabiatı icabı bencildi. Bu bencillikte onu kötü yapmaya yetiyordu. Öyle ki kötü olmak çok kolay, bir anda insanın içinden boşanıverecek kadar doğal ve dizginsizdi. Ama iyi olmak için çaba gerekiyordu. Hem de iyilik yaparak kendi bencilliğini perdelemek değil, aklen ve vicdanen düpedüz iyi olmak. Bunlar harika düşüncelerdi. İnsanı dünyanın sahibi değil de onun en yetersiz, bu yüzden de en bencil ve saldırgan türü olarak görmek, hayatı bunu yenmek fikri üzerine kurmaya çalışmak benim de ta gençlik zamanlarımdan beri düşündüğüm bir şeydi.

Başlangıçta böyleydiler. Her halleriyle normalden bile iyiydiler ama sonra tuhaf anlaşılmaz şeyler dökülmeye başladı dillerinden. Dünyadaki insan

varlığının, insanın on binlerce yıllık gayretle kurduğu medeniyetin buraya uzaydan, insandan çok daha ileri bir tür tarafından getirildiğine inanıyorlardı. Bu efendilerin hala da insanlarla uzaydan gönderilen sinyallerle irtibat kurduğunu, tıpkı gelmiş geçmiş bütün dinlerin olduğu gibi bu dinin de, onlar inanç ya da yol demeyi tercih ediyorlar, hattın öbür ucundaki bu uzaylıların gönderdiği sinyalleri almak üzere seçilmiş mükemmel insanlar tarafından yayıldığını söylüyorlardı.

Fakat tuhaflık insanda mı yoksa onları buraya atıp evcil hayvanıymış gibi onlarla oynayan uzaylı efendilerde miydi orasını tam anlayamıyordum. Sürekli uzaydan yeni din gönderildiğine göre insan yola gelir bir tür değildi demek ki. Hepsini eskitiyor ama bir türlü iflah olamıyordu. Fakat ona bunları gönderen uzaylılar da her nedense bir türlü ümidi kesmiyordu insandan. Din göndermeye devam ediyorlardı. Hatta bu çağda da yine göndermişlerdi ve ne tesadüf ki bu kez de sinyalleri alabilmesi için kendi liderleri olan o tuhaf insancığı seçmişti uzaylı patronlar.

Bunları görünce ortadaki şeyin yeni bir din, bir felsefe, başka bir dünya görüşü değil de okumuş, eğitimli zenginlerin manevi boşluklarından beslenen bir can sıkıntısı, derin görünen ama deli saçmasından başka hiçbir şey olmayan komik bir sosyalleşme uğraşı olduğunu anladım. Ama kopamadım. Hem şehrin zenginleriyle aşık atmak hoşuma gitmişti hem de çok paraya ihtiyacım vardı ve hepsi akıl almayacak kadar zengindi. En yoksulunun bile altı tane mermer ocağı vardı. İyice girdim, yerleştim içlerine.

Livatya'da denize bakan bir sırta çekti arabayı. Burada yalnızca arabasında içki içenler, bir çalının dibinde, bir kayanın tüneğinde öpüşüp sevişenler, harap kulübelerin, yarım kalmış inşaatların içine işeyenler vardı. Bu kadar saat ne yapacaktı arabanın içinde bilemedi. Sevişenleri, içki içenleri rahatsız etmemek için arabadan inmek de istemeyecekti. Torpido gözünden Aydan Hanım'ın verdiği fasiküllerden birini çıkarıp gönülsüzce okumaya başladı.

İster mağara duvarına hayvan resimleri çiziyor olsun, ister sonsuz katlı gökdelenlerden trilyonluk işleri yönetsin, insanları gütmek, anlamadığı gizemleri kurcalayarak onları şaşkına çevirip peşine takmak ne kolaydı. Birkaç satır okudu. Başka bir takım yıldızın yörüngesinde dönen falanca gezegeninden gelen mesaj diyordu ki artık insanlık sevgi çağına giriyordu.

Algının dokuz kapısı açılarak ham halde bulunan insanın bilinci elmaslaşacak ve birbirini takip eden kozmik tekamül evrelerinin ardından falan filan olacaktı. Bir sürü zırva.

Bu saatte eve gidememek, karısıyla göz göze gelmeyi göze alamamak ne fenaydı. Radyoda Asyalıların yerini insanın ruhuna dokunan yumuşacık caz ezgileri almıştı. Beni sevmeye, benimsemeye başlamışlardı. Konuştukları her şeye onlardan bile daha çok inanıyormuş gibi tutkuyla sarılıyordum. Onların bu anlaşılmaz sözlerini, beden dillerini onlardan iyi kullanıyor, sevgi ve huzur dolu halimle kalplerini kazanıyordum. Bilmediklerimi taze ve samimi görünen bir çocuk merakıyla hepsine sorup danışıyor, baş koyduğum bu yeni yolun esaslı bir talebesi olmayı çok iyi canlandırıyordum.

Aralarında sevgi buldum. Sevgi ve dostluklarıyla sarmalandım. Evlerine, aralarına aldılar beni. Dertlerini, kalplerini açtılar. Güleyim diye güldüler, ağlamayayım diye güldürdüler. Bir an geldi bu zengin ama onlardan beklemeyeceğim kadar iyi yürekli insanların nasıl olup da bu aptalca şeyin peşine takıldıklarına gamlanacak hale geldim. Onlar katiydiler, emindiler. Bu dünyada bir araya gelmeleri tesadüf değildi. Çok önemli bir görev için seçilmişlerdi. İnsanlığı, öncüleri olan dünya dışı efendilerinin seviyesine yükseltecek o altın nesil bizden doğacaktı. Biz sonsuz ve sınırsız bir aileydik ve her şey kaynağını bizden alacaktı. Altın nesil bizim çocuklarımız olacaktı. Onlara gebeydik.

Zoraki okuduğu fasiküle dalmış, insan nasıl olur da bu deli sayıklamalarına inanır diye şaşıra köpüre okuyordu. Birden araba sarsıldı. Plakayı tanıyıp şaka yapmak isteyen birkaç arkadaşı usulca sokulup arabayı sallamaya başlamışlar gibi, şiddetli ve kararlı bir sarsıntı. Telaşla döndü arkasına, kimse yok. Allah Allah, deliriyor olacak hali yok ya. Aynaya asılı nazarlık da sallanıyor işte.

Karanlıkta etrafındaki diğer arabalardan insanların indiğini fark edip o da açtı kapısını. Deprem lafları duydu belli belirsiz. Biri çok feci vurdu inşallah bir yerler yıkılmamıştır diyordu. Başka bir biri ben önce uğultuyu duydum arkasından zelzele geldi dedi. Derken sürüp gidecek endişeli bir telaşa start verildi. Önce bir grup insan arka tarafta toz bulutları yükselen eski, kerpiç evin yıkıntısına koştular. Kimse var mı, içeride kimse var mı

diye bağırıyorlardı. Ses çıkmadı. Bu iyi miydi kötü mü? Ambulanslar, itfaiyeler arandı. Sonra herkes ailesine, tanıdıklarına ulaşmak için arabalara atlayıp şehir merkezine doğru yola düştü.

O anda, o ilk telaşın geçtiği anda hatırladı karısını aramayı. Aradı, cevap yok. Bir daha, bir daha. Ama ne açan var ne duyan. İçini sıkıntı dolu bir korku kemirdi. Arabaya binip eve sürdü. On dakikaya apartman kapısındaydı. Kontağı bile kapatmadan inip apartmana koştu ki kapıda koluna girdiler. Baktı kapıcı. Yok kimse içeride, boşalttırdılar dedi. Bırakmadı içeri girsin. Apartman yerinde, içeride de kimse olmadığına göre karısını bulmak için başka yerlere bakmak lazımdı. Telefonu çıkarıp yeniden aradı. Çalıyor, çalıyor ama açılmıyordu. Çıldırmak işten değil. Acaba? Yoksa? Olabilir miydi?

Yine bindi arabasına, karısını gizli gizli takip ettiği zamanlarda girip çıktığını gördüğü o köhne apartmanın önüne gitmeyi düşündü. Bolnaz mıydı adamın adı neydi? Sokağın başına geldiğinde kalbinden keskin bir sancının geçip ciğerlerine saplandığını duydu. Apartmanın yerinde yeller esiyordu. Kalabalık toz ve molozun içine batmış yığının üstünde oradan oraya atlayıp aşağıda kimse olup olmadığını anlamaya çalışıyor, dev kolonları itip yığının derinlerine açılacak bir tünel bulmaya çabalıyordu. Var mı ölen, ölen var mı diye bağırarak indi arabasından. Enkazın içine fırtınalı bir denize atlar gibi dalmak için koştururken gözlerinin karardığını hissetti. Herkes endişeyle bağırarak üstlerine gelen bu ağlamaklı adama bakıyordu.

Derdime derman da oldular. Onların açtığı kredilerle borçlarımı kapattım. Geri ödemeyi dert etme, eline geçtikçe verirsin dediler. Bunu bana kimse dememişti. Bankalar kaç kere yakama yapıştı o fahiş faizlerle verdikleri kredileri iki gün geciktirsem. Hacizler gönderdiler evimize ocağımıza. Ama onlar dert etme deyip geçiveriyorlardı hiç uzatmadan. Yakınlık görüyordum onlardan ama beni artık tam anlamıyla kendilerinden saydıklarını o gece anladım. Aydan Hanım bir toplantıdan dağılırken bana sokulup sen dedi, ailemizin bir ferdisin artık. Yarın gece sen de kozmik düğünümüze katılacak, altın nesilin silsilesinde yerini alacaksın.

Kim bilir yine koca koca insanların çocuk gibi aptalca hallere girdiği hangi saçmalığa katılacağım diye geçirdim içimden. Bir keresinde yıldızlararası

frekans ayarı amacıyla buluşuyoruz demişlerdi. Dernek binasında bir çember oluşturup ışıkları karartarak el ele tutuştuktan sonra bir vakit oturmuştuk. Sonra Aydan Hanım sinir bozucu bir tonla nefes bile almadan uzun uzun mmm diye inlemeye başlamış, bu inleyiş yaklaşık dört saat sürmüştü.

Bu seferki öyle bir şey değilmiş meğer. Gruptan birinin ihtişamlı villasında buluştuk. Önce deli saçması şeyler konuşuldu elbette. Galaksiler, alfa, beta, omegalar, yıldız yolları, kayıp soylar, kozmik atalar, insanlığın yükseliş kanalları ve daha bir sürü ıvır zıvır. Sonra Aydan Hanım, sevgili ailem, işte altın nesil bizi çağırıyor. Açılmış tüm kozmik kanallardan bu emrediliyor dedi ve bütün grup düğmesine basılmış gibi olduğu yerde soyunuverdi. Böyle şeyler çocukken ya da ergenlikte gördüğüm rüyalarda olurdu. Bu oradan tanıdığım bir utançtı.

Birdenbire kalabalığın önünde konuşacakken, derste tahtaya kalkmış, postanede sıra beklerken falan tepeden tırnağa çırılçıplak kalıverir, utancın dondurucu esintisini apış aramda hissederken bana bakarak alaycı kahkahalar atan kalabalığın gürültüsü karşısında ağlayarak ter içinde uyanırdım. Ben benzer bir hicapla kavrulurken Aydan Hanım ve gruptan biri erkek ikisi kadın üç kişi önümde bittiler. Şefkatli ama her nedense ürkütücü görünen bir gülüş ve acele etmeyen hareketlerle beni çırılçıplak kalana kadar soydular.

Böyle bir gece geçireceğimi söylemiş olsalar bunu söyledikleri günden bu geceye kadar aklıma geldikçe gülerdim bu söze. Her şeyiyle inanılmaz, her anıyla şehvetli ve tedbirsiz, her nefeste coşkun, ancak ergen erkeklerin hayalinde canlandırabileceği bir gece oldu. Ten, ter, çıplaklık ve insan kokusuyla doymak bilmeyen hayvani iştahla dolu bu kozmik düğün sabah gün ışıyana kadar sürdü ve her şey ondan sonra oldu.

Ayıldığında kendini taksi durağında buldu. Endişeli görünmeye çalışan gamsız taksiciler bir yandan kolonya koklatmaya, alnını bileklerini ovalayıp su içirmeye çalışırken bir yandan da hep bir ağızdan durmaksızın konuşuyorlardı. Kimse yokmuş binada. Yakının mı vardı kardeş? Kara şerifeye mi geldindi? Tuz olmuş koskoca apartman, tuz. Ya açılın adamın başından da bir rahat nefes alsın. Livatya tümden yıkılmış diyorlar, bacanak dedi az önce.

Bu uğultulu rabarbanın içinde birden amonyak koklatılmış gibi ayılıp doğruldu, benim gitmem lazım dedi. Bir hışımla yerinden fırlayıp arabasına doğru koşmaya başladı, taksiciler bakakaldılar ardından. Eski astsubay gazinosunun orada bir yerde bıraktı arabayı, sahil boyu çimenlere yayılmış kalabalığa doğru seyirtti çabuk çabuk adımlarla. Ortalık ana baba günüydü. Deprem yüzünden evlerine girmeyip dışarılara dökülmüş bu insanlar bir felaket sonrasında bir araya toplanmış değil de hep beraber pikniğe, seyrana çıkmış gibi görünüyorlardı.

Küçük tüplerde fokurdayan çaydanlıklar, top oynayan çocuklar, haydi deprem mısırı burada diye, deprem oğlu böyle oldu diye yersiz şakalarla kalabalığın içinde dolanan seyyar satıcılar, çocuğunu arayan anneler, tavla atan, okey oynayan babalar, çimlere serili kilimlerde uyuklayanlar, gece vakti aniden çoğalan bu kalabalıktan şaşkın ama mutlu sokak hayvanları, efsaneler, eski deprem anıları, dedikodular, tevatür ve eşsiz bir yaz anısı ediniyor olduklarının farkında bile olmadan geçen saatler.

Bir pazar yerinin dağınık ve düzensiz kalabalığıyla yayılmış insan öbeklerinin arasında dolaşırken gördü onu. Yere değil banka oturmuş, ellerini kucağında birleştirip hafif kambur öne eğilmiş, karşıdaki limanın ışıklarına bakıyordu. Yanına gitti, neredesin sen diye bağırınca kadın sıçradı. Bir şey söylemesine bile fırsat vermeden atağını sürdürdü. O telefona neden cep telefonu dendiğini biliyor musun acaba? Niye cevap vermiyorsun? Bin kere aradım seni, bin kere.

Karısı gönülsüzce bir şeyler geveledi. Kocasının ateşini harlamak istemiyordu. Evden çıkarken unutmuşum o telaşla deyişti dedi. Adam yine kızdı. Meraktan ölüyormuş da, unutacak bu zamanı mı bulmuş da, bu telefon yanında taşımak için icat edilmiş de, ya onu burada bulamasaymış da, her yere bakmış da. Bir sürü koca zırvası. Kadın susuyordu. Sana patlıcan kızartırken ölmeyeyim diye kaçarken unutmuşum kusura bakma diyecekti, dudaklarını ısırdı, tuttu kendini. Zaten adamın öfkesi bir çakmağın çakıp sönüşü gibi geçip gitmişti. Hep öyle olurdu. Geldi, banka karısının yanına oturdu. Belki hiç konuşmadan saatler geçti. Öylece durdular. Limanın ışıldayan doklarına, biri yeşil biri kırmızı çakıp sönen deniz fenerlerine, ay yıldız tepedeki anıta, denize, gelip geçene bakıp durdular.

Kim bilir ne kadar zaman geçmişti ki bir adam geldi yanlarına. Gelen ta ortaokul ve lise zamanlarından arkadaşıydı. Biraz sohbet ettiler. Bu duygusuz, donuk hava dağılır gibi oldu azıcık da olsa. Ölen yaralanan var mı diye sordular. Adam belediyede, fen işlerinde, müdür gibi muavin gibi bir şeydi. Şimdilik yok bize gelen ölüm haberi diye geçiştirdi. Zaten öyle çok hasar da yok. Bir izbe yıkılmış Livatya'da, bir de eskice apartman şehir içinde. Apartman deyince karısının yüzüne baktı. Acaba haberi var mıydı aşığının evinin yıkıldığından? Ona mı böyle üzgün, böyle durgundu yoksa? Taksiciler kimse yokmuş diye konuşmuşlardı başında toplandıklarında. Acaba karısının aşığı kurtulmuş muydu? Ölse bu kadar sakin durabilir miydi? Demek ki o kadar da sevmemiş, öyle bir gönül eğlendirmiş. Ya da henüz haberi yok.

Belediyeci adam alemi düşen, minaresi çatlayan camiyi anlatıyordu, o karısının yüzünde bir iz arıyordu hala. Bir telaş, aniden gölge gibi geçiveren bir korku, bir merak. Yok. Hiç değişmedi yüzü. Demek ki haber alamadı aşığından şimdiye dek.

O geceden sonra işler değişti. Bana onlara gönüllü katılmış bir hevesli gibi davranmayı bırakıp görev ve sorumluluklarıyla resmen aralarından biri olduğumu hissettirmeye başladılar. Önce bir iki bürokratik angarya yıktılar üstüme. Bir kültür ve felsefe derneği üzerinden yürüyordu işler. Burada toplantılar yapılıyor, gelen insanlara sevgi ve ışık yolumuzun evrensel mesajı tebliğ ediliyordu. Bağışlar burada toplanıyor, hayır işi etkinlikleri kurgulanıp insanlara sempatik görünmenin yolları zorlanıyordu. Merkezden gönderilen broşür, kitapçık ve fasiküller burada dağıtılıyor, hatırı sayılır bir para bu derneğe girip çıkıyordu. Dernekle ilgili bütün akçeli işleri bana yıkıverdiler.

Önceleri şefkatli bir aile büyüğü gibi yakın ve güler yüzlü davranan Aydan Hanım, o geceden sonra bana makbuz koçanları, banka havaleleri, kargo irsaliyeleri, aidat takipleri soran, beni maliyeye, dernekler masasına, hükümet konağına gönderen bir patroniçeye dönüşüverdi. Uzay, sevgi ve ışık zırvalarıyla dolu toplantılarımız devam ediyordu tabii bir yandan. Öte yandan ben dernek saymanı ve Aydan Hanım'ın mutemedi olarak çok ama çok parayla oynuyordum.

Küçük küçük tırtıkladığım paraları kitabına uydurup üstüme kalmayacak şekilde uçtu gitti gösteriyor, bunlarla borç kapatmaya uğraşıyordum. Yıllarca çalışıp çabalayıp borçtan başımı kaldıramadıktan sonra bu kadar emeksiz elime geçen paranın iştahımı kabartması çok sürmedi elbette. Üstümü başımı düzelttim, bir araba çektim altıma, ufak tefek de dolar aldım. İşlerim çok kötüleşmişti. O zamanki ortağım beni dolandırmaya kalktı.

Yumruk yumruğa girdik bir gün dükkanın ortasında, hem de el alemin içinde. Bitirdik ortaklığı, mahkemelik olduk. Vermedi hissemi. Aylardır sürünüyordum ve bu havadan gelen para bütün dertlerime ilaç olmuştu. İyiden iyiye toparlandım, sanki refah içinde yaşayan insanlarla aramdaki o yüksek duvar yıkıldı.

İyi kötü birikim bile yaptım. Kelepir bir büfe düştü o ara. Malıyla devredilen bir yer. Hemen girdim, dikkat çekmemek için hiç adımımı bile atmadım dükkana. Çağırdım ablamın oğlunu, işsizdi aylardır, al dedim, kendi dükkanın gibi bak, kolla, çek, çevir.

Yarın öbür gün sıkışırsam satarım diye. Parayı bir işe bağlayayım da kendini döndürsün, eriyip gitmesin diye. Ben değirmenim dönüyor, ocağım kaynıyor diye sevinirken onlar tezgahı anladılar. Anında aldılar tabii ifademi. Aydan Hanım dedi ki, ihtiyacın olmuştur anlarım, ona hiç lafım yok ama gizli kapaklı iş çevirmene içerledim.

Hem burası ne kadar yer? Duymam mı sandın büfe aldığını, arabaya girdiğini? Sonra işin olurunu söyledi. Sana bir ay mühlet, hesap da bu. Ödedin ödedin, ödemezsen çok üzersin beni.

Ben üzülürsem sen daha fazla üzülürsün. Belediyeci gidince oturdular biraz daha. Sessiz. Öyle zoraki bir iki sohbet, bir iki deprem lakırdısı. Sonra yine sükut.

Vakit geç olup da piknikçi felaketzede kalabalığı birer ikişer yatmaya başlayınca o da gitti, arabadan battaniye, kilim getirdi. Serdiler bankın arkasına, yattılar sırt sırta. Bir zaman sonra karısı uyudu. Nefesinden anladı daldığını. Kendisi sabaha kadar gözünü kırpmadı.

Sırtı sırtına dayanmış bu kadının kendisini neden sevmediğini düşündü. Eve her gün hediye paketleriyle gelecek, evinin misafir odasını açmaya bile yetişemeyeceği kadar çok hediyeyle dolduracak kadar onu şımartan adamı nereden bulmuştu? Ya o yıkılan apartmandaki ev? Adam orada mı yaşıyordu yoksa orada sadece buluşup sevişiyorlar mıydı? Neden başkasıyla sevişir bir kadın?

O daha mı iyi? Daha mı güçlü? Daha mı genç? Daha mı eğlenceli? Her gün hediye almak da nedir hem?

Böyle bu kadar çok. Başkasının karısına hediye almak kolay, sanki bugün boşanıp onunla evlense böyle her gün hediye yağmuruna mı tutacak onu? Hep göz boyama. Bir yandan da öbür mesele var. Parayı bulamazsa, ki bulamayacak, hali harap.

Mahvedecekler onu. Başına kim bilir ne çoraplar örecekler. Öyle mahkemelik olup bırakmayacak kadar korkunç insanlar bunlar. Çok nüfuzlu insanlar hepsi bir kere. Düşündü, biraz daha düşündü ve sabaha kadar düşünüp buldu kurtuluşu.

Müthiş bir plan geldi aklına. Bir intihar her şeyi çözecekti. Ama intiharın işine gelmeyen bir yanı vardı, o da ölecek olmak. Yok, hiç olur mu? Onu da düşündü.

Yarın sabah eve, karısının deprem korkusuyla kaçarken unuttuğu telefonu almaya gittiklerinde, kitaplıkta Osmanlıca sözlüğün içini oyup sakladığı tabancayı alıp herkesin önünde, şu deprem kalabalığının huzurunda kafasına dayayacaktı. Büyük bir telaş ve infial dalgası tüm şehre yayılacaktı aniden. O kalabalıkta elbet üstüne atlayıp yapma etme diyen çıkacak, silahı elinden alıp onu kurtaracaktı. Böylece Aydan Hanım ve havarileri çaresizliğin etine kemiğine nasıl işlediğine tanık olup merhamet edecekler, şu borç işine bir kolaylık getireceklerdi. Daha da umursamazlarsa silahı hazır yerinden çıkarmışken hepsini vururdu.

Çünkü zaten affetmezlerse onu ölmüşten beter edeceklerdi. Bu intihar oyununun sonunda karısı da yaptığı hatanın, işlediği günahın farkına varacak, üç beş hediye paketine kanıp kalkıştığı şu gönül oyunundan da vazgeçecekti. Kocasının kıymetini onu kaybetmek ihtimaliyle böyle

çırılçıplak yüzleşince anlayacaktı. Bunu iyi buldu. Bu plan bütün dertlerini çözecekti.

Aydan Hanım'ı üzemeyeceğim ama onun beni dilediğince üzeceği belli olmuştu. Bir aylık mühletin sonuna doğru beni çağırttı. Kalktım gittim evine. Zenginlikten çok zevk sahibi olmayı yansıtan şık bir evde, çalışma odası gibi bir yere aldı beni. Sana izletmek istediğim bir şey var dedi ben içeri girer girmez.

Masanın üzerinde duran dizüstü bilgisayarın yüzünü bana doğru çevirip bir tuşa bastı. Karanlık ekran kırmızı, loş bir mekan aydınlatmasıyla renklendi. Çıplak insanların olduğu bir ortamda inip kalkan erkek kalçasını görünce Aydan Hanım'ın beni uygunsuz film seyretmeye çağırdığını düşünüp mahcup oldum. Daha sonra inip kalkan bu kalçanın sırtı takip ederek benim yüzümün sol profiline tamamlandığını fark ettim. Etlerine kırmızı, solgun bir ışığın vurduğu kadınlı erkekli bir insan topluluğunun arasında uygunsuz filmleri aratmayacak heyecanlı bir faaliyet içinde görünüyordum.

Hepsini tanıdığım bu insanların yüzleri mozaiklenerek tanınmaz hale sokulmuştu. Çıplaklığı ve soluk soluğa hareketliliğiyle yüzü ortada olan bir tek bendim. Yalnız benim ben olduğum belliydi, diğer herkes meçhuldü. Videonun benim için ya da en azından beni tanıyan birileri için hazırlandığı belliydi. Ahlayıp ohlamalar, düzensiz inleyişler ve terli vücut sesleri arasında ekranda kıpırdanan kırmızı tonlu görüntüyü dondurup bilgisayarı kapattı Aydan Hanım.

Filmin devamını biliyorsun zaten dedi. Sözün alaycılığına rağmen yüzü ciddiydi. Köşesinden zımbalanmış birkaç sayfalık bilgisayar çıktısı uzattı masanın üzerinde iki parmağıyla sürerek. Alıp baktım. İç ettiğim paraların listesi yapılmış ama eksik çıktığı halde benimle hiçbir ilgisi olmayan zarar kalemlerinin hepsi de bana yüklenmişti.

Kuş cennetine düzenlenen evrimsel enerji katmanları gezisi masrafları ve derneğe alınan kahvehane işi çay kazanının ücreti bile benim borcum olarak yazılmıştı. Beni harcamayı kafaya koyduklarını, ne olursa olsun bu durumun düzelmesinin bir yolunun bulunamayacağını ufak ufak anlamaya başlıyordum. Boş yere hepsini bir seferde ödememin kolay bir iş olmadığını söylemeye çalıştım. Uzun vadeli senetlerle bu hesabı kapatabileceğimi,

zaten bu paraları çok ihtiyacım olduğu için borç olarak aldığımı anlattım. Ben anlatırken o beni hiç dinlemiyormuş gibi bir çalım içinde bilgisayarını kurcaladı, sonra bana döndü.

Sen yolu sevgi ve ışık olan, altın neslin getireceği evrensel nizamın habercileri olan bir aileye ihanet ettin dedi. Bunun ardından daha ürkütücü bir söz geleceğinden emindim. Devam etti. İhanetin en tiksinti uyandırıcı hali hangisidir biliyor musun? Kendinden olana, kendi gibi olana, benzerine ihanet etmek.

Sonra sustu. Öyle bir kesinlikle sustu ki kalkıp gitmem gerektiğini çok açık anladım. Müdürün odasından çıkan azarlanmış bir öğrencinin süklüm püklüm haliyle kalktım. Ben gideyim madem dedim. Bana baktı, bilgisayarın bana sırtı dönük ekranında takvim olduğunu tahmin ettiğim bir şeyi işaret edip, altı günün kalmış dedi.

Hadi, hatırını çiğnemeyelim, on gün yapalım onu. On gün sonra görüşürüz. Ve gülümsedi. Alay eder, tehdit eder, küçümseyip korkutur bir gülümseme değil. Onu ilk tanıdığım zamanlardan hatırladığım samimi, aydınlık ve yüzüne güzellik katan cinsten.

Bize ihanet etmesen ne güzel geçinip gidiyorduk, sana alışmış, seni sevmiştik der gibi, hiç konuşmadan. Çıktım oradan. Çaresizdim, korkuyordum, beni bitireceklerdi. Beni diri diri gömeceklerdi. Sadece şehirde değil, bir anda tüm ülkede engellenemez bir hastalık gibi hızla yayılacak rezilliğim, şöhret kazandıkça kendimi saklayacak yer bulamayacaktım.

Karım, annem, abi ve ablam, arkadaşlarım, tanıdıklarım, hepsi bu şehirde olan öğretmenlerim, yüzümü bile unuttuğu halde beni bu videoyla hatırlayacak askerlik arkadaşlarım, mahkemelik olduğum eski ortağım, karımın aşığı... Herkes ama herkes beni kırmızı ışığın altında kimliği meçhul insanların terli bedenleri üstünde inip kalkan kalçam ve en az bir vesikalık fotoğraf kadar net seçilen yüzümle hatırlayacaktı. Bu işe nasıl olup da bir dur diyeceğimi bilemiyordum. Bu kez hakikaten çareleri tüketmiş, sona dayanmıştım. Gün doğarken içi geçti.

Bir iki saat daldı. Uyandığında karısı yoktu. Etrafına bakındı, dünkü mahşeri kalabalık epey azalmıştı. Güneşin yükselmesiyle sıcak, insanları deprem afet dinlemeden evlerine, işlerine püskürtmüştü. Aşığının koştu diye düşündü.

Sabahı zor ettim meraktan ve gün doğar doğmaz da onu aramaya gitti. Doğrulup bir sigara yaktı aç karnına. Sigarası biterken kalktı, kilimi, battaniyeyi bile almadan arabasına gitti. Beş dakikaya evin sokağındaydı. İnsanlar binalar arabalarının üstüne yıkılır korkusuyla sokağı boş bıraktığından zorlanmadan park etti arabasını.

İnce kapıcıyla göz göze geldi. Yenge hanım da şimdi çıktı acele acele dedi kapıcı. Bak işte diye geçirdi aklından. Geldi, telefonunu alıp onunla haberleşti ve yanına koştu. Birer ikişer atlayarak basamakları çıktı, eve girdi.

Salonda yenememiş o talihsiz akşam yemeğinin hazırlıkları duruyordu. Misafirlere çıkarılan yemek takımı, saten örtü, itinayla dizilmiş çatal, bıçak, kesme bardaklar... Şimdi bir müzenin donukluğunu yansıtıyorlardı. Geçti, doğruca misafir odasındaki kitaplığa gitti, Osmanlıca sözlüğü bulmak için. Kapıyı açınca çok şaşıracaktı.

Karısının aşığının aldığı hediyelerin paketleriyle ağzına kadar dolu olan bu oda sanki terk edilmiş gibiydi. Hediyeler gitmiş, oda eski kimsesizliğine dönmüştü. Acaba araları mı bozuldu diye geçirdi aklından belli belirsiz bir ümitle. Karısı pişman olup dönmek isterse onu affetmeye hazırdı çünkü. Kitaplıktaki sözlüğe uzandı, raftan çekip aldı.

Evet, silah oradaydı. Kabzasından kavradı, şarjörü yuvasından çıkardı, mermileri kontrol etti. Şarjörü tekrar yerine oturtup şık bir klark çekerek mermiyi namluya sürdü. Bu hareketi çocukluğundan beri çok havalı bulur, izlediği filmlerden hep heveslenirdi. Silahı beline sokup doğruldu.

Geldiği gibi değil, bu kez sakince, acelesiz indi sokağa. Arabasına bindi. Heykelin yakınına gelince balıkhanenin arkasına park etti, indi. Şimşirlerin arasına diz çöktü. Dünkü kalabalıktan eser yoktu.

Bu kadar insanın bu kadar çabuk kaybolması akıl alır gibi değildi. Ama burası hem çay bahçesinden çıkanların hem de balıkhaneye gidenlerin yolunun üstündeydi, elbet hep kalabalık olurdu. Silahı cebinden çıkardı. Birileri fark etsin diye elinde tuttu, salladı, dikkat çekmeye çalıştı bir süre. Sonra sağdan soldan geçmesi muhtemel insanların rahatlıkla duyabileceği bir sesle konuşmaya, ağlamaya, sinir krizi geçiriyormuş gibi sayıklamaya başladı.

Bitirdiler beni, mahvettiler, hayatımı söndürdüler, yere batsın böyle hayat. Bir tek kişi görse, dur ne yapıyorsun, değer mi diye yanına yaklaşsa, ondan sonrası tam istediği kıvama gelene kadar hızla gelişirdi. Silahı kaldırdı, şakağına dayadı. Uzaktan gelen üç kişi görünüyordu. Onlar da onu gördüğünde silahın şakağına dayanmış olmasının daha iyi olacağını düşündü.

Ben nerede hata yaptım? Nerede kaçtı ipin ucu da bütün hayatım bir kazak yeni gibi sıra sıra çözüldü? Karımı hep çok sevdim. Bütün bu belalara, hayatımı düzeltip onunla daha dertsiz zamanlar geçirelim diye bulaştım ben. Evlendiğimizden beri gün yüzü görmedi.

Birlikte mutlu, huzurlu ve harca borca can sıkmadan yaşlanalım istedim. Geldiğim yere bak. Karım başka birini seviyor. Onunla aşk yuvasında buluşup yatıyor. Borcum tüm hayat boyu yaptığımın kat kat üstüne çıktı.

Üstelik de birkaç güne tüm insanlığın yüzümden çok çıplak vücudumu tanıyacağı büyük bir rezilliğin kapısındayım. Öyle bir çare bulmam lazım ki daha fazla acı duymadan hepsinden sıyrılabileyim. Öyle bir şey ki... Öyle bir şey buldu nihayet. Bu intihar planı hayatı boyunca düşündüğü en zekice şeydi.

Kim bir hiç uğruna hayatından vazgeçmeyi göze alabilirdi ki? Ciddiyetini, çaresizliğini, yaptığı yanlışlardan duyduğu yakıcı pişmanlığı daha iyi hiçbir şey anlatamazdı herhalde. Olacaktı bu iş. İşte geliyorlardı. Üç adam.

Dalgın, konuşarak yürüyorlardı. Depremi, depremden sonra bile geçmeyen bu sarı havayı konuşuyorlardı belki. Fazıl parmağını tetiğe dayamış, şakağında tabancayla ağlaya ağlaya yüksek sesle söyleniyordu. Gözlerini

gelenlere dikmişti. Birden yan taraftaki şimşirlerden bir çıtırtı, bir gürültü işitti.

Telaşla o tarafa dönüp bakmak isterken tetiğe dayadığı parmağı oynadı, kafasını sesin geldiği tarafa çevirmeye çalışırken bir patlama duyuldu. Heykele konmuş kuşlar havalandı. Başı dağılmış beden, boş bir çuval gibi yığıldı yere, göğsünün üstüne kapaklandı. Hikaye bitti.

Teşekkür

Yazılmasında, elden geçmesinde, kitaba dönüşmesinde emeği olan herkese, Oylum ve Etem'e, sesi ve konukluğuyla güç veren Melih Cevdet Anday'ın kıymetli hatırasına, bana her zaman ilham olan çocukluğumun Bandırma'sına minnet ve teşekkürle.